

ВЛАТ ВІСНИК

2. 2025

Тема номера:

**Служіння пастора — честь,
відповідальність, благословення**

ПОДЯКУЙ ПАСТОРУ

Подяка пасторам чи служителям церков має біблійне підґрунтя. Цю ідею можна простежити ще в листах апостола Павла, які він пише різним церквам. У Першому посланні до Тимофія Павло каже: «А пресвітери, які добре керують, хай удостояться подвійної честі, особливо ті, які працюють у слові й навчанні» (1Тим.5:17).

Але для того, щоб нагадати людям про важливість вдячності служителям, у другу неділю жовтня у світі, та Україні зокрема, відзначають День пастора.

У світі ідея відзначати місяць вдячності пасторам виникла 1992 року як спосіб заохотити громади виявляти вдячність, любов та підтримку своїм служителям.

В Україні вперше заговорили про День пастора у 2019 році. Ініціатором виступив пастор і викладач УБТС Олександр Савич.

Мета такої дати в календарі — розвинути культуру практичного служіння пасторам. Зазвичай вони служать людям, але варто знайти час (і зокрема День пастора є чудовою нагодою для цього), коли церкви можуть на знак поваги й подяки послужити своїм служителям.

Тема номера:

**Служіння
пастора — честь,
відповідальність,
благословення**

У номері:

- 2 Віталій ЯЦЮК. Здорове п'ятдесятництво
- 5 Дональд ДЖІ. Наповнення Духом і Словом
- 6 Ростислав МУРАХ: «Пасторський департамент — мій пріоритет на цьому етапі життя»
- 11 Семінар. Церква, служителі та виклики сучасності
- 15 Михайло ПАНОЧКО. Портрет Архіпастира
- 17 Микола СИНЮК. Пастор для світу
- 19 Рік ВОРЕН. Як Христос приваблював людей?
- 20 Анатолій КОЗАЧОК. Сім'я служителя
- 23 Ольга КОЗАЧОК. Принципи дружини служителя
- 24 Василь ПОПУДНИК. Матеріальне забезпечення служителів
- 27 Роман ЦУМАН. Церква, зарплатня та молоко
- 28 Діалоги про актуальне. Фінанси в церкві
- 32 Олександр ГРОЦ. Мотивація апостола Павла
- 34 Михайло ПАНОЧКО: «Ми маємо підтримувати руки молодій команді, яка прийшла після нас...»
- 37 Конференція Української Церкви Християн Віри Євангельської Європи
- 38 Микола ГУБЕНЯ. «Батюшка» на передовій
- 42 Степан ВЕРЕМЧУК: «Виконувати пасторське служіння не так вже й легко, але це велике благословення...»
- 47 «Не засмучуй Духа — збудовуй Церкву!» Нотатки з річної звітної конференції УЦХВЕ

У номері використані фото Віктора Мокійчука, архіву журналу «Благовісник», сайту УЦХВЕ, сайту unsplash.com та інтернет-ресурсів

На першій сторінці обкладинки фото Віктора Мокійчука

Благовісник

Щоквартальне видання
Української Церкви Християн Віри Євангельської

№ 2 (128) 2025

Редколегія журналу:
А. Козачок, В. Яцюк, М. Паночко, В. Паламарчук,
М. Синюк, В. Оніщук, Є. Мельничук,
Є. Абрамович, О. Міцевська, В. Мартинюк,
Д. Довбуш, Ю. Троць

Головний редактор: Юрій ВАВРИНЮК

Адреса редакції:
вул. Ольги княгині, 14а, м. Луцьк, 43024

Телефони:
(0332) 25-44-06
096 592 1737

E-mail: blagovis@gmail.com

www.blag.org.ua

Розрахунковий рахунок
UA 03 305299 00000 2600 5010810824,
код 23253886
картка 5169 3305 2430 4471
у Приватбанку м. Луцька
Отримувач: РХЖ Благовісник

Свідоцтво про реєстрацію КВ № 3574 від 30.11.98

Над номером працювали:
Ольга МІЦЕВСЬКА, Віктор МОКІЙЧУК,
Дмитро ДОВБУШ, Василь МАРТИНЮК,
Володимир ШОЛОМ

Друк: ПП «Естеро»
тел. 068 22 62 444
esterorv@ukr.net

Наклад 2400 примірників

При передруку посилання на «Благовісник»
обов'язкове.
Надіслані матеріали не рецензуються і назад не
повертаються.

Здорове п'ятдесятництво

Віталій ЯЦЮК

Усі ми хочемо мати здорові церкви, здорових служителів, здорове братство. Адже тоді вони будуть мати сильний вплив на суспільство. Але здорове п'ятдесятництво — це постійне зростання, бо все здорове росте й розвивається. Коли п'ятдесятницький рух прийшов в Україну в 1919 році, подивіться, як швидко утворювалися й зростали церкви, піднімалися служителі!

П'ятдесятниця — стан життя в Божій силі

П'ятдесятниця — це не тільки історична подія. Це духовна реальність, яка триває в житті церкви й кожного віруючого. Тому важливо не просто говорити про П'ятдесятницю, а переживати її в наших церквах. Відсутність дії Святого Духа — духовна катастрофа. Він дає віруючим силу й сміливість для свідчення: «Ви приймете силу, коли Дух Святий злине на вас, і будете Мені свідками». П'ятдесятниця — стан життя в Божій силі. Її відсутність позбавляє церкву цієї рушійної сили.

Старозавітна П'ятдесятниця — це свято жнив або свято тижнів, яке відзначалося на 50-й день після Пасхи. Новозавітний День п'ятдесятниці також стосується жнив — але духовних. Ісус Христос сказав: «Жниво справді велике, та робітників мало».

П'ятдесятниця готує женців на Божу ниву.

П'ятдесятниця стала початком місії Церкви в усьому світі. Це не кінець Божої роботи, а початок і динамічне продовження безповоротного процесу дії Святого Духа в житті церкви. Це щоденне життя в силі Духа: «І не впивайтесь вином, у якому розпуста, але краще наповнюйтесь Духом!» Віруючі покликані постійно сповнюватися Святим Духом, щоб Він міг зміцнювати, вести й зрощувати кожного.

Нездорові прояви в п'ятдесятницькому русі

Перш ніж говорити про здорове п'ятдесятництво, хочу зауважити певні нездорові прояви. Нездорове п'ятдесятництво — надзвичайно велика проблема, яка веде до слабкості, незрілості, хвороби, збочення, фальші, заміників, ізоляції, а зрештою — до розчарування в Бозі та Церкви, до духовної смерті.

Стережимося фанатизму. Був час, коли в деяких п'ятдесятницьких громадах США віруючі намагалися брати отруйних змій просто руками, як написано в Євангелії від Марка (16 розділ). Вони казали: «Кого змія вкусить, і отрута йому не пошкодить, значить його віра жива». Один пастор навіть вів на телебаченні шоу

«Snake Salvation» («Зміїне спасіння»). На одному з богослужінь його вкусила змія, чоловік став помирати. Хотіли покликати лікарів, але він відмовився, сказавши, що його врятує Бог. На жаль, він помер.

У часи СРСР віруючі мали переважно негативне ставлення до лікарів. Це навіть відображено у звітах спецслужб. У здоровому п'ятдесятництві ми віримо, що лікування допустиме, а лікарі — це Божий дар.

Дозволю собі процитувати з неканонічної книги Сираха: «Вшановуй належно потрібного тобі лікаря, бо і він існує з Господньої установи. Від Всевишнього — здатність лікаря, а й цар його обдаровує. Голову лікаря знання його звисочують, також і з боку вельмож — йому подив належить. Господь із землі ліки виводить, і розумний муж не нехтує ними. Сину, в недузї твоїй не побивайся, лиш молись до Господа, і Він тебе оздоровить. Провину відкинь, свої руки випростай, від усякого гріха очисти своє серце. А й лікаря примісти, бо й він Господом створений. Хай тебе не полишає, бо його і ти потребуєш. Станеться не раз, що одужання — в їхніх руках перебуває». Ісус Христос каже: «Лікаря потребують не здорові, а хворі». Сам Бог називає Себе нашим Лікарем. Апостол Павло називає Луку улюбленим лікарем.

Отже, перелічимо нездорові прояви, які, на жаль, можна спостерігати в історії п'ятдесятницького руху.

1. Перебільшений акцент на емоціях та імітація проявів Святого Духа. Іноді можна побачити таку практику, коли люди імітують дари Духа — регочуть, трясуться, падають навзніч. Такі явища можуть бути результатом групового впливу, коли одні копіюють поведінку інших, певного емоційного збудження і підсвідомого бажання відчувати щось особливе. Біблія закликає бути обережними: «Духа не вгашайте, пророцтвом не нехтуйте, усе досліджуйте, тримайтеся доброго». Правдивого пророчого слова ніщо не замінить. Але важливо розважати, із якого джерела воно походить. Апостол Павло наказує перевіряти духовні прояви, щоб уникнути фальші. Написано: «Ви приймете силу», а не просто почуття.

Нездорове п'ятдесятництво — це коли Божа присутність навіюється через емоції, гучні вигуки, музично-технологічні маніпуляції, звук певної частоти, коли використовується ефект натовпу. Коли люди свідчать, що пережили Бога, але їхнє життя і вчинки говорять протилежне. Бог дав нам Святого Духа не для самозадоволення, а для того, щоб преобразити людину й послати її на проповідь Євангелії.

2. Так звані автоматичні мови. Говоріння іншими мовами — Божий дар. Але в деяких п'ятдесятницьких колах його перетворили на штучний обряд, де людей мотивують повторювати слова, звуки чи склади, щоб отримати хрещення Святим Духом. Це суперечить біблійному вченню. Тому що дар Духа не викликається механічно. Не можна говорити, перш ніж наповнить Святий Дух. Правдива п'ятдесятниця — «як Дух дає промовляти», а не як пастор чи помазанець навіює.

3. Звеличення дарів над плодами Святого Духа. Дари Духа повинні супроводжуватися плодами. «Коли я говорю мовами людськими та ангельськими, а любові не маю — то став як мідь та дзвінка або бубон гудячий. Або маю дар пророкувати, знаю всі таємниці, все знання, коли маю всю віру, щоб навіть гори переставляти, а любові не маю, то я ні-

що». Справжній плід Святого Духа — це зміна характеру людини. «А плід Духа — любов, радість, мир, довготерпіння, добрість, милосердя, віра, лагідність, здержливість». Людина, сповнена Духом має якості, якими Він її наділяє. «Бо ми прийняли не Духа страху, але сили, любові і здорового розуму». Якщо людина груба, лукава, неправдомовна — це не від Бога. Дари балансуються плодами Святого Духа.

4. Вчення, що тільки хрещення Святим Духом будуть спасеними. Біблія вчить: «Коли ти устами своїми визнаватимеш Ісуса за Господа і будеш вірувати в серці своїм, що Бог воскресив Його з мертвих, то спасешся. Бо серцем віруємо для праведності, а вустами сповідуємо для спасіння». І: «Спасенні ви благодаттю через віру, а це не від вас, то дар Божий». Не від діл, не від ознаки, яку ми отримали, — тільки через жертву Ісуса Христа. Хрещення Святим Духом — окремий досвід, що супроводжується іншими мовами. Він не є умовою спасіння, а джерелом сили для служіння. Це духовне оновлення, поглиблене спілкування з Богом. «Бог є Дух, і ті, що Йому вклоняються, повинні в душі та в правді вклонитись».

5. Фінансові маніпуляції та «Євангеліє процвітання». Бог благословляє не тільки матеріальними благами. Але дехто вважає, що саме це є показником Божої прихильності. Натомість Біблія попереджає про небезпеку нагромадження земних цінностей замість духовних. «Не складайте скарбів собі на землі, де нищить їх міль та іржа, і де злодії підкопуються й викрадають. Складайте ж собі скарби на небі, де ні міль, ні іржа їх не нищить, і де злодії до них не підкопуються та не крадуть. Бо де скарб твій, там буде й серце твоє!» Відомий проповідник Бені Хін у 2019 році зробив публічну заяву й визнав, що «Євангеліє процвітання», яке він багато років проповідував, — фальшиве, що він більше не вірить у практику обіцянок благословень за гроші, що благодать не продається і що не можна цим маніпулювати. Добре, що він визнав. Але як багато людей було зведено! Скільки пішли за ним, і жертвуючи величезні статки! Ще коли почалася пандемія, вона похитну-

ла вчення процвітання. Адже багато його прихильників особисто стикнулися з хворобою та фінансовими труднощами. Пригадую, як 2014 року ми їздили в Покровськ. Єпископ Анатолій Безкровний розповів, що вони мають спільні зустрічі представників різних конфесій. І дехто вже тоді казав: «Ми бачимо, що наше «Євангеліє процвітання» у важкі часи не працює!» Але якщо вчення не працює у складні часи, воно фальшиве. Випробування перевіряють істинність віри.

6. Надмірний акцент на помазанцях. Згідно з Біблією, усі віруючі — члени Тіла Христового й наділені дарами Святого Духа. «Хто нас намастив, то Бог». Немає касти особливо помазаних людей, яких не можна піддавати перевірці. Якщо хтось називає себе помазанцем, але веде нечестивий спосіб життя, любить гроші, обманює людей — це самозванець. Прикладом можуть бути сини Ілія — будучи священниками, вони жили в розпусті, крали Господні жертви, зневажали Бога. І врешті решт Бог покарав їх. Саул був Божим помазанцем, але через непослух, гордість втратив Божу благодать. Навіть знаючи, що Бог його відкинув і вибрав іншого, він намагався втриматися при владі. Лжепророки в часи Єремії говорили від імені Бога, але вводили народ в оману. Юда Іскаріот ходив разом із Ісусом Христом, був серед апостолів, мав доступ до Божої благодаті. Але дуже любив гроші — і зрадив Учителя. На жаль, деякі служителі, які проголошували себе великими, зрештою були викриті в корупції, махінаціях, позашлюбних сексуальних зв'язках. Такі люди нерідко вчать небіблійних доктрин, виправдовуючи це тим, що вони мають особливе відкриття від Бога.

Божий помазанець — людина, яка живе святим життям, підкоряється Богу, приносить добрі плоди. «Стережіться фальшивих пророків, що приходять до вас в одязі овечій, а всередині хижі вовки. По їхніх словах ви пізнаєте їх». Про служителя має бути добре свідчення — не лише від своїх, а й від зовнішніх. Приклад — єрусалимські пророки Юда і Сила, про яких написано, що їх поважали всі брати.

7. Фальшиві пророцтва та ексклюзивні відкриття. Коли прихо-

дять складні часи — пандемія, війна або якісь особисті проблеми, люди відразу шукають особливих відкриттів. Під час пандемії мені скидали стільки різноманітних пророцтв, що якби я всіх їх слухав, то не мав би часу навіть почитати Біблію і отримати особисте слово від Господа. Дехто навіть казав, що вакцинація — це печать звіра. Добре, коли в церкві є правдиве пророцтво, яке будує. Але іноді пророки говорять не від Бога, а від себе — власні думки і «мрії свого серця». Це може використовуватися для духовних маніпуляцій. А коли пророцтво не збувається — це призводить до великого розчарування. На Тернопільщині був випадок: один чоловік, голова колгоспу, захворів на рак. Йому було слово, що видужає, і він не хотів чути нічого іншого. А дочці — що Бог зцілить батька, якщо вона покається й прийме хрещення. Але той чоловік помер. І дружина, і дочка — повністю закрилися від церкви. Скільки таких випадків ми бачили! Хто буде відповідати за це? Біблія каже, що все слід перевіряти на відповідність Писанню. «Не кожному духові вірте, але випробуйте духів, чи від Бога вони. Бо неправдивих пророків багато з'явилося у світ». Здорове п'ятдесятництво — це розвиток критичного мислення, уміння аналізувати: «Одні пророкують, інші — хай роздумують».

8. Ізоляція від суспільства. Це серйозна проблема. Роль християн у суспільстві завжди була темою дискусії в церквах, особливо п'ятдесятницького напрямку. Але Ісус Христос каже: «Ви — світло для світу. Не може сховатися місто, що стоїть на верховині гори. Не запалюють світильника, щоб поставити його під посудину, але на свічник — і світить він всім у домі. Отак ваше світло хай світить перед людьми». У III-IV ст. з'явилися перші відлюдники, які йшли жити в печери. Вони бажали повністю зосередитися на Богові, уникнути мирських спокус, перечекати гоніння, відділитися від духовно занепаłego суспільства. Але Ісус Христос і апостоли постійно перебували в містах і селах — серед людей. Так і сьогодні ми повинні перебувати в суспільстві. Сьогодні багато християн намагаються отримати від держави захист власних сві-

тоглядних переконань, але при цьому не хочуть нічого зробити для неї. Здорове п'ятдесятництво — це відкритість до сучасних викликів без компромісів у вірі. Це співпраця з тими, хто любить Господа. Живучи у світі праведним життям, ми покликані впливати на нього своїм благовістям. Коли Святий Дух зійшов на апостолів, вони не сховалися, а стали поширювати Євангелію «від Єрусалима до краю землі».

9. Вільне тлумачення Божого Слова. Загалом найкращий підхід — коли Писання тлумачить Писання. Апостол Павло закликає «навчитися думати не більш, як написано». Дехто тлумачить біблійні тексти через власні емоції, намагається натягнути їх на власні ідеї, міняє місцями головне й другорядне. Що головне в притчі про блудного сина? Його повернення до батька? А для декого головне — що всі стали танцювати та їсти. І вони акцентують на цьому, виводячи цілу доктрину. Біблія хвалить людей, які «Писання досліджували день у день, чи так воно є». Вона навчає: «Все досліджуючи, тримайтеся доброго».

Ознаки здорового п'ятдесятницького вчення

Отже, тепер перейдемо до того, як збудувати здорову спільноту. Які ознаки здорового п'ятдесятництва?

1. Поєднання істини, сили Святого Духа та біблійного бачення Церкви. «Бог є Дух, і ті, що Йому вклоняються, повинні вклонятися в дусі і в правді». Дехто робить акцент на «дусі», дехто на «правді». Але має бути й те, і інше. І вони мають поєднуватися з вченням церкви.

2. Правдиве хрещення Святим Духом. Йдеться не тільки про зовнішні прояви, а й про внутрішнє оновлення та святість: «Будьте святі, Я бо святий». Ознаки правдивого хрещення Святим Духом: глибоке бажання жити в чистоті перед Богом — не від страху, а від любові; боротьба з гріхом і власним егоїзмом; прагнення виконувати не власну, а Божу волю; любов до людей, навіть складних і невдячних; служіння в смиренні — готовність завжди і скрізь бути корисним для Бога; вірність у малому; духовна зрілість, яка не судить, а підтримує, яка не

хизується собою. Біблія закликає: «...повіддавайте ваші тіла на жертву живу, святу, приємну Богові, як розумну службу вашу».

3. Налаштування богослужіння відповідно до потреб усіх поколінь. Здорова п'ятдесятницька церква — для всіх поколінь. Вона піклується про єдність поколінь, зберігаючи біблійні принципи. Вона балансує між усіма, служить усім, розвиває всіх. Церква тільки для молоді або тільки для старших — це не євангельський підхід. Має бути зв'язок поколінь. Розподіляймо час так, щоб поряд із вирішенням церковних питань мати можливість спілкуватися з людьми, дбати про їхні потреби.

4. Формування церковних рад за принципами відповідності та підзвітності. Служителі мають обиратися відповідно до їхніх дарів та праведного життя. Кожен служитель має бути підзвітним іншим служителям, а не бути «сам по собі». Він обирається церквою і входить у команду. Він дбає про єдність команди та загалом братства. Підзвітність — це здорове п'ятдесятництво, воно вберігає від падіння.

5. Активне чекання Божого пробудження. Пробудження — не просто емоційний сплеск, а реальні зміни в житті людей. Дехто каже, що чекає пробудження, але нічого не робить для цього. Які передумови ми створюємо для того, щоб пробудження прийшло? Чи змінюється наше життя, чи стаємо ми духовно зрілими? Здорове п'ятдесятництво — це активне чекання, перебування в постах, молитвах. Постійно, а не час від часу. Реальні зміни приходять від глибокого перебування в Божому Слові. У багатьох церквах багато років поспіль немає вивчення Біблії. Люди більше на молитву ходять, ніж на розбір Слова. Але написано: «Хто відхиляє вухо своє, щоб не слухати Закона, то буде огидна й молитва того». Коли немає вчення, то виникають різні ересі та небезпеки для церкви.

Здорове п'ятдесятництво — це баланс між дією Святого Духа, вірністю Божому Слову й зрілим духовним мисленням. Воно уникає крайнощів, тримається біблійної істини та прагне реального зростання в Христі.

Наповнення Духом і Словом

«І не впивайтесь вином, в якому розпусти, але краще наповнюйтесь Духом» (Еф.5:18).

«Слово Христове нехай пробуває у вас рясно, у всякій премудрості» (Кол.3:16).

Обидва ці місця говорять про наповнення наших сердець. Славно бути наповненим Духом Святим, але так само славно бути й наповненим Словом. Деякі вважають, що наповнення Словом Божим не може викликати пробудження, однак це не так. Варто лише згадати проповідь Петра в домі Корнилія (див. Дії 10). Під час проповіді Петра Дух Святий зійшов на всіх, хто слухав Слово. Я вірю, що таке переживаємо і ми на зібраннях, коли сила Святого Духа сходить на нас під час слухання Слова Божого.

Деякі християни шукають наповнення тільки Словом. Наповнення ж Духом Святим вони не шукають, тому залишаються сухими. Є й такі, що шукають наповнення Духом Святим, але не шукають наповнення Словом, наслідок таких односторонніх пошуків — духовні катастрофи. Якщо ви ввійдете в машинне відділення корабля, то побачите під котлами полум'я, яке виробляє силу, що рухає пароплав. І ви скажете, що вогонь і є рушійною силою корабля. Якщо ж ви зійдете на ка-

пітанський місток, то побачите там кермо, компас та інші прилади, завдяки яким корабель, рухаючись, тримається певного курсу. Тепер ви бачите, що для руху корабля потрібні не тільки внутрішній вогонь, але й капітан із його складними інструментами. Якщо капітан зійде на місток і буде крутити кермом та віддавати накази, а під котлами не буде вогню, то нічого доброго не вийде. Але й навпаки: якщо не буде капітана на містку, а буде тільки вогонь під котлами — катастрофа неминуча. Так само й з нами. Якщо ми наповнимся Духом Святим, то отримаємо силу всередині себе. Якщо ж наповнимся Словом, то отримаємо все потрібне для управління цією силою.

Кожен християнин стикається з протидією диявола, і щоб здобути перемогу над ним, потрібно наповнюватися Духом Святим. Згадайте, що Христос переміг диявола, який спокушував Його в пустелі, тільки силою Слова. Хоча Ісус був наповнений Духом, Він не боровся з дияволом проявами цього Духа, але відбивав атаки написаним Словом. Це дуже повчально.

Наповнення Словом та Духом потрібне й для успішного благовістя. Знаю, що багато хто повстає

проти біблійних шкіл, кажучи, що це все зайве, а проповіднику треба тільки сповнитися Духом Святим і говорити мовами. Вони, звичайно, помиляються, бо для проповіді Євангелії потрібне і наповнення Духом, і наповнення Словом. Це чудово ілюструється в проповіді Петра (див. Дії 2). Петро щойно отримав хрещення Духом Святим з ознакою інших мов, проте свою проповідь він виголосив не іншими мовами, а зрозумілими словами, наводячи свідчення з Писання. І Слово, і Дух тут сильно діяли, спонукуючи грішника до покаяння.

Наповнення Духом і Словом потрібне для успіху в молитві. «Коли ж у мені перебувати ви будете, а слова мої позостануться у вас, то просіть, чого хочете, — і станеться вам» (Ів.15:7). Ось умови для тих, які моляться. Багато хто, забуваючи це, каже: «Не розумію, чому я не отримав від Бога відповіді на свої молитви!» Та тому, що ви не наповнені Словом Христа. Часто ми просимо в Бога то одне, то інше, але не впевнені, що саме це обіцяне нам. Якщо ми знаємо, що нам обіцяне, то результат вийде цілком певний.

**Дональд ДЖІ,
із книги «Духовні дари»**

Інтерв'ю до теми

Ростислав Мурах: «Пасторський департамент — мій пріоритет на цьому етапі ЖИТТЯ»

2023 року в складі УЦХВЕ з'явився новий підрозділ — Департамент пасторського служіння. Про його цілі, діяльність та плани, а також про загальну проблематику праці пастора спілкуємося з очільником департаменту старшим пресвітером Хмельницького об'єднання УЦХВЕ Ростиславом Мурахом.

Про Пасторський департамент

— Що робить і які цілі ставить перед собою Пасторський департамент?

— Пропозиція щодо створення Департаменту пасторського служіння прозвучала під час звітно-виборної конференції 2023 року. Мені запропонували взяти відповідальність за це служіння, і я вдячний за довіру.

Ідея Департаменту в тому, щоб допомогти служителям у здійсненні їхньої місії. Його особливість — він не має обласних представництв. Моя роль — бути помічником для старших пресвітерів та з'єднуючою ланкою між керівництвом братства і пасторами.

Мета Департаменту — забезпечити кваліфікованими пасторами всі церкви УЦХВЕ, надати різносторонню допомогу пасторам у звершенні їхнього служіння. Завдання Департаменту: 1) допомагати старшим пресвітерам обласних об'єднань у звершенні душеопікунської роботи з пресвітерами; 2) постійне підвищен-

ня кваліфікаційного рівня, збудування, навчання, обмін досвідом служителів обласних об'єднань; 3) підготовка нових служителів; 4) відновлення сил служителів та зміцнення їхніх родин; 5) матеріальна підтримка служителів. Уже маємо певні напрацювання в цих напрямках.

Ще одна особливість Департаменту в тому, що він тісно пов'язаний із Департаментами освіти, душеопікунства та молодіжного служіння. Адже наші цілі та завдання багато в чому перетинаються. Тому, коли робили першу офлайн-зустріч нашої команди у квітні 2025 року, запросили й представників вищезгаданих відомств. Разом планували роботу, розробляли бачення та обговорювали деякі конкретні кроки.

Дякуємо Богові за служіння інших департаментів. Великою мірою ми сьогодні спираємося на їхні напрацювання, використовуємо їхні ресурси, наприклад, програми «Менахем», «Зцілення душевних ран». Щоб не «винаходити велосипед», беремо на озброєння ті готові ма-

теріали, які актуальні для Департаменту пасторського служіння. З іншого боку, це добре і для них, адже ми допомагаємо охоплювати цими інструментами ширшу аудиторію.

— Хто входить у команду Департаменту пасторського служіння?

— Варто зазначити, що Департамент перебуває в процесі формування, і команда буде поповнюватися. Наразі до нашої робочої групи входять Василь Черняк, Іван Білик, Ігор Скрипніченко, Роман Онуфрійчук, Вадим Корольчук, Василь Попудник, Микола Фурман, Олександр Григорчук, Роман Корнійчук, Олександр Гроц, Василь Гуцало, Тарас Герасимчук, Володимир Чернописький. Залучаючи людей, я шукав перш за все аналітиків, діючих пасторів, а також тих, хто не так сильно навантажений іншим служінням. Дуже вдячний усім, хто погодився долучитися, незважаючи на зайнятість. Поки що ми мали організаційні зустрічі переважно онлайн, і одну — очну.

— Чи пов'язана потреба створення Департаменту зокрема з викликами війни?

— Як не страшно це звучить, війна завжди була рушієм змін, науково-технічного прогресу, вона пе-

рекреювала історію і географію, перемелювала долі людей. Щодо створення Пасторського департаменту, війна радше стала прискорюючим фактором, тому що потреба в цьому була давно. Війна пришвидшила цей процес, але не породила його.

Коли почалося повномасштабне вторгнення, переважна частина служителів залишилися на місці, а навантаження й відповідальність на них зросли в рази. Тому й потреба в підтримці стала ще більшою. Перед цим була пандемія, карантин, які теж принесли свої виклики й стали каталізаторами реформ, зокрема активно запрацювало медіаслужіння.

Здебільшого, коли служителі збираються на церковні ради, вони розглядають робочі питання. Але є й велика потреба разом помолитися, вислухати один одного. Я завжди інтуїтивно відчував це і старався періодично відвідувати сім'ї служителів області. Це давало свій ефект. В особистому спілкуванні людина може розповісти, що її насправді турбує, про що не поговориш, зустрівшись у церкві.

Та й навіть самі служителі неодноразово зверталися за підтримкою, запрошували до себе додому. Адже вони теж люди, які потребують відновлення, перезавантаження. Мушу визнати, найперша моя церква — навіть не члени місцевої громади, а пастори.

Тому я вдячний, що мені довірили Департамент пасторського служіння. Відчуваю, що це саме та праця, яку в цьому сезоні життя дає мені Господь. Ставлюся до цього дуже відповідально й розумію, що потрібно присвятити себе на 100%. Адже, якщо говорити відверто, у мене лишається не так багато часу активного служіння — 7-10 років, якщо Бог дозволить. Тому пасторський департамент — мій пріоритет на цьому етапі життя. Уже повідомив братів, що це мій останній термін на посаді старшого пресвітера області. Хочу, щоб служіння прийняли молоді. І так само готуюся передати керівництво церквою. Щоб повністю присвятити себе Департаменту пасторського служіння.

— **Які навчальні заклади, освітні програми для виховання та роз-**

витку служителів ви могли б порадити?

— У процесі організаційних зустрічей Департаменту прийшла думка (я б сказав — як просвітлення згоди) щодо відкриття Пасторської академії. Сподіваюся, невдовзі ми зможемо презентувати цей проєкт для загалу. Запускатимемо його на базі Київського біблійного інституту. Дуже відкриті до Пасторської академії Луцьк та Чернівці.

Свого часу я навчався в місії «Емануїл» на програмі, яка включала шість основних модулів: лідерство, робота в команді, конфлікти, організація часу, отримання бачення й керування переїнами. Це мало для мене велике значення й дало поштовх для подальшої праці. Також я навчався в Інституті керівництва та управління Руді Дюка, де теж отримав дуже корисні знання.

Власне, спираючись на вищезгадані та деякі інші програми, і хочемо організувати навчання для українських пасторів. У чому суть Пасторської академії? Ми визначили сім основних актуальних для нас напрямків: теологія, лідерство, душеопікунство, публічність, п'ятдесятницька ідентичність, церква та управління ресурсами. Навчання має бути теоретично-практичним, формувати світогляд, особистість пастора, відточувати його навички. Дуже хотілося б, щоб старші пресвітери могли брати з собою пасторів із області й навчатися разом із ними — це дуже важливо.

Виклики пасторського служіння

— **Якими, на вашу думку, були основні виклики пасторського служіння в мирний час?**

— Напевно, найперший виклик — нестача служителів: «І шукав Я між ними чоловіка... та не знайшов!» А це наслідок того, що люди просто не хочуть бути пасторами. Причини різні — починаючи від невисокого матеріального забезпечення, а закінчуючи тим, що служителі часто стають об'єктами безпідставних звинувачень. Недавно в одній церкві перед зібранням поставили 13 братів — претендентів на дияконів. Усі хороші, тямущі, із гарними сім'ями, бізнесами, які беруть участь у служінні.

Але всі 13 відмовилися. Ще до війни і до ковіду Тарас Грасимчук зробив у Малині опитування серед 1400 молодих людей із різних регіонів України, у якому тільки 0,2% з них написали, що хотіли б стати пасторами. Тому слова «благайте Господаря жнива, щоб робітників вислав на жниво Своє» — як ніколи актуальні. Мій попередник і наставник єпископ Микола Пилип'юк, який служив у часи гоніння, коли найбільше утисків зазнавали керівники церкви, розповідав, що навіть тоді люди хотіли бути пресвітерами.

Другий виклик пасторства — особистість служителя, його кваліфікаційний рівень. Усе рухається вперед. Подивіться, як змінилося священство в православ'ї та католицизмі. Мати науковий ступінь для них стало нормою. Дитяче, молодіжне служіння — на рівні. Ми більше не маємо підстав хвалитися. До війни я робив дослідження — лише 20% наших служителів мали освіту. І та освіта дуже різного рівня. Усі решта — вчилися на практиці, переймаючи життєвий досвід своїх служителів. Я не роблю панацеї з освіти, але це невід'ємний складник пасторського служіння. Маса церковних проблем вирішується через навчання. Якщо пастор не має чого сказати, він критикує, зациклюється на питаннях зовнішності тощо. Ще недавно деякі служителі замість того, щоб іти в ногу з часом, мало не пишалися тим, що в них кнопковий телефон. Сьогодні відкривається стільки можливостей служити — запрошують у школи, госпіталі, державні установи. А ми не можемо на них відповісти, багато хто просто не готовий служити інтелігенції. Хоча Біблія вчить: «Як зайдете в місто якесь чи в село, то розвідайте, хто там достойний, і там перебувайте». Тобто — починати треба з людей, у яких добра репутація. Набагато легше алко- і наркозалежним долучитися до церкви, яку складають учителі та лікарі, ніж навпаки.

Третім викликом я б назвав середовище, де ми працюємо. Його можна умовно розділити на зовнішнє і внутрішнє. З одного боку: як благовістити суспільству — людям, перенасиченим інформацією, зневіреним, які не хочуть чути про Бога? З іншого боку: як мотивувати й мо-

білізувати на духовну працю церкви — людей, які не мають часу й лише готові прийти на богослужіння і пожертвувати кошти?

Один із важливих моментів — люди прагнуть бачити більше дії та прояву дарів Святого Духа в церкві, зокрема через своїх служителів. І Бог бажає діяти в кожній церкві й через усіх служителів.

Окремо варто зауважити — медійні виклики. Я не кажу, що служителів потрібно обожнювати, ставитися до них як до патрициїв. Але чомусь сьогодні чи не кожен, хто взяв до рук телефон і назвав себе блогером, вважає своїм обов'язком плюнути в служителів. Звісно, є негативні явища, але це поодинокі випадки. А їх нерідко так подають, що складається враження, ніби майже всі пастори — злодії чи перелюбники. «Уражу пастиря — і розпорошаться вівці!» — часто «борці за правду» думають, що роблять велику справу, але насправді ллють воду на млин диявола. Вони самі не усвідомлюють, як шкодять і дискредитують церкву. Дуже часто це роблять ті, хто сам не досягнув успіху, через заздрість, бажання привернути до себе увагу й підняти себе за рахунок критики інших. Вони пово-

дять себе як Хам, і погнуть те, що пожав Хам.

— Якою має бути правильна реакція, коли трапляються скандали — і церква зазнає репутаційних втрат?

— Про проблеми потрібно відкрито говорити, але так, щоби був конструктив, щоби не поставити хрест, а показати вихід, щоби не дискредитувати, а виправити. «Немає нічого захованого, що не виявиться». Іноді без медійного розголосу неможливо було б досягнути результату. Але є червоні лінії, які не можна переходити. До війни церква мала в суспільстві понад 70% довіри. Сьогодні — близько 50%. Звісно, один із факторів, який суттєво вплинув на цю статистику — УПЦ (МП). Але також зіграли свою роль медіа та окремі люди, що роздмухували церковні скандали.

Реагувати в таких випадках потрібно обов'язково. Залишаємо без відповіді — значить нам немає чого сказати. Мушу визнати, що медійно ми багато програли. Частково навіть вважаю це своєю особистою поразкою. Але служителі насправді не завжди мають час, щоби зібрати інформацію, заглибитися в тему й висло-

витися. Тому найкраще, щоби на рівні братства та обласних об'єднань працювали пресекретарі, пресслужби, які професійно підготовлені до кризової комунікації.

— Ви практикуєте розмноження церков за формулою «150-30+1» («150-30+1» — формула росту й застосування нових церков. Коли церква досягає кількості 150 членів, від неї відділяється 30 осіб і 1 служителів для створення дочірньої громади в новому мікрорайоні міста — прим. ред.). Для цього потрібні служителі. Як ви вирішуєте питання нестачі кадрів?

— Не можу сказати, що це питання в нас вирішене. Воно лишається не менш актуальним, ніж у будь-якій іншій області. Одна справа мати розуміння, а інша — мати ресурс для його втілення. Чомусь так буває, що великі церкви мають ресурс, але не мають бачення множитися. А малі церкви мають бачення, але не мають ресурсу. Але все ж таки стараємося це робити.

Насамперед, ми постійно про це проповідуємо й навчаємо. Потім — створюємо умови, сприятливі для розвитку дарів і талантів, для формування та проявлення нових лідерів. Мотивуємо людей здобувати освіту. Наразі в нашій області працює три філіали Львівської богословської семінарії. І врешті-решт настає момент, коли кількість переходить у якість. Якщо із сотні людей, які навчаються, кілька десятків стануть активними працівниками — то це вже результат.

— Які фактори впливають на здорові стосунки між церквою та служителем?

— Про першоапостольську церкву написано: «І вони перебували в науці апостольській, та в спільноті братерській, і в ламанні хліба, та в молитвах». Це ті «стовпи», на яких будувалася спільнота. Декілька слів про кожен із них.

Наука апостольська. Коли пастор особисто навчає, наприклад, готує людей до водного хрещення, у нього є можливість ближче познайомитися та зав'язати стосунки з ними. Я знаю навіть пасторів великих церков, які завжди займаються цим

Пасторська академія — анонсовано перший освітній проєкт Департаменту пасторського служіння

Під час звітної конференції було анонсовано перший освітній проєкт Пасторського департаменту УЦХВЕ — Пасторську академію. Проєкт спрямований на підвищення кваліфікації служителів, обмін досвідом, оснащення актуальними інструментами служіння.

Директор Департаменту пасторського служіння Ростислав Мурах зауважив дві особливості майбутньої академії. По-перше, освітній процес буде побудований за принципом: старший пресвітер навчається разом зі своїми пасторами. По-друге, передбачається, що значна частина навчання проходитиме у форматі дискусій за участі модератора.

«Для того, щоби згуртувати служительські команди, дуже добре зібрати їх разом для спільного навчання, — пояснив Ростислав Мурах. — Принцип апостола Павла: «Брати, коли ви сходитеся, то кожен має...» Тому викладачі задаватимуть тему, основний принцип, а далі — обговорення та застосування до актуальної ситуації».

Напрямки майбутньої Пасторської академії: Доморядництво Боже, Теологія, П'ятдесятницька ідентичність, Лідерство, Душеопікунство, Публічне представництво, Управління ресурсами.

Планується, що академія запрацює з осені 2025 року. Проєкт реалізується на базі Київського біблійного інституту. Департамент уже має домовленості з освітянами у Волинській та Чернівецькій областях, які одні з перших тестуватимуть ідею Пасторської академії.

персонально. Після водного хрещення навчання має продовжуватися — через проповіді, розбір Божого Слова. Відповідь на багато церковних питань — навчання.

Далі — спільнота братерська. Добре, коли церковна структура дозволяє вибудовувати стосунки — коли є домашні групи, зустрічі у вузькому колі. Людина не може дружити одночасно з багатьма, але добре, коли вона має в церкві 10-12 приятелів і 2-3 друзів. Церква — це зібрані в Боже ім'я люди, між якими є стосунки, які дозволяють Святому Духу діяти один через одного. Спільна праця, відпочинок, спільне прийняття їжі дуже зближують. І звичайно — спільна молитва. Хороша практика — відвідувати сім'ї. У нас із дружиною була традиція — разом відвідувати ті пари, які я вінчав. Вони завжди дуже щиро ділилися про подружнє життя, ми щось їм радили. Також відвідували, коли в них народжувалася дитина. Або коли хтось потрапив до лікарні. Таке особисте душеп'іклування дуже цінне. Іноді люди пам'ятають такі зустрічі все життя.

— Які виклики перед служителями поставила війна?

— По-перше, варто сказати, що виклики мирного часу під час війни множаться в декілька разів. Багато людей емігрують, у тому числі служителі та активні члени церкви.

Потрібно терміново готувати нових працівників. До того ж на пасторів лягає додаткове навантаження, пов'язане зі служінням біженцям, капеланством тощо. Це при тому, що тільки третина служителів має матеріальну підтримку. 46% — заробляють і самі на себе, і на своє служіння.

— Чи потрібне служителям підвищення кваліфікації для служіння цивільним і військовим, які пережили травматичні події?

— Якось на програмі «Зцілення душевних ран» я запитав в аудиторії: «Хто з вас душеопікун?» Частина з присутніх підняла руки. Тоді я сказав: «Брати і сестри, ви всі — душеопікуни. Якщо ви пережили народження згори, читаєте Біблію, відвідуєте богослужіння — то вже маєте базовий рівень душеопікунства. Ви можете підтримувати інших». Травмовані люди не потребують глибоких богословських тез чи духовних відкриттів. Вони потребують звичайного людського співчуття, щоб хтось просто вислухав і побув поруч. Чи потрібно навчатися? Звичайно — щоб до цього базового рівня додати відповідні знання й служити ефективніше. Але будь-який член церкви здатний сказати слова втіхи, помолитися, чимось допомогти. Тому закликаю вже сьогодні стати підтримкою для когось.

— Чи повинен служитель бути відвертим у складних питаннях, які принесла війна, наприклад, щодо ставлення до зброї, мобілізації тощо?

— Звичайно. Нещодавно мене попросили зробити доповідь про ставлення до зброї. І я розглянув дві позиції. Перша — категоричний пацифізм. Є багато текстів Божого Слова, які підтверджують цю позицію. Друга — збройний захист. І також є багато текстів, які говорять про це. Іноді навіть одне й те саме місце Писання можна витлумачити в обидва боки. Можна простежити, як це питання вирішували в історії п'ятдесятиницького руху, і теж побачимо протилежні погляди. Що ж допоможе зробити вибір в цій ситуації? Серце людини, її віра. «Що не з віри — то гріх».

Зважаючи на це, Комітет УЦХВЕ визначив три важливих пункти. По-перше, ми залишаємося на позиції віровчення УЦХВЕ: не брати зброю. Тому що є дуже багато людей, які мають глибоке переконання в цьому й готові померти або піти в тюрму за свою віру. По-друге, ми як церква робимо зі свого боку все, що не пов'язано із застосуванням зброї, щоб допомогти своєму народу під час війни. По-третє, ми поважаємо право членів церкви згідно з особистим переконанням узяти зброю й стати на захист своєї землі. Ми від-

Ростислав Мурах з учасниками Хмельницької обласної молодіжної конференції

відуємо їх, підтримуємо, це наші герої, за яких ми молимося.

Особистісний вимір пасторства

— Із того моменту, як ви стали пастором, і досі — як вас змінювало це служіння?

— Я повернувся до Бога в 24 роки, у 30 років мене благословили на диякона, а в 31 — на пастора. У 42 роки я став страшним пресвітером Хмельницької області. Вважаю, що Господь усе життя готував мене до цього служіння. Хоча сам я ніколи не прагнув і не ставив перед собою такої мети.

Пасторське служіння продовжує мене змінювати. Напевно, ніхто, стаючи служителем, не відчуває себе повністю готовим. Я завжди потребував Божої милості. Робив дуже багато помилок. Одна з них — це розпорошеність. Я займався і благовістям, і навчанням, і церквою... Сьогодні розумію, що краще мати пріоритетне служіння, якому віддаєш левову частку сил і часу.

Це служіння змушувало постійно концентруватися, шукати бачення від Бога, як вести церкву. Я зрозумів, що церква стає дуже схожою на свого пастора — переймає і його переваги, і недоліки. Це зобов'язує до постійної праці над собою, загострює почуття відповідальності. Ти маєш жити так, як проповідуєш.

— У молодості ви займалися спортом. Чи знадобилися в пасторському служінні якісь навички, звички, вироблені в той період?

— Так, я — за спорт, за те, щоб люди тримали свої тіла в належному стані. Апостол Павло у своїх посланнях постійно вживає спортивну термінологію. Очевидно, він не зміг би здійснити стільки піших подорожей, якби не мав хорошої фізичної підготовки. Навіть молодий Марко відставав від нього. Павло пише, що якимось «день і ніч пробув у морській глибині». Спробуйте цілу добу протриматися на плаву в холодній воді.

Я п'ять років їздив до церкви велосипедом по 20 км. Бували дні, коли наїжджав до 50 км. Сьогодні, на жаль, не можу похвалитися гарною формою, але молодь закликаю займатися фізичною культурою.

Спорт зіграв у моєму житті ще й таку роль, що зберіг від шкідливих звичок і поганих компаній, від марної трати часу. Підлітки нерідко шукають пригод на свою голову. А в мене все було розписано по хвиликах: прибіг зі школи, перекусив, зробив уроки — і на тренування. Спорт дисциплінує, виховує характер.

— Який приклад служителя з Біблії для вас особливо близький?

— Звісно, найсильніші приклади лідерства нам дають Ісус Христос, апостол Павло. Особисто мені

чомусь дуже близький Неемія. Біблія його показує дуже справжнім, палким, жертвним, чутливим до Божого ведення. Роками єрусалимські мури були зруйновані, і ніхто не вірив, що їх відновлять. Неемія це зробив за 52 дні. Він виконав колосальну працю, усе налаштував, і вернувся до царя. Він зробив це не для того, щоб мати для себе тепле місце. Він зробив це заради Бога і для народу.

— Чи можете поділитися власним досвідом переживання втрати? Як це вплинуло на подальше життя й служіння?

— Звичайно, такі речі безслідно не минають. Те, що ти пережив, допомагає в служінні. Воно дає тобі моральне право говорити до людей, які зараз проходять долини скорботи.

Коли стикаєшся зі смертю, багато чого переосмислюєш. Чомусь завжди здається, що попереду ще багато часу. Ми з дружиною будували далекосяжні плани. Але все пішло зовсім не так (2011 року на 42-му році життя відійшла у вічність дружина Ростислава Мураха Світлана. Її серце зупинилося внаслідок інфаркту — прим. ред.).

Спершу тобі здається, що це сон. Що ти прокинешся — і все стане на свої місця, усе буде, як раніше. Поступово приходиться усвідомлення, що так, як раніше, уже ніколи не буде. І це важкий удар.

Відразу хочеться повернути час і багато чого зробити по-іншому. Коли зосереджений на служінні, то і дружина, і діти певною мірою підлаштовуються під тебе. Тепер ти бачиш, що можна було й служити, і приділяти їм більше часу.

Складається враження, що багато з нас живуть так, ніби пишуть на чернетку, але насправді ми відразу пишемо в чистовик. І все, що добре, і усі закреслення, і всі помилки — лишаються на папері, уже нічого не перепишеш. Тому бажаю читачам мати чутливість до Божого голосу й писати книгу свого життя під диктовку Святого Духа. Миру вам, любові, радості, добра, Божої милості та благодаті у всьому.

Розмовляв Дмитро ДОВБУШ

Церква, служителі та виклики сучасності

Для чого Бог створив Церкву?

Для того, щоб скинути з неба сатану, Бог послав архангела Михаїла. Що може бути важливіше за таку велику духовну перемогу? Але щоб народити Церкву, Бог послав Єдинородного Сина. І ціною хресних мук, пролитої крові, смерті та воскресіння Ісуса Христа був посланий Святий Дух і народжена Церква. Тому вражає, як легковажно й навіть зневажливо сьогодні деякі люди ставляться до місцевої церкви та служителів.

Церква — Тіло Христове. Ми — Його руки, Його ноги, Його вуста. Усе, що Бог робить, Він робить Святим Духом через Свою Церкву. Ми звикли думати про себе скромно, але згадайте, скільки разів ви чули на свою адресу: «Сам Бог через тебе промовив! Сам Бог тебе послав!» Якось мене попросили відвідати молоду жінку, яка внаслідок хвороби втратила зір. Її батьки провели мене в хату, я привітався, представився. Потім ми спілкувалися про віру в Бога. Я запитав: «Галю, ти хочеш покаятися і отримати прощення від Бога?» — «Так». Ми помолилися, і вона каже: «Пів року тому мені наснилася постать у білому одязі, яка

сказала: «До тебе в дім прийде чоловік на ім'я Ростислав. Усе, що він тобі скаже, зроби!» Вона говорить, а в мене клубок у горлі, сльози навертаються, думаю: «Хто я такий? Я проста людина, яка багато помиляється...» Але Бог часто вибирає простих людей. Ми як глиняний посуд, який сам по собі дуже дешевий, але носимо всередині дорогоцінний скарб. Ми — Тіло Христове. І в цьому тілі Христос поставив нас служителями.

Бог створив церкву, щоб дати людям дари. Кожен із нас може засвідчити про Божі чудеса у своєму житті. Але всього цього не було б, якби не було церкви. У Першому посланні до коринтян описані дари Святого Духа або дари сили. У Посланні до римлян — дари Отця або дари благодаті. А в Посланні до ефесян — дари Христові для церкви або дари служіння — це апостоли, пророки, благовісники, пастори і вчителі. Багато людей особливо шанують дар пророцтва, а пастором можуть гордувати. Але пастор — це не менший за значенням дар. Навпаки, саме від пастора залежить, як будуть працювати всі решта дарів.

Бог створив церкву, щоб наділи-

ти її владою. Він не дав її окремим людям, але — церкві. У Старому Завіті були особливі помазанці, які могли закривати й відкривати небо, як пророк Ілля. Але таких було небагато, іноді один на ціле покоління. А про церкву сказано: «Що зв'язане на землі, буде зв'язане і на небі». Коли ми, наприклад, молимося за дітей або рукопокладаємо служителів — ми зв'язуємо Боже благословення на них. Тож цінуймо молитву церкви! Бог дав церкві владу «руйнувати задуми». Якби не молитва церкви, скільки разів України вже могло не стати? Скільки разів злі задуми ворога не здійснювалися незбагненним чином?

Бог створив місцеву церкву, щоб через неї ми могли ввійти в Церкву Вселенську. Мабуть, ви зустрічали людей, які казали: «Я — член Вселенської Церкви». Але не обманюйте себе — якщо ви не можете знайти місцевої громади й побудувати стосунки з людьми, бо всі вам не такі, то проблема у вас. «Як ти кажеш, що любиш Бога, якого не бачиш, але не любиш брата, якого бачиш?» У церкві ми виховуємо характер Христів. Як інакше навчитися терпіти, поважати, піклуватися один про одно-

го? Церква — наша велика духовна сім'я.

Проблеми першоапостольської церкви й виклики сучасності

Церква завжди мала виклики — протягом усієї історії християнства. І навіть першоапостольська церква, яку ми маємо за взірць, мала свої проблеми. По-перше, їй бракувало організованості. Апостоли проповідували Євангелію, утворювали церкви. Кожна з них значною мірою була автономною. Настановляли служителів із найбільш досвідчених. І кожен служитель як розумів, так і вчив. Його особисті риси мали вплив на церкву. По-друге, бракувало писаного Слова. Та Євангелія, яку ми маємо сьогодні, у часи апостолів тільки писалася. Апостольські послання були звичайними листами. Як наслідок, церква бу-

ла незрілою, часто відхилялася від здорового вчення. Навіть деякі служителі відходили у світ або в згубні ересі. Також церква зазнавала зовнішніх утисків — і від євреїв, які не визнавали Ісуса Христа Месією, і від поган, які мали за бога імператора.

Які проблеми стоять перед церквою сьогодні? Якщо говорити про внутрішні виклики, це, зокрема, зміна акцентів у християнстві: замість хреста — успіх, замість смирення — обдарованість, замість духовності — професіоналізм. Люди не перебувають у Божому Слові. За статистикою 30% — не хрещені Святим Духом. Мало сповнення Святим Духом, часто це зводиться тільки до говоріння мовами. Мало проявів дарів Святого Духа, зокрема — через служителів. Людям стало важко молитися, інтернет, соцмережі, тік-токи — це все холодильник для душі. Ми ма-

ємо користуватися сучасними технологіями, але вони не мають володіти нами. Чимало обрядовості, подвійних стандартів та лицемірства, нездорової конкуренції між служителами. Низька активність членів церкви, нестача богословських знань, матеріалізм, який вгашає духовність, багато тілесних християн. Неприйняття інших церков, ухилення від Біблії до пророцтв, впадання у ересі. Комплекс неповноцінності в християн. Непідготовленість до служіння, неєвангельський зміст і дух проповідей, постійні докори й негативізм. Небажання й неспроможність до змін. Ми все це бачимо.

Папа Бенедикт XVI сказав: «Нам не слід впадати у відчай, якщо доведеться або вже доводиться протистояти секулярному обмирщенню Церкви. Сьогодні немає розстрілів і державного атеїзму, але най-

Портрет служителя у цифрах

56 років — середній вік пастора
 12 років — у середньому пастори виконують служіння
 97 членів церкви — припадає на кожного пастора
 48 членів церкви — припадає на одного диякона
 7 дітей — середня кількість у сім'ях пасторів
 13% — дітей пасторів, які досягнули 18-річчя і не прийняли водного хрещення
 43% — дітей членів церкви, які досягнули 18-річчя і не прийняли водного хрещення
 21% пасторів — мають духовну освіту
 60% пасторів — перш ніж прийняти служіння, проходили спеціальне навчання
 72% пасторів — мали наставника, який готував до служіння
 82% церков — мають систему підготовки служителів

45% служителів — самостійно забезпечують себе, свою сім'ю і своє служіння
 16% служителів — церква покриває дорожні витрати, пов'язані зі служінням
 71% служителів — мають фізичні хвороби
 84% пасторів — стикалися з безпідставними звинуваченнями на свою адресу
 у 57% пасторів виникло бажання залишити служіння
 21% пастирям — лікарі або сім'я рекомендували залишити служіння
 Пастори приділяють найбільше часу:
 31% — підготовці до проповіді
 24% — навчанню членів церкви
 18% — господарській діяльності
 Церква витрачає найбільше коштів на:
 15,5% — соціальне служіння
 15,2% — благовістя
 14,9% — дитяче служіння

Дослідження Р. Мураха

більша загроза для Церкви полягає в добровільному рабстві перед духом світу. Незабаром священників зведуть до ролі соціальних працівників, а послання Віри обмежиться політичними заявами. Здаватиметься, що все втрачено. Але в найважчий момент, на найдраматичнішому етапі кризи Церква відродиться. Вона стане меншою, біднішою, майже катакомбною, але залишиться святою. Бо це буде вже не церква тих, хто намагається догодити духу секулярного змирення, а Церква вірних Богові та Його вічному Закону. І це відродження стане плодом дії малого, здавалося б, незначного, але непереможного залишку, який пройшов через процес очищення. Так діє Бог. Злу протистоїть мале стадо...»

Чого люди очікують від церкви?

Найперше, люди очікують від церкви прийняття й дружнього ставлення. Починаючи з пастора. Навіть така проста річ як привітання, потиснути руку перед служінням. Адже важливе перше враження, яке виникає, коли людина заходить у дім молитви. Знаю випадок на Київщині, коли один юнак став відвідувати церкву. І батько вирішив подивитися, куди ходить його син. В неділю вони разом вирушили на богослужіння. У воротах їх привітно зустрів паркувальник, показав, де можна поставити машину. На порозі з ними привіталася служба порядку, показала, де можна сісти, де попити води, де вбиральня. Зібрання ще навіть не почалося, а батько нахилився до сина й каже: «Сюди — можеш ходити!» У нас у Хмельницькому є «Правило 10 хвилин». Ми просимо не турбувати служителів протягом 10 хвилин після закінчення зібрання, щоб вони могли підійти до нових людей. Адже такі люди після богослужіння надовго не затримуються, у них ще немає друзів, знайомих... Також ми просимо членів церкви, щоб вони звертали увагу на людей, знайомилися. У великій церкві легко загубитися. Дехто може роками самотньо приходити і йти.

Люди хочуть пережити присутність і дію Святого Духа. Бо те, що робить Він, не може зробити ніхто. Він робить тверді серця м'якими,

відкриває очі, змінює розум. Наш молодіжний хор практикував перед репетиціями піст і молитву. І майже завжди, коли вони служили, церква сповнялася Святим Духом. Нещодавно ми мали молитовний сніданок із ініціативи Духовної ради м. Хмельницького. Цього разу його провели дуже просто. Столів із їжею не було. Очільники міста, області, служителі — виходили, коротко говорили слово, молилися. І прийшов Святий Дух! Потім міський голова сказав: «Оце атмосфера сьогодні! Ще такого не було!» Це відчули всі. Брати-служителі, давайте місце Святому Духу. Іноді ми боїмося в себе в церкві молитися за хворих, за духовне хрещення. Я ніколи нікому не забороняв їздити до відомих цілителів і пророків. Але Бог хоче діяти через місцеву церкву. І всі наші члени отримували відповіді на свої потреби в нашій громаді. Зокрема, маємо п'ять задокументованих випадків зцілення від досить важких хвороб. Наша справа — робити свою частину і дозволити Богу зробити Свою. Приймайте сповіді, кладіть руки, мажте оливою. Ми поважаємо обдарованих людей, але їх на всіх не вистачить. У людей не має бути враження, що Бог діє тільки десь там, а в нас тут — тільки прийти проповідь послухати...

Люди бажають отримати збудування й пораду з Божого Слова для практичного повсякденного життя. Для цього служитель має багато попрацювати. А церква повинна забезпечити йому таку можливість. Якщо пастор, що нерідко буває, цілий день працює на будівництві, про яку підготовку до проповіді тут можна говорити? Іноді служителі саме цим себе й виправдовують: мене церква матеріально не підтримує, то я і не зобов'язаний. І готуються до служіння за залишковим принципом. Визнаймо: якщо пастор справді якісно виконуватиме всі свої обов'язки, його робочий день складатиме 10-12 годин. І він зі спокійним сумлінням отримуватиме церковну підтримку.

Люди хочуть побачити турботу про дітей, молодь, літніх людей. Важливо допомагати батькам у вихованні дітей у вірі, сприяти молоді в їхньому розвитку. Сьогодні осо-

бливо важливо помічати літніх людей — починаючи з кожного особисто, закінчуючи підтримкою на рівні церкви. Адже платників податків стає менше, а пенсіонерів більше. Також люди хочуть бачити турботу про сиріт, вдів, нужденних.

Люди шукають у церкві можливості реалізувати себе для Господа. Пастор має бачити дари, здібності, таланти і спрямовувати їх у правильне русло. Спонукаймо молодь отримувати біблійну освіту, залучаймо до служіння. Навіть підлітків — долучіть їх до налаштування апаратури, їм це цікаво й вони тут незамінні.

Обов'язки служителів

Священнослужителі — Божа відповідь на багато сучасних викликів для церкви. Життя громади значною мірою залежить від служителів — як вони ведуть, навчають, організовують. Стан церкви багато в чому визначається станом пастора. Якщо він любить молитву, люди будуть молитися, якщо він любить Слово, люди читатимуть Біблію, якщо він любить благовістя, люди будуть благовістити. Бог каже: «Шукав Я між ними чоловіка, що поставив би загороду, і став би в виломі...» Одного чоловіка — який любив би Бога і Божий народ. І через цього одного Бог може явити милість для всієї громади. Зважаючи на це, служителі мають важливі обов'язки.

Найперший обов'язок — перебувати в Божому Слові та молитві. Це той фундамент, який нічим не замінити. Як сильно були зайняті апостоли, але питання Слова й молитви вони поставили на перше місце. Ми часто вживаємо фразу «стосунки з Богом». Це формулювання досить розмите, кожен може під ним розуміти щось своє. Я хотів би, щоб, кажучи «стосунки з Богом», ми мали на увазі Боже Слово, глибокі роздуми й молитву.

Обов'язок служителя — бути сильним та сміливим, щоб жити й чинити згідно з Божим Словом, ніколи не поступатися біблійними принципами й заповідями, до всіх застосовувати однакові євангельські стандарти.

Обов'язок служителя — навчати й наставляти церкву, мобілізува-

ти її для служіння. Вибираючи служителів, ми часто звертаємо увагу на їхнє вміння проповідувати. Це важливо. Але не менш важливий — дар управління. Колись я був глибоко переконаний, що хороша проповідь — це 80% побудови церкви. Як же я помилявся! Сьогодні розумію, що це радше 20%. Основна частина робиться не з кафедри. І часто успішні церкви — не ті, чиї пастори є сильними ораторами.

Обов'язок — опікуватися Божим народом. Брат моєї дружини Віталій Оніщук 10 років був місіонером у Воркуті, проповідував Євангелію ненцям і чукчам. Одного разу, коли вони ночували в чумі й прокинулися вранці, побачили, що господаря немає. Незабаром він повернувся стривоженим. Як виявилось, обійшовши все своє стадо оленів (700 голів), він виявив, що немає одного оленя. Це чоловік, який не вміє ні рахувати, ні писати! Напевно, він знає їх в обличчя? Пішов шукати. Виявилось, що вовки загризли. Як важливо, щоб служитель знав усіх членів своєї церкви, як вони живуть, кому потрібна допомога.

Обов'язок — подавати приклад духовних та моральних якостей для Божого народу. Служитель має бути бездоганим. Кожна людина має недоліки, але тут мова про грубі вади, пороки. Ось стандарт: «муж однієї дружини, тверезий, невинний, чесний, гостинний, здібний навчати, не п'яниця, не заводіяка, але тихий, несварливий, не срібллюбєць, щоб добре рядив власним домом, що має дітей у слухняності, не новонавернений, щоб мав добре засвідчення від сторонніх». Служителі, порівнюймо себе з цим біблійним зразком. І не тільки служителі, а й кожен член церкви.

Значення служителів

Усі ми рівні перед Богом з точки зору Його любові й спасіння. Але в питаннях відповідальності, прав і обов'язків є різниця. Тому дуже важливо цінувати служителів.

Слово «служитель» у дослівному перекладі з грецької мови означає «моряк-гребець». У часи апостола Павла веслярами були переважно раби. Якщо застосувати цю анало-

гію, то виходить, що Господь поставив нас, служителів, не як зірок на верхніх палубах, щоб усі ними милувалися. Він помістив нас у трюм, дав весла, і сказав: «Гребіть!» І поки служителі гребуть, церковний корабель пливе.

Праця на галерах була настільки важкою, каторжною, що раби були готові при першій же нагоді втекти. Тому їх приковували ланцюгами до корабля. І ми, служителі, теж приковані. Знаєте чим? Божим покликанням! Я знаю пасторів, яких кличуть у Німеччину, Америку, які мають 3-4 дітей і можуть виїхати. Але вони продовжують важко працювати, служити. Вони лишилися у воюючій країні. Кажуть: «Я відчуваю: моє місце тут». Багато людей у церкві відчувають себе пасажирами, захотів — перейшов собі на інший корабель. Але пастор так не може. Знаю пастора, який лишився на окупованій території. Члени церкви, яких налічувалося 120, стали роз'їжджатися, лишилося 40 літніх людей. Якось після зібрання він випадково почув розмову двох сестер: «Нікому ми тут не потрібні...» І цей служитель сказав своїй дружині: «Кохана, ми маємо лишитися з ними». Осколок залітав у його спальню. Потрапляв під обстріли, коли вивозив людей. Але не покинув церкву.

Коли корабель потрапляв у шторм або вівся морський бій, знаєте, хто найбільше переживав? Приковані раби. Тому що смерть галери — це їхня смерть. Інші мали шанс врятуватися на уламках корабля. Апостол Павло тричі рятувався подібним чином. Тому в моменти небезпек раби гребли з усіх сил. І коли церква проходить через важкі випробування, служителі переживають і докладають зусиль найбільше за всіх.

Тому пастор дуже важливий, він відповідає за церкву. На жаль, можна натрапити на зневажливе ставлення до пастора, на протиставлення його служіння і служіння духовних дарів: «Ось через ту людину сам Бог говорить, а ти — хто такий, тебе люди на членському зібранні вибрали». Ті, хто так кажуть, не розуміють, що пастор — теж дар Христів для Церкви. Вони не усвідомлю-

ють його значення. Без пастуха — отара в занедбанні: «Уражу пастиря, і розпорозяться вівці». І диявол особливо атакує пасторів.

У нас на Хмельниччині був випадок, коли раптово помер пастор, 53 роки. Він був дуже сильний, енергійний, роботящий чоловік. Серце не витримало... У процесі будівництва дім молитви оформили на нього, а зрештою мали переоформити на церкву. Відповідно після смерті пастора приміщення перейшло у власність дружини. І коли ми з братами приїхали, щоби поставити відповідального в тій невеликій громаді, вдова сказала: «Брати, нам не потрібне людське керівництво! Відсьогодні цією церквою керуватиме Святий Дух». І перед нами зачинили двері. Жінка втратила чоловіка, ми вирішили не сперечатися. На наступне служіння туди з'їхалися всі, хто тільки міг — і ті, хто має дари, і ті, які думають, що мають. Таке зібрання було, як ще ніде й ніколи. Але через три місяці на будинку молитви висіла колодка. І пророкували, і видіння розказували. Але — не стало пастора...

Ми підходимо до кризи пасторського служіння. На жаль, сьогодні молоді люди не хочуть бути пасторами. Чому? Вони бачать долю своїх служителів — прикованих рабів. Вимоги до пастора дуже високі — починаючи від взаємин із Богом до стосунків у сім'ї. Пастор усім винен, у всіх до нього претензії, треба бути на кожному служінні, на заробітку не поїдеш, а підтримка невелика. Сьогодні дома молитви вже не проблема — ми будуємо шедеври архітектури. Але якщо ми не відреагуємо на цю кризу, може статися так, що в цих будинках не буде кому служити.

Тому я закликаю популяризувати пасторське служіння, виховувати в церкві повагу до нього, ставити в пріоритет питання підготовки служителів, захищати пасторів від безпідставних нападів, дбати про пастора та його подальше служіння після передачі посади.

*За матеріалами лекцій
Ростислава МУРАХА*

Портрет Архіпастиря

На основі 10 розділу Євангелії від Івана я хочу коротко змалювати портрет Архіпастиря, який є взірцем для нас — земних пасторів. Тут Сам Божий Син говорить про Себе. Він наводить притчі, описуючи власну працю і відповідальність.

Насамперед Ісус каже: «Я двері вівцям». Двері — це легітимний вхід у приміщення. Цим самим Божий Син показав єдиний вхід у Боже Царство. Не через пророків, не через апостолів, не через сучасних служителів — а тільки через Ісуса Христа.

Наступні слова Ісуса: «Я Пастир Добрий». Він говорить про Себе як про пастуха, якого знають вівці. Як важливо, щоб церква не перетворилася на релігійну організацію, яка проводить служби — і все. Щоб, ідучи на богослужіння, кожна людина горіла великим бажанням почути Слово від Бога. Щоб дім молитви був місцем зцілення, навчання, збудування, пізнання.

«Його голосу слухають вівці». Навчимося слухати Божий голос у Біблії. Не ігноруймо Його Слова. Не думаймо, що достатньо посидіти дві години в зібранні, раз на місяць прийняти причастя. Вівці постійно налаштовані слухати голос пастуха. Не час від часу, не в якісь особливі моменти, а у процесі всього життя. Бог говорить також і прямо в серце, і через обставини. О, скільки би ми уникнули помилок та гріхів, якби його слухали. Навчитися слухати — найтяжчий урок. Але з послуху починається віра. Не заспокоюймо себе, що нам допоможе великий стаж відвідування зібрань. Подивіться, скільки страждали євреї, коли не слухали Божого голосу. Був період, коли втратили навіть державу, храм, незалежність. Так, вони знали Тору, але що толку — коли прийшов Месія, то Його не впізнали! Отже, найважливіше завдання пастора, його головна місія — вести Божу Церкву шляхом правди.

Біблія каже: «Слухайтеся ваших наставників та коріться їм, вони бо пильнують душ ваших, як ті, хто має здати справу. Нехай вони роблять це з радістю, а не зідхаючи, бо це для вас не корисне» (Євр.13:17). Коли церква слухається Господа — вона благословенна. Коли ж люди обирають свій шлях, самі починають вести — Ісус сумує: «Бо ти кажеш: Я багатий, і збагатів, і не потребу нічого. А не знаєш, що ти нужденний, і мізерний, і вбогий, і сліпий, і голий!» (Об.3:17). Не хотілося б бачити пасторів, які зітхають від свого служіння.

Пастор має дбати про власне духовне наповнення, адже йому постійно потрібно віддавати. Не можна жити вчорашнім днем. У Господа — завжди свіжа вода: «Хто вірує в Мене, як каже Писання, то ріки живої води потечуть із утроби його» (Ів.7:38). Щоб люди могли освіжити втомлений дух. Як багато сьогодні закритих джерел — висохлих служителів.

Наступне, що сказано: «Свої вівці він кличе по йменню». Ніколи не думаймо, що ми якісь нікчемні незначущі гвинтики. Наші імена знає Господь. Як це підбадьорює — тебе і мене знає Небо! І навіть ворожі сили кажуть: «Знаємо Ісуса і знаємо Павла!» Чи знає сьогодні пастор імена усіх членів церкви? Потрібно, щоб знав!

Далі написано: «Він іде перед ними». Попереду нас із вами йде Ісус, хоч ми Його не бачимо. Попереду церкви має йти пастор. Із одного боку, це почесно, але з іншого — дуже відповідально та небезпечно. Він має перший бачити, де вода, де пасовище, де вовки чатують, де ями й провалля — щоб вівці ноги не поламали. Іноді вівцю треба підняти, бо вона сама не може стати на ноги. Той, хто йде попереду, — взірєць. Справжній пастор зосереджений на служінні Богу й людям, а не на гонорарах чи земній славі. Він має за мету зробити внесок у життя

людей, а не винести щось від них. Він іде попереду не тому, що рветься бути першим, а тому, що його Бог поставив. Мойсей взагалі відмовлявся, бо це дуже важка ноша. На того, хто попереду — перша атака. Пасторам різне доводиться переживати. Але не падаймо духом — з нами Ісус, Він захистить. Без пастуха вівці розбіжаться. Їхня природа така — пхати голову в загорожу, бо там — краща трава. Пастор має пасти, давати поживу, а не балаканину. Кафедра — не прохідний двір, тут має бути здорова їжа. Здорова їжа народжує здорову віру, а від здорової віри формується здорове християнське життя. У центрі проповіді має бути Ісус.

«Пастир добрий кладе життя власне за вівці». Ісус знову називає Себе Добрим Пастирем і пояснює, чому Він добрий — не тому, що має гарну вроду, а тому що душу Свою кладе за овець. Справжній служитель повинен мати три важливі атрибути: авторитетність, духовність та жертвність. Без авторитету неможливо рядити громадою. Авторитетність пресвітера в тому, що він знає, куди йде і куди веде народ. Авторитет приходить, коли служитель міцно любить Бога, шанує Його Слово — і воно втілюється у його поведінці та стосунках. Авторитет — коли ми чинимо правильно, із любові до людей.

Апостол Павло писав: «[Бог] вибрав мене від утроби матері моєї і покликав благодаттю Своєю» (Гал.1:15). Служіння не здобувається зусиллями, воно наперед визначається Богом. Це покликання. «Він настановив одних за апостолів, одних за пророків, а тих за благовісників, а тих за пастирів та вчителів...» (Еф.4:11). Бог дає тим, хто може понести.

Далі говориться, з якою метою Бог дає дари: «...щоб приготувати святих на діло служби» (Еф.4:12). Пастор має задіяти кожного члена в тілі Христовому, зробити, щоб колектив працював. Не так — прийшли, помолилися і розійшлися. Кожен стереже своє місце, щоб хтось не сів. Це холості патрони, вітки, що не приносять плоду. Церква має величезний потенціал, вона може перевернути світ!

Пастор має дбати про власне духовне наповнення, адже йому постійно потрібно віддавати. Не можна жити вчорашнім днем. У Господа — завжди свіжа вода: «Хто вірує в Мене, як каже Писання, то ріки живої води потечуть із утроби його» (Ів.7:38). Щоб люди могли освіжити втомлений дух. Як багато сьогодні закритих джерел — висохлих служителів. Пастори, кожного дня майте потребу в Ісусі, будьте молитовниками! Адже на вас відповідальність — годувати отару. Ісус завжди даватиме вам силу і натхнення. Ніколи Господь не залишить Свого раба, який кличе до Нього.

Основна рушійна сила пастора — любов до людей. «Симоне, сину Йонин, чи ти любиш Мене?» (Ів.21) — запитував Ісус у Петра. Але ж Петро відрікся — яке йому пасторство? Але в Бога інші критерії. «Господи, відаєш Ти, що кохаю Тебе!» — Промовляє йому: «Паси ягнята Мої!» Якщо буде горіти в серці любов до Господа, ми багато справ зробимо для Нього. Під час богослужіння пастор має дивитися і в Біблію, і на людей. Помічати зажурені лица, приділяти таким увагу. Любити всіх — навіть тих, які не люблять тебе, які допікають. Служитель має навчитися терпіти, нести. Не зриватися, як Мойсей, який вдарив пащею об скелю. Пастор має бути не тільки авторитетним, але й духовним, не тільки духовним, але й жертвним. За вірність — буде нагорода на небесах.

Крім обов'язків — пасти, наглядати, наставляти — пастор має і права: «Хто коштом своїм коли служить у війську? Або хто виноградника садить, і не їсть з його плоду? Або хто отару пасе, і не їсть молока від отари?» (1Кор.9:7). Згідно з Біблією, церква повинна матеріально підтримувати свого пастора. Щоб він мав змогу займатися пасовищем — підготовкою проповідей, сповідями, бесідами, наставленнями, приділяти час сім'ям, молоді... Адже на пастора лягає велике психологічне й духовне навантаження.

**Михайло ПАНОЧКО,
за матеріалами «Церкви Святої
Трійці» м. Рівне**

Пастор для світу

«Бо Син Людський прийшов не на те, щоб служили Йому, але щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох» (Мр.10:45). «І дам пастирів вам згідно з серцем Своїм, і вони будуть пасти вас умінням та розумом» (Єр.3:15).

Поміркуємо над деякими особливостями служіння пастирів. Із євангельського погляду пастор — це служитель для церкви. Однак, спробуємо порозважати над дещо несподіваною сферою служіння пастора, а саме — пастор для світу. Чи має така теза євангельське обґрунтування? Це звучить незвично, це — як виклик: пастор для світу.

Проаналізуємо служіння Архіпастиря — Ісуса Христа, Який дав нам приклад (див. 1Петр.2:21).

«Я Пастир Добрий...»

Серед багатьох титулів Христа, які знаходимо в Писанні, титул Пастир Добрий — один з найбільш близьких і зрозумілих як для сучасників Спасителя, так і для людей 21 століття.

Отже, декілька питань для роздумів: «Кому служив Ісус? Хто були його послідовники? Хто був у полі зору й контактував з Ісусом?» Євангеліст Лука наводить цікаву цитату сучасників Господа, яка звучить як докір: «Прийшов же Син Людський, що їсть і п'є, а ви кажете: Чоловік Цей ласун і п'яниця, Він приятель митників і грішників» (Лк.7:34). У цьому звинуваченні Божого Сина відкривається особлива істина — Він справді друг, приятель людям зі світу, навіть тих, хто з найнижчих соціальних прошарків. Він із ними спілкується, заходить до них у гості, навіть їжу споживає за їхніми столами...

Чи допустимий для нас такий підхід Пастиря Ісуса Христа в стосунках із світом? Чи можлива й правильна така дружба зі світом, у якій звинувачували Ісуса? Іншими словами, Христос — Добрий Пастир для світу, а тому — це приклад для нас, служителів.

Отже — дружба зі світом, яка до вподоби Богу, або згідно з нашими міркуваннями — бути пастром для

світу. Про приклад Спасителя згадаємо пізніше, а зараз запитання для нас: «Чи я пастор для світу за прикладом Ісуса?»

Декілька історичних постатей служителів для світу

Розглянемо декілька ілюстрацій про служителів різних конфесій, які служили суспільству, людям поза церквою, звернемо увагу на конфесійну приналежність.

П'ятдесятник апостол Павло перший у нашому списку. Нещадний гонитель церкви стає ревним проповідником й послідовником Ісуса Христа. Його слова з листа до римлян: «А гелленам і чужоземцям, розумним і немудрим я боржник» (Рим.1:14.) «Я, — заявляє ревний служитель, — маю борг, я повинен його віддати світу, людям, які не знають правди Божої». І не тільки це, але його відкрита й чітка позиція щодо суспільних взаємовідносин: у сім'ї — діти-батьки, чоловік-дружина; на роботі — між працівником і роботодавцем, між багатим і бід-

ним. Соціальний складник суспільства йому близький, а поради апостола стали принципами взаємин не тільки у церкві, але й у світі.

Баптист Вільям Кері, кінець 18 століття. Видатний місіонер, служіння якого змінило історію Індії. Він — місіонер у Індії, перекладач, соціальний реформатор і культурний антрополог, який заснував Серампурський коледж і Серампурський університет — перший університет Індії, який присуджував дипломи.

Окрім перекладу й друкування готових книг Писання, Кері впливає на суспільство, а саме — бореться проти язичницьких обрядів Індії, одним із яких було спалення вдів на вогні (обряд «саті») разом із покійними чоловіками. Його вклад як пастора-місіонера для світу, а для Індії зокрема, важко переоцінити...

Пресвітеріанин Давид Лівінгстон — шотландський місіонер, лікар, дослідник і гуманіст, проповідник Євангелії в Африці. Його подорожі мали не лише релігійну та географічну мету, а й глибоке соціальне значення. Лівінгстон публічно засвідчив жахи работоргівлі в Східній та Центральній Африці. У своїх щоденниках і звітах він описував сцени насильства, зневагу рабів і страждання місцевих народів.

Він закликав до створення «християнської комерції й цивілізації» як альтернативи работоргівлі. Його особисті спостереження і вплив на громадську думку в Європі допомогли посилити тиск на припинення рабської практики в регіоні. 1807 року в Британії було прийнято закон про заборону торгівлі людьми...

Лютеранин Мартін Німеллер, німецький пастор, який засуджував воєнну політику Гітлера. Ось його соціальна позиція: «Коли нацисти прийшли по комуністів, я мовчав, бо я ж не комуніст. Потім вони прийшли по соціал-демократів, я мовчав, бо я не соціал-демократ. Потім вони прийшли по профспілкових діячів, я мовчав, бо я не член профспілки. Потім вони прийшли по євреїв, я мовчав, бо я не єврей. А потім вони прийшли по мене, і вже не було нікого, хто міг протестувати...»

Це голос служителя в часи соціальних потрясінь і війни...Саме ця позиція пастора показала вагу та

вплив служителя на соціальні процеси навіть у час жорстокої Другої світової війни. Це яскраві приклади з історії церкви, проте...

Служіння Ісуса для світу – наш приклад

Як служив світу Ісус Христос? Що для нас особливе в Його стосунках зі світом? «Бо на це ви покликані. Бо й Христос постраждав за нас, і залишив нам приклад, щоб пішли ми слідами Його (1Петр.2:21).

Отже, куди ведуть сліди Ісуса? Син Божий на весіллі в Кані вирішує проблему, яка виникла на святковому обіді, покладаючи початок свого служіння чудесами й ознаками.

Він із людьми у час радості й час горя. У місті Наїн — похорон єдиного сина вдови. «Як Господь же побачив її, то змилосердивсь над нею, і до неї промовив: Не плач!» (Лк.7:13). Горько й біль матері знайшли відгук у серці Спасителя. Пригадую стару історію, пов'язану з похороном. Люди з іншої конфесії звернулися до служителя церкви з проханням — на поминальний обід позичити декілька лав і столів у церкві, а також, щоб спекли хліба. Відповідь служителя — «мирським» не дамо. Такою ж була відповідь і щодо того, щоб спекти хліб.

Ісус у домі Закхея — найгірше й найогидніше, що можна було уявити Його сучасникам. «Він зайшов до грішної людини, Він з грішними хліб споживає...» — так ремствували фарисеї. Вони не знали й знати не хотіли, що Син Божий — друг митникам і грішникам!

На майдані суд: «І ось книжники та фарисеї приводять до Нього в перелюбі схоплену жінку, і посередині ставлять її...» (Ів.8:3). Закон гласить — побити камінням на смерть. «А ти що скажеш, Учителю...?» Усі чекають на відповідь, а в руках тримають каміння. Одне слово Христа, Який, до речі, казав: «Я прийшов виконати Закон», — і каміння завершить останні миті життя грішниці. Учителю, служителю, пасторе — ти що скажеш? Ми знаємо відповідь Ісуса, проте питання залишаться відкритим — від нас, служителів, світ чекає слова: «Що ти скажеш?»

Ще одна ситуація зі служіння Христа як нагадування тим, хто заявляє: «Я не вмішуюся в політи-

ку». «А Він відказав їм: Ідьте і скажіть тому лисові: Ось демонів Я виганяю, і чиню вздоровлення, сьогодні та завтра, а третього дня закінчу» (Лк.13:32). «Скажіть тому лисові...» — Цією фразою Ісус жорстко докоряє представникам діючої в той час влади, розуміючи Свою місію й Своє служіння. Саме з такої позиції мають діяти й поступати Його послідовники, Його служителі: при потребі — прямо й відкрито докоряти, не зважаючи на особу...

Господь завжди серед людей, знає їхні потреби, знає ціни на ринку, знає запити й завжди діє. Пастир Добрий не залишиться байдужим до викликів і потреб сучасників.

Потреби людей, які навколо нас, — це виклик для нас. Популярна думка в багатьох служителів: для суспільства є інші люди, а я пастор для церкви. Проте кожен член церкви одночасно і член суспільства — живе, спілкується з іншими...

Поставмо собі просте запитання: «Чи звертаються до мене як до служителя церкви люди зі світу?» Із будь-яких питань — про традиції, про те, чи святкувати сьогодні, чи сидити картоплю, як я ставлюся до подій сьогоднішнього дня?.. Пастор для світу — це служитель, який не уникає відповіді на складні питання не тільки членів церкви, але й людей зі світу...

Усе починається з авторитету служителя в суспільстві

Декілька слів про визначення терміну «авторитет у суспільстві» або як ми говоримо — у світі. Найперше — це визнання, повага, довіра, які отримує людина (служитель) від інших членів суспільства завдяки своїм знанням, моральним якостям, досвіду, глибоким духовним переконанням і віри...

Нещодавно почув свідчення однієї людини зі світу стосовно служителя церкви: «Я за таким пастором навіть на передову готовий, для нього Христос — понад усе...» Або згадую історію служителя з Волині, який підвіз додому нетверезого сина місцевого священника й поговорив із батьком. Ситуація в міжконфесійних стосунках радикально змінилася...

Історія зі служіння місіонера-пастора на Хмельниччині. Багато років

праці, але — немає покаяння людей. Він із сім'єю наводить порядок, прибирає сміття, а потім все повторюється. Його молитва: «Господи, я не приїхав сюди сміття прибирати, я покину все й повернуся додому...» Тихий голос Духа Святого в серці промовив: «Продовжуй це робити, ти побачиш Мою дію...» Незабаром на місці смітника був побудований басейн із фонтаном, обладнані доріжки, посіяна трава. Це місце стало місцем відпочинку матерів із маллятами, а невдовзі в цьому басейні приймали хрещення перші покаянні люди. Тепер тут церква, а сільські старости-сусіди запрошують: «Допоможіть нам, зробіть щось, щоб і в нашому селищі завирувало життя...»

Не забуваймо про головне: «А ми постійно перебуватимемо в молитві та в служінні Слова»

Апостоли робили акцент саме на цьому — молитва й служіння Слова. Ми це робимо сьогодні в церкві з кафедр, на євангелізаціях, але війна поставила нові виклики перед служителами. Має звучати наше авторитетне слово на батьківських зборах у школах, на сільських чи міських зборах громад, на похоронах військових — люди тут як ніколи чекають СЛОВА! Слово до вдови, слово до матері, яка втратила сина, слово до дівчини, яка втратила коханого на війні. Іншими словами, за прикладом Ісуса Христа — ми йдемо по Його слідах.

Підсумок

Війна — яке в ній місце служителя? Як ніколи — сьогодні в суспільстві запит на справедливість, на авторитетне слово на основі Писання. Ми готові прийняти виклик? Який мій авторитет серед жителів у селі чи в місті? Чи я пастор для світу — для знедолених і покинутих? Поставмо собі ці запитання й чітко даймо відповідь на них самі собі.

«А коли Архіпастир з'явиться, ви отримаєте нев'янучого вінка слави...» (1Петр.5:4).

Микола СИНЮК

Як Христос приваблював людей?

«І багато людей ішло за Ним і з Галілеї, і з Десятимістя, і з Єрусалиму, і з Юдеї, і з Зайордання» (Мт.4:25). Однією із вражаючих властивостей служіння Ісуса Христа було те, що Він приваблював багато людей.

Служіння, як у Христа, і зараз приваблює багато народу. Не потрібно вдаватися до хитрощів або йти на компроміс із переконаннями. Однак треба служити так, як Ісус. Три речі, які робив Ісус: Він любив людей (Мт.9:36), Він відповідав на їхні потреби (Лк.6:17-18), Він навчав їх цікаво і практично (Мк.12:37).

Ісус приваблював народ через любов. Ісус Христос любив людей, і Йому подобалося проводити час із ними. Він приходив на їхні частування і був названий Другом грішників (Лк.7:34). Скільки людей можуть назвати вас цими словами?

Коли я запитую у новонавернених, які приймають хрещення, що привабляло їх у сім'ю нашої церкви,

то ніхто ніколи не сказав мені: «Через богослов'я, якого ви дотримуетесь» або «Через ваш прекрасний дім молитви». Натомість найбільш часта відповідь така: «Я відчув неймовірний дух любові до мене».

Мені відомі багато церков, де віруючі люблять один одного, у них прекрасне братерське спілкування, але це все ж умираючі церкви, тому що вся їхня любов спрямована всередину. Вони люблять людей, з якими їм зручно, але це тепле спілкування не поширюється природним чином на любов до відвідувачів.

Пастор церкви задає тон та атмосферу громади. Якщо ви пастор і бажаєте дізнатися про температуру своєї церкви, то спочатку поставте термометр собі. Деякі пастори своєю холодністю та відсутністю особистої теплоти буквально гарантують, що відвідувачі більше не повернуться. А в деяких великих церквах у мене склалося враження, що пастор любить аудиторію, але не любить людей.

Дозвольте запропонувати деякі практичні шляхи того, як пастори можуть виявити любов. Запам'ятайте імена людей — це показує, що вони вам цікаві. Особисто вітайте відвідувачів до і після богослужіння.

Будьте доступними, не ховайтеся у братерській кімнаті. Вивчіть служіння Ісуса, і побачите, який потужний ефект справляє на людей погляд, слово та дотик. Дайте собі відповідь: ви хочете справляти на людей враження чи впливати на них. Вражати можна на відстані, однак щоб впливати, потрібно підійти ближче. Близькість визначає вплив.

Як віруючі ми покликані приймати і любити невіруючих, не схвалюючи їхнього гріха. Ісус вчинив так, коли виявив прийняття та любов до самарянки біля криниці без схвалення її розпутного способу життя. Він також приймав їжу із Закхеєм, не схвалюючи його безчесності. І Він при всіх захистив гідність жінки, взятої за перелюб, без применшення її гріха. Ми не розраховуємо, що невіруючі відвідувачі відмовляться від своїх гріховних звичок, щоб відвідувати служіння. Навпаки, ми прошуємо людину прийти такою, якою вона є. Церква — це лікарня для грішників.

Коли в мене остигає серце до людей, я нагадую собі про Хрест. Не цвяхи, а любов тримала Ісуса Христа на хресті. Він розкрив Свої руки і сказав: «Ось як Я полюбив людей, що гинуть!»

**Із книги Ріка ВОРЕНА
«Цілеспрямована церква»**

Практичні поради

Сім'я служителя

Атмосфера в сім'ї

Коли Мойсей вів ізраїльський народ в Обіцяну землю, він завжди йшов попереду й першим зустрічав ті небезпеки, які траплялися на шляху народу. Це приклад для нас, чоловіків, — ми повинні приймати на себе ті удари, які можуть зруйнувати атмосферу любові в нашому домі. До прикладу: не варто розповідати дружині геть усе, що трапилося на роботі. Ви забудете через день, а вона рік буде мучитися. Звичайно, потрібно ділитися проблемами, переживаннями, але далеко не всіма. Бережімо серця наших дружин, наших дітей.

Якось я був на Черкащині й спілкувався з одним зі служителів. Він сказав: «Знаєш, що я упустив у своєму житті? Виховуючи дітей, я більше орієнтувався на те, що скажуть люди. Змушував їх робити те чи інше, оглядаючись на людську думку. Якби можна було повернутися назад, я навіть лишив би пасторське служіння, аби тільки зберегти власних дітей і стосунки з ними». Його діти роз'їхалися в різні місця, декотрі з них завдали багато болю. Тож піклуймося про наші сім'ї. Сім'я — важлива для Бога, для церкви і для світу. Хоча світ сьогодні цього не ро-

зуміє. І, звичайно, сім'я важлива для служителя.

Чудеса й Божя присутність

Ісус Навин одного разу сказав: «Виберіть собі сьогодні, кому будете служити... А я та дім мій будемо служити Господеві» (Єг.24:15). Народ послухав і відповів: «І ми будемо служити Господеві, бо Він Бог наш» (Єг.24:18). Але вже в Книзі Суддів читаємо, як це покоління відвернулося від Бога.

Я не раз замислювався: Бог виводив євреїв із Єгипту такою потужною силою! Море розділив, потопив військо фараона, йшов попереду в стовпі вогню і диму. Таке не кожного дня трапляється! Бог зціляв свій народ від укусів змії, хліб і м'ясо йому давав у пустелі, воду зі скелі... Коли ж Бог давав Мойсеєві Закон, гора диміла. Вони бачили такі речі, до яких неможливо звикнути! Але все ж таки відступили... Ще Мойсей на горі, а вже вони роблять боввана. Чому? Невже чудеса не тримають нас?

Молячись за власних дітей, я завжди просив у Бога: «Я не все можу врахувати, я не такий мудрий. Але дай моїм дітям одне — нехай вони переживуть Тебе так, щоб ніколи від

Тебе не відійшли!» І Господь відповів. Я дуже вдячний Йому. Він може покрити нашу недосконалість.

Будьмо чесними

Назву деяких відомих людей, які були дітьми пасторів: Фрідріх Ніцше, Ангела Меркель, Гордон Браун, Мартін Лютер, Франклін Грем. Якщо прочитаємо їхні біографії, то дізнаємося, що дехто з них стали служителями, а інші взагалі відійшли від Бога й церкви. У чому ж справа? Невже ці пастори, їхні батьки, були такі погані?

Я знайшов один текст, який дав мені відповідь на це питання. Є риза, яка дуже важлива в різних сферах життя — чесність. Чесність у вчинках, у визнанні власних помилок. Тому що Бог із лукавим поводить за його лукавством, а зі щирим за його щирістю (див. Пс.18). Чесність — надважлива річ у сім'ї. Коли ми чесні перед Богом, Він може компенсувати й наші помилки.

Згадаймо сім'ю Тимофія. Його матір була юдейкою, батько — греком. Думаю, їхня сім'я могла навіть терпіти зневагу з боку євреїв, бо породичалися з язичниками. Але Павло пише про нелицемірну віру, яка була в бабусі, у мами, а зрештою пе-

редалася й Тимофію. Сьогодні ми знаємо його як мужа віри.

Коли ми розбудовували церкву в Києві, через брак часу я запропонував передати свої адміністративні обов'язки іншій людині. І вона стала робити багато речей краще за мене. Мені не соромно це визнати — це чесно. І я радію за неї. Давид не боявся сильних людей, тому він став Давидом. Але дехто в таких випадках починає нечесну гру, і це запускає багато негативних процесів.

Бог знає про нас більше, ніж ми самі про себе знаємо. Якщо у вас вдався день, прийдіть до Бога як до Голгофи. Щовечора я молюся: «Господи, я мав успіх, але смиряюся — бо як був ніхто, так і лишився ніхто». І коли не мав успіху, бо розмовляв з кількома сім'ями — і не було ніякого результату, — то теж смирявся: я ніхто. Я хочу бути чесним перед Богом.

Пріоритети служителя

Коли ми говоримо про пріоритети служителя, то першим із них має бути особисте учнівство. Щоб не потерпіти фіаско у власному житті й служінні, потрібно не лише навчати інших, а й постійно навчатися самому. Починаючи з регулярного вивчення Божого Слова та закінчуючи освітніми семінарами, хорошими книгами. Другий пріоритет: ми покликані бути чоловіками для наших дружин. Третій пріоритет — батьківство. Діти з нами — на короткий термін. Тому ми маємо обмежений час впливу на них, який треба мудро використати. І нарешті четвертий пріоритет — служіння, а в нашому контексті — пасторство.

Коли мене запитують, як це все поєднати, що на якому місці має стояти, відповідаю, що не знаю. Я дотримуюся такого принципу: потрібно реагувати відповідно до ситуації. Якщо водій під час руху відчуває, що автомобіль хилить убік, він розуміє, що треба зупинитися й перевірити колеса. І якщо якийсь із них проколоте, то саме його потрібно замінити, саме йому потрібно приділити увагу. Якщо ви відчули, що в котрійсь зі згаданих сфер почалися проблеми, то присвятіть туди свій час. І не думайте казати: «У мене немає часу, бо я служу Богові!» Дуже боляче спостерігати за людьми, які так

служили, що розбилися у вірі, а їхня справа розсипалася. Часто це стається саме через нечесність із самим собою та з Богом.

Посвята і нагорода

Без посвяти не буде результату. Пастор має справу з дуже різними людьми. Не всі з них народилися в християнських сім'ях і з молодком матері увібрали, що таке добро, а що таке зло, як слід поводитися, а як не слід. І щоб привести їх до Бога, треба вкласти багато часу — іноді роки.

Тому, дорогі сестри, коли ваші чоловіки взяли за якусь нову справу, потерпіть трошки. Потім стане легше. Але спочатку вони мусять посвятити себе. А якщо можете, підіть у цю посвяту разом із ними. Я вірю, що Бог поділить нагороду на вас обох. А можливо, чоловік навіть менше отримає. Я, наприклад, зовсім не проти, щоб зі мною так було.

Шануймо гідність

«І Бог на Свій образ людину створив, на образ Божий її Він створив, як чоловіка та жінку створив їх» (1М.1:27). І чоловік, і жінка створені на образ Божий, у цьому між ними немає різниці. І хто я такий, щоб зневажати Божий образ? Ми не маємо права принижувати Його образ одне в одному. Можна попросити, підправити, але не обзивати, не руйнувати гідності іншого — це гріх, це неприпустимо. Шануймо образ Божий!

Так, Бог призначив для чоловіка й для дружини різну відповідальність у шлюбі. Але коли ми читаємо про те, що чоловік — голова, досить часто у нашій уяві — світський образ: начальник, який тільки вказує і керує. Але ні, голова — це той, хто передбачає труднощі, хто піклується про духовність сім'ї. Він покликаний служити, а не задовольняти власне его. Сьогодні часто трактують, ніби біблійне повеління коритися чоловіку принижує жінку. Але при цьому від чоловіка вимагається покласти власну душу заради жінки. Чоловік, який настільки любить, ніколи не буде зневажати дружину. Це просто неможливо.

Бог дав нам дар — нашу дружину, нашого чоловіка. Бог створив сім'ю — місце, де добре й затишно. Місце, де кожен може знайти спокій і прийняття.

Відповідальне ставлення

«Не добре, щоб бути чоловіку самотнім. Створю йому поміч, подібну до нього» (1М.2:18). «Покине тому чоловік свого батька та матір свою, та й пристане до жінки своєї, і стануть вони одним тілом» (1М.2:24). Бог не сказав, що чоловік пристане до церкви, до батьків — а до дружини. Часто під час вінчання наголошується, щоби батьки не втручалися в нову сім'ю й не керували нею. Чому? Тому що Бог хоче будувати окрему сім'ю, щоб там виховувалася відповідальність.

Ми повинні навчитися відповідально ставитися один до одного. Коли одного разу станемо перед Богом, Він запитає: «Чому ти не любив своєї дружини, як Я заповів — жертовною любов'ю?» — «Бо вона мене не любила!» — «Ні, давай розберемося з твоєю відповідальністю. Чому вона не любила, я запитаю її». Там не буде таких відмовок: «А він...», «А вона...» Кожен дасть звіт за себе. Ми несемо персональну відповідальність за своє життя перед Богом.

Виконай свою відповідальність — стань чоловіком згідно з Божим Словом. І тоді Бог змінить серце твоєї дружини. Виконай свою відповідальність — стань такою жінкою, яка описана в Біблії. І тоді Бог працюватиме над серцем твого чоловіка. Звісно, усі

ми недосконалі, у кожного бувають зриви. Але коли усвідомлюватимемо власну відповідальність, то будемо докладати зусиль, щоб відповідати Божому образу.

Створені любити

«Страха немає в любові, але досконала любов проганяє страх геть» (1Ів.4:18). Іноді можна почути від чоловіків: «Я боюся йти додому!» Чому так?

Сестри, не ображайтеся, але

Якось я спілкувався з одним зі служителів. Він сказав: «Знаєш, що я упустив у своєму житті? Виховуючи дітей, я більше орієнтувався на те, що скажуть люди. Змушував їх робити те чи інше, оглядаючись на людську думку. Якби можна було повернутися назад, я навіть лишив би пасторське служіння, аби тільки зберегти власних дітей і стосунки з ними».

скажу: коли ви попросили чоловіка щось купити, то що там четверте у вашому дорученні він уже не пам'ятає. Хочете, щоб не забув, дайте йому папірець, надішліть повідомлення. Хоча, якщо буде більше п'яти позицій, то і це не допоможе. І ви неодмінно з «великою любов'ю» скажете: «Я так і знала!» Зіпсуєте атмосферу на весь вечір, але від того

те не куплене не з'явиться. Мудрий чоловік скаже: «Прости». А якщо заводіяка, то всяке може бути...

Є речі, які просто треба прийняти. Моя дружина звикла, що я постійно забуваю в поїздках свої краватки. І вона зі мною не свариться. Я ж завжди перевіряю — ну де вони пропадають? Із цим уже нічого не поробиш... Не псуємо свого життя дрібницями, які не мають ніякого значення. Головне має бути головним. І коли ми один одного приймаємо, то ніби тягар із пліч спадає, стає набагато легше жити.

Бути друзями

Якось прочитав статистику щодо шлюбів у Японії, яка мене здивувала: найбільше розлучень там припадає на пенсійний вік. Виявляється, вони багато працюють, бачаться тільки вдома, життя бурлить, певний період їх тримають разом діти. А коли на роботу вже йти не потрібно, діти роз'їхалися — люди сідають один навпроти одного й розуміють, що в них немає близьких стосунків. Тому дружні стосунки потрібно будувати все життя. Не треба їх замінювати дітьми, служінням, роботою...

Пам'ятаєте, ми говорили, що діти нам дані на короткий час? Найдовші стосунки, які ми маємо в житті — це стосунки з нашим партнером. Найтісніші взаємини, які маємо в житті — між чоловіком та дружиною. Ви помічали, що ми навіть стаємо схожими певними рисами характеру, вподобаннями. Я не дуже

любив червоний борщ, тепер люблю. А дружина навпаки — полюбила зелений.

Разом із тим, є й особливості — звички, захоплення, слабкі й сильні сторони, щось когось дратує... Просто пам'ятаймо: для того, щоби берегти дружбу між нами, варто розуміти, що ми різні. Сестри, як ви сприймаєте любов? Якщо описати одним словом — увага. Увага дає жінці відчуття, що вона кохана. Брати, як ви сприймаєте любов? Якщо одним словом — повага. Коли чоловік відчуває повагу до себе, це свідчення любові. Ніби й схожі слова, але трохи про різне.

Інтимні стосунки

«Нехай віддає чоловік своїй дружині потрібну любов, так же само й чоловікові дружина. Дружина не володіє над тілом своїм, але чоловік; так же само й чоловік не володіє над тілом своїм, але дружина» (1Кор.7:3,4). Досліджуючи грецький текст, я зауважив, що там вжита ще більш виражена наказова форма — що чоловік і дружина зобов'язані приносити одне одному задоволення. І в цій сфері теж. Інтимні стосунки в шлюбі — освячені Богом, там немає гріха. Бог настільки попклувався, щоб і ця сфера приносила людям радість у сім'ї, щоби була повна гармонія, що практично віддав тіло чоловіка у власність дружини, а тіло дружини — у власність чоловіка.

**Анатолій КОЗАЧОК,
за матеріалами
УЦХВЕ Тернопільщини**

Сімейна конференція для служителів та місіонерів Житомирщини, вересень 2024 р.

Принципи дружини служителя

Повага дружини до чоловіка-служителя — важливий аспект їхнього сімейного життя та служіння. Вона сприяє здоровим стосункам, зміцнює сімейний фундамент і слугує прикладом для інших.

Ось декілька ключових принципів такої поваги:

- визнання його покликання;
- слова підбадьорення й підтримки;
- схвалення його рішень;
- молитва за чоловіка;
- збереження його репутації.

Підтримка та співпраця — приклад Прискилли

Прискилла та її чоловік Акила служили Богові як команда (див. Дії 18:2-3, 18:26). Вона була активною в служінні й допомагала чоловікові в наставництві й поширенні Євангелії. Це приклад, як бути вірним партнером у служінні.

Мудрість і добротність — приклад Авігаїл

Авігаїл, дружина Нава-ла, виявила мудрість, стриманість і добротність, зустрівшись із Давидом (див. 1Сам.25:3, 23-31). Сповнена мудрості, вона вирішувала конфлікти мирним шляхом. Це приклад, як виявляти мудрість і бути миротворцем.

Гостинність і добрі справи — приклад Лідії

Лідія, перша християнка в Європі, гостинно відчинила двері свого дому для апостола Павла та його супутників (див. Дії 16:14-15). Вона завжди була готова підтримати служителів. Це приклад гостинності й готовності служити іншим.

Молитва і віра — приклад Анни

Пророчиця Анна постійно перебувала в храмі в постах і молитвах (див. Лк.2:36-38). Її вірність свід-

чить про силу духовної підтримки. Це приклад, як бути вірною в молитві та посвятити Богові.

Смирення і послух — приклад Сари

Сара корилася своєму чоловікові Аврааму, називаючи його паном (див. 1Петр.3:5-6), і показала приклад смирення та поваги.

Служіння і жертвність — приклад Рут

Рут виявила відданість і жертвність, слідуючи за свекрухою Ноомі та прийнявши її народ і її Бога (див. Рут 1:16-17). Вона була готова пожертвувати власним комфортом заради ближніх.

Розуміння своєї ролі — приклад Марії

Марія прийняла свою роль у Божому плані з вірою та покорюю (див. Лк.1:38). Вона берегла в серці Божі

слова, роздумуючи над ними (див. Лк.2:19). Це приклад розуміння своєї ролі в служінні та готовності виконувати Божу волю.

Ці приклади з Біблії можуть служити натхненням для дружин служителів, щоб віддано підтримувати чоловіків.

Дружина служителя повинна:

- бути прикладом для інших жінок у церкві;
- підтримувати чоловіка в служінні, розуміючи всі виклики, які з цим пов'язані;
- бути поряд, допомагати й молитися за чоловіка;
- бути мудрою, знати, коли говорити, а коли промовчати;
- дбати про сім'ю, виховувати дітей на християнських цінностях і бути прикладом для них;
- бути надійним партнером у служінні;
- вміти добре організувати домашні справи, забезпечуючи спокій і затишок у домі.

Пам'ятаймо, дружина служителя — звичайна жінка, яка служить Богові у своїй ролі.

Усі люди грішні й недосконалі (див. Рим.3:23). Це означає, що і дружини служителів можуть робити помилки, відчувати втому, боротися із сумнівами чи труднощами.

Дружини служителів також потребують підтримки, друзів і оточення, де можуть бути самі собою, отримувати підбадьорення й молитовну підтримку.

Цінність дружини служителя і значимість — не в її ідеальності, а у вірності Богові, бажанні зростати у вірі й любові попри всі життєві виклики.

**Ольга КОЗАЧОК,
дружина
старшого єпископа УЦХВЕ**

Матеріальне забезпечення служителів

Ми, євангельські церкви, ще не навчилися фінансово підтримувати наших пасторів, як, наприклад, це роблять католики чи православні. Ну ви десь бачили, щоб їхні священники були штукатурами чи малярами? Ні, вони займаються релігійними справами. А наші пастори мають широкий спектр діяльності. Ким тільки вони не працюють. Вони навіть бувають заробітчанами. От уявіть собі: бути пастором — і залишати церкву, щоб поїхати на заробітки... Ну, але ж у них сім'я, жінка, діти, треба якось їм давати раду — і мусиш заробляти...

І дотепер це питання в нас ще не відрегульоване. А в нинішній час нам треба вже не просто говорити про підтримку служителя, а про гідне його фінансування.

Моя дочка виграла грант і вступила на навчання в Нідерланди. І я мав можливість її відвідати, коли викладав у місіонерській школі в Польщі. Я попросив її дізнатися, яка заробітна плата пастора в їхніх церквах. З'ясувалося, що десь до 5 тис. євро. І ще кожен пастор має можливість викладати, що ще дасть йому декілька тисяч євро додатково. Тому він може забезпечено жити в Нідерландах. І нам в Україні щодо цього ще потрібно рости й розвиватися.

Витоки десятини

Як відомо зі Старого Заповіту, скинія (а згодом і храм) та її служители утримувалися з десятини та приношень. Проте хто був зачинателем десятини? Як свідчить безліч історичних джерел, десятина була і в язичницькому світі — ідолопоклонницькому. Наприклад, були знайдені глиняні таблички в Асирії, у Єгипті, що датувалися періодом за 3 тисячі років до Р.Х., які свідчили про це. Є свідчення, що десятина практикувалася в Китаї, а також у Індії. Була знайдена вавилонська табличка з клинописом, на якій йшлося про десятину для храму. Греки і римляни теж давали десятину. Тобто багато з народів робили це ще задовго до Авраама.

Як же язичники, які нічого не мали спільного ні з Авраамом, ні із Законом Мойсея, які навіть не знали, що існує єврейський народ і книга закону Мойсея, ще задовго до ізраїльського народу по цілому світу давали десятину своїм храмам і божествам? Відповідь одна: язичники мали розуміння, що право володіти десятою частиною майна належить Богу. Це підтверджує істинність біблійної історії про те, що був час, коли люди жили разом, і десь тоді започаткувалася практика давати де-

сятину. Потім люди відступили від Бога живого, стали ідолопоклонниками, але давати десятину продовжували.

Щодо десятини ми можемо нині почути, що для Христа вона неважлива, а на підтвердження — приклад вдови, яка дала дві лепти, про що Ісус сказав, що вона дала більше, ніж інші. Тут йшлося про те, що якби ці багаті віддали все, то тільки тоді б прирівнялися до бідної вдови. Але якби всі приносили в храм тільки дві лепти, то храм би не вистояв, тому що для його функціонування потрібні значно більші фінанси.

Призначення десятини в Законі Мойсея

Ми всі можемо прочитати в Писанні, як давали десятину євреї. В ізраїльському народі було 13 колін (племен), тому що з Йосипа вийшло два коліна — Єфрем і Манасія.

Між дванадцятьма колінами була розділена земля, але коліно Левія, покликане служити Богові, нічого не отримало, окрім міст для проживання. Прибутки в той час люди отримували в основному від землеробства і скотарства. І десятина від прибутків, що давало землеробство і скотарство, призначалася для левітів.

Отже, мудрий Бог, який обрав левітів (а це десятки тисяч людей), щоб вони служили Богу, клопоталися храмом і жертвами, для їх утримання дав десятину, щоб це ціле коліно не працювало на землі, не садило, не жало, худобу не розводило, а займалося тільки молитвами та жертвоприношеннями. І самі левіти були зобов'язані відділяти десятину для священників. Тобто для Господа було важливо, щоб кожен із єврейського народу знав і розумів принцип десятини.

Чи були за Божим задумом його служителі бідніші за інших людей, які працювали, мали землю, худобу? Чи левіти, які живуть на десятину, отримували найменше з усіх колін Ізраїлю? Насправді — ні. І це підтверджується простою математикою: левіти отримували 12 часток — по одній від кожного з колін. Одну частку вони віддавали священнику, а 11 лишалося їм. А представникам інших колін лишалося 9 з 10 часток їхнього прибутку. Тобто Бог подбав про те, що його служителі мали навіть більше, ніж інші, щоб вони не відчували себе злиденними.

Ми ж чомусь вважаємо, що ті, хто служать Богові, не потребують багато, бо служити Богу — це убозтво. Проте Бог так в Ізраїлі не зробив. Правда, на жаль, ми знаємо з історії євреїв, що вони часто відпадали від Бога. І тоді занепадала й десятина. Були, наприклад, такі хороші реформатори, як Єзекія. Написано, що він відновив храм, повернув левітів і священників на служіння. І відновив також і десятину. Коли прийшов до левітів та священників, вони повели його в кімнати, де було багато всього наскладано. І священник став розповідати, що нарешті вони могли їсти досита — і ще щось залишалося.

Про Неемію сказано, що він відбудував стіни Єрусалима і відновив систему десятин на храм. Та коли Неемія відлучився, євреї перестали нести десятину до храму. І левіти, які жили завдяки цьому, розбіглися кожен по полях. Коли Неемія повернувся із Сузів, де зустрівся із царем, і, зайшовши у храм, побачив, що він порожній, то обурився: «Де левіти, де служителі? Чого тут порожньо, чого тут не моляться, не служать, жертви не приносять, чого

не співають?» І йому кажуть, що вони — орють, за плугом ідуть, сапають, дахи перекривають, молотками б'ють. Коли Неемія став запитувати в левітів, чому вони не на своєму служінні, то ті розповіли, що за кілька місяців його відсутності принесення десятин припинилося, а жити то на щось треба. Почувши це, Неемія став рвати волосся на голові та бороді. А потім зібрав народ — і докорив йому за це, відновивши принесення десятин у храм. Проте, напевно, ще не раз люди відходили від цієї постанови, бо через останнього старозавітного пророка Малахію Бог каже: «Мене ж ви обманюєте, ще й говорите: Чим ми Тебе обманили?»

Якби хтось із сучасних пророків сказав, що ми обкрадаємо Бога, то ми думали б, що, певно, мало молимося, на зібрання не ходимо, грішимо, духовно обкрадаємо. Ну як же ще Бога можна обкрасти? Але Малахія каже: «Я вам скажу чим — десятиною і приносами».

А крадіжка — це взяти не своє, чуже. Тож коли пророк каже, що ви обкрадаєте Бога десятиною і приносами, це означає, що десятина не ваша — вона належить Богові.

Десятина в Новому Заповіті — закон чи принцип

Є два схожі поняття: закон і принцип. Закон — це припис, який ти мусиш виконувати, бо будеш покараний, якщо не виконаєш, а принцип — це основа для поведінки, діяльності чи системи правил.

І от виникає питання: ми, християни, повинні давати десятину за законом Мойсея, як євреї, чи в нас вона повинна діяти на рівні принципу?

За законом ми не можемо її відділяти, бо і храму нема, і нема заповіту йти три рази на рік перед лице Господнє. Тож ми не можемо дивитися на десятину як на закон. Але подивимося, що в Новому Заповіті написано про це. Хочу одразу зауважити, що тут немає такого чіткого вчення, як у Старому Заповіті.

Але пригадуєте, що сказав Христос, розповідаючи про фарисея, який давав десятину з усього, що надбав, постив двічі на тиждень і т. ін.? Дорікаючи фарисеям, Ісус сказав: «Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що даєте десятину...» О, то невже Ісус відмінив її? Ні, так не можна читати, тому що сенс не в тому, що люди давали десятину і більше її не треба давати, а в тому, що, як сказано далі, вони лишили найважливіше в законі — суд, милосердя і віру. Ісус каже, що і це треба робити — тобто і давати десятину, — і того не лишати — суду, милості й віри.

Трохи згодом апостол Павло написав: «Хіба ви не знаєте, що священнослужителі від святині годується? Що ті, хто служить вівтареві, із вівтаря мають частку? Так і Господь наказав проповідникам Євангелії жити з Євангелії» (1Кор.9:13-14). На кого вказує словосполучення «ті, хто годується від святині і служить вівтареві»? Звісно, що це священники й левіти. Тобто Павло вказує на старозавітну єврейську систему десятин, яка забезпечувала священників та левітів, і додає, що так Господь наказав проповідникам Євангелії жити з Євангелії. Зверніть увагу — Господь наказав: не порадив, не підказав, не запропонував, а наказав. А тепер у багатьох наших церквах цей наказ порушується.

Тож чи скасовує десятину Новий Заповіт? З того, що говорили Ісус і Павло, ми можемо робити висновок, що десятина не відмінена. Як закон, можливо, так, але як принцип — ні. Контроль за тим, як і скільки віддавати, покладається на кожну людину особисто. Насправді так само було і в євреїв: кожен давав сам і ніхто не міг контролювати його

го. Тобто рішення щодо десятини покладається на нашу совість, це наш вибір. Тут не пастор має вимагати, а ми маємо перед Богом робити це, щоб церква мала змогу підтримувати різні служіння і працю тих людей, які служать Євангелії.

Куди приносити десятину?

Згідно з законом Мойсея першу десятину треба було приносити в храм, де була скарбниця. Але було написано про десятину, яку можна було залишати в себе вдома. Тобто не вся десятина йшла в храм, а тільки та, яка призначалася священникам і левітам. Звісно, не всі ми можемо віддати кілька десятин, як це було в євреїв. Наприклад, нашим пенсіонерам і одну десятину віддати — це вже багато. Тому резонно віддавати її в громаду для підтримки її служіння.

Я щиро закликаю церкви бути уважними до своїх служителів і дбати про їхнє матеріальне забезпечення, щоб вони не мали потреби працювати, а могли цей час повноцінно віддати служінню громаді.

Багато служителів церков погоджуються з тим, що десятину тільки в церкву треба приносити. Проте вони упускають дуже важливий момент. За Писанням десятину треба принести в церкву, але згідно з тією ж Біблією десятина — це бюджетні гроші, які були призначені для священників і левітів на зарплату. А в багатьох наших церквах є кошти, щоб ремонт зробити: ковролін поміняти, на стінах — штукатурки нанести, купити кондиціонери, техніку і т. ін. Але пастори їхні на заробітки їздять, ходять на роботу...

І виникає питання: виходить, ми гроші з десятин, які були призначені для забезпечення служителів, використовуємо неправильно? З Біблії бачимо, що на ремонт храму євреї збирали кошти окремо. А ми всі свої десятини віддаємо на багато що: на реабілітаційні центри, бідним, нужденним, переселенцям (звісно, і їм

треба), але при цьому ми нехтуємо тими, хто служить нам.

Дещо про фінансове забезпечення служителів

Чи треба забезпечувати служителів фінансами? Павло писав, що служителям Євангелії Господь наказав жити з Євангелії. Але, як бачимо, що й сам Павло не завжди брав гроші за служіння. Деякі факти з Писання свідчать, що апостол Павло працював, виготовляючи намети. Є також ряд текстів, які це підтверджують, як-от: «День і ніч ми працювали своїми руками...» або: «Я ні срібла ні золота не пожадав...»

Тож спробуймо розібратися, чому Павло працював, де він працював і чи брав кошти за служіння?

Отже, чому Павло працював? Це він пояснює тим, що не хотів давати спокуси, хотів послужити людям, він хотів подати приклад. А тепер погляньмо, де Павло працював. Було це в трьох містах: Коринті, Ефесі та Солуні. Не знаю, чому він працював в Ефесі. Але розгляньмо дві інші церкви. У Коринті була проблемна церква. Чого там тільки не було, зокрема й поділи, і суперечки. Тому Павло вирішив: «Ні-ні, браття, від них грошей не будемо брати». Солуняни теж були проблемні. Вони собі надумали, що скоро прийде Христос, і перестали працювати фізично. Тож Павло вирішує: «Якщо ми тут не будемо працювати, то утвердимо їх у їхній ересі». Але в той час, коли апостол працював у Солуні, він пише: «...до справи давання і приймання для мене ви і раз, і вдруге мені посилали на мої потреби до Солуня». Тобто в Солуні є церква, Павло там проповідує, а йому хтось посилає гроші. Це були филип'яни, македонці.

І, відмовившись брати гроші в Коринті, Павло пише коринтянам: «Божу Євангелію благовістив для вас дармо... Оббирав я інші Церкви, приймаючи плату для служіння вам. А коли я прийшов до вас і терпів недостачу, то нікого я не обтяжив. Бо мій нестаток поповнили брати, що прийшли з Македонії» (2Кор.11:7-9).

Апостол Павло в цьому уривку говорить про плату за служіння. Проте нині не раз можна почу-

ти: «Ні, пасторам не можна зарплати платити!» І коли я чую такі слова, то одразу хочеться запитати того, хто так каже: «Ви коринтянин чи солунянин?» Тобто недуховний, незрілий, слабенький християнин. Тоді так — що з вас візьмеш... Бо ті, які вважають себе духовними, якими Павло називав филип'ян, добре розуміють, що служителі мають бути на церковному забезпеченні.

Візьмімо служителя, який працює. Він має дбати про три напрямки: церкву, сім'ю та роботу. Він п'ять днів зранку до вечора на роботі, щоб прогудувати сім'ю. Як християнину йому треба молитися, читати Біблію, книги читати, вчитися. Також треба зібрання проводити, народ відвідувати, проблеми вирішувати, певні питання з державою та іншими конфесіями треба узгоджувати. Тим більше, що тепер вимог до служителя набагато більше, ніж було раніше. Окрім того, у нього ще є сім'я, жінка і діти. Тож час і з жінкою провести треба, і з дітьми на відпочинок виїхати, і сімейні потреби заkritи потрібно.

Скажіть, як служителю, який з понеділка до п'ятниці зранку до вечора на роботі, особливо якщо це важка фізична праця, потім ще готувати гарні проповіді, з людьми спілкуватися, якусь діяльність у церкві організувати? Зазвичай посвячені служителі, які робили акцент на служінні, відчуваючи відповідальність перед Богом, ставили на останнє місце сім'ю, яка до певної міри приймала їх такими й розуміла. Якось один зі служителів розповідав, як його діти питали в дружини: «Мамо, а коли тато додому в гості прийде?» А ще чув про те, що діти одного служителя, коли він захворів, сказали церкві: «Він не наш. Він ваш. Він нам, дітям, часу не віддавав. Він служив лише церкві».

Практика показує, що деякі служителі, які вірно служили церкві, не вділяючи часу своїй сім'ї, мали дуже гіркі наслідки — їхні діти йшли у світ, хоча вони були насправді щирими та богобоязними служителями.

Щоб застерегти служителів від цієї помилки, поділюся власним уроком, який я засвоїв у 2018 році, коли мені робили операцію на спині.

Це трохи складна й небезпечна операція. І коли я, який знаю багатьох служителів нашого братства особисто, потрапив у лікарню, то мало хто мені подзвонив чи до мене приїхав, а жінка була постійно зі мною. Урок у тому, що служитель, який віддає церкві роки-роки-роки, коли захворіє, лишиться з жінкою і дітьми, яких обділяв увагою, бо увесь час віддавав церкві. Хіба це справедливо?

Якщо служитель працює 8-10 годин на добу, 7-8 годин відводимо для сну, то для решти справ — молитви, читання, підготовки проповідей, зустрічей, зібрань, інших служінь, для дружини, дітей і домашніх справ у нього лишається 6-8 годин на добу. Чи ж можливо все встигнути за цей час? Якщо ж час, який служитель віддає роботі, присвятить

церкві, то зможе зробити дуже багато, і в нього лишиться ще доволі часу, щоб віддати його сім'ї. Йому вже не треба бігти на роботу, бо його робота — в церкві. І нам треба до цього дорости, щоб ми могли забезпечувати наших служителів.

Я щиро закликаю церкви бути уважними до своїх служителів і дбати про їхнє матеріальне забезпечення, щоб вони не мали потреби працювати, а могли цей час повноцінно віддати служінню громаді.

Важливо не забувати і про тих, хто багато років служив у церкві. Хіба це справедливо, коли служитель віддає церкві десятки найкращих років, а потім його відпустили з миром, бо він передав служіння. І буває так, що навіть букета квітів йому не купили, не кажучи вже про якусь

пенсію. Тобто він десятки років віддав ділу Божому, церкві Божій — і лишився ні з чим.

А чому б не вчинити, наприклад, так: брат, який вірно прослужив Богу 20-30 років, коли здав служіння, досягнувши певного віку, отримав новий електроавтомобіль, гідну пенсію і, якщо немає житла, — то гарненьку квартиру з ремонтом. Хай він на старості літ книги пише, молиться за всіх, відпочиває, далі підтримує людей, допомагає тим, кого лишив після себе. Тоді пастори хотіли б на пенсію вчасно піти, бо почувалися б авторитетними й потрібними.

То кого наслідуватимеш ти — не духовних коринтян чи богобоязних филип'ян?

Василь ПОПУДНИК

Церква, зарплатня та молоко

Приїхав із церкви. Запам'ятався по-особливому історія із проповіді вже старшого чоловіка в кінці зібрання про те, як в Україні, коли був пастором, він проходив через фінансову кризу, що й не було за що купити навіть хліба дітям. Як він узяв 5 карбованців із церковної каси, щоб купити потрібну їжу. Як він через це томився в душі та як, ідучи полем додому, почув чіткий Божий голос: «Хто, пасучи стадо, не їсть молока від стада?» (1Кор.9:7).

Їхав я додому й роздумував про реалії пасторів чи інших служителів Божих, які іноді опиняються в дуже складних фінансових ситуаціях саме через прив'язку до служіння, та про байдужість членів церкви щодо них.

«Усі заснули, а я не можу... Одна думка в голові: де знайти роботу, щоб покрити витрати сім'ї?» — говорив мені один молодий пастор із села, батько 8 дітей.

Мені іноді здається, що в нашому слов'янському контексті найлегше бути пастором тим людям, які на пенсії, у яких усі діти влаштовані та в яких вже є багато вільного часу. Але... Але скажемо відверто, що в пенсіонерів, як правило,

уже немає тієї іскри в очах, тієї енергії, харизми, завзяття, запалу в серці та сили для роботи.

Ці запал і сила є в молодих. Однак я не раз чув, як вони відмовлялися від служіння пастора саме через те, що усвідомлювали, яку ціну будуть платити їхні сім'ї, якщо виконуватимуть якісно своє служіння в церкві. І навпаки — наскільки недбало буде виконуватися служіння, якщо спочатку виконуватимуть усе, що стосується батьківства, а лише потім займатимуться церковними справами.

Церква підтримує вдів і сиріт, будує новий будинок сім'ї, яка втрати-

ла старий у пожежі, збирає круглу суму для тяжкохворого брата, але може зовсім не цікавитися тим, яке фінансове становище її пастора і як йому не просто бути добрим працівником на роботі, зразковим батьком у сім'ї та хорошим пастором у церкві!

І в той час, коли Божі ягнята виділяють МІЛЬЙОНИ грошей на рік на ремонт чи будівництво дому молитви, пастор іноді не знає, як звести кінці з кінцями, бо для нього в його пастви немає навіть «молока».

Роман ЦУМАН

— **П**очнемо з того, що стало передумовою написання цього підручника, для чого він був потрібен у церкві?

— Кажуть, що гроші люблять тишу, і все життя, як мені здається, у наших церквах про них не говорили. Була тиша, але певні обставини спонукали керівництво церкви та її членів зокрема подивитися на це по-іншому. Ковід, війна спричинили безліч потреб та викликів. Також ті певні зв'язки, які були з нашими партнера-

Я вважаю, що без освіти неможливо запустити ніякі процеси, і тим більше змінити або ж виховати в людей розуміння, що фінансове служіння дуже важливе в церкві, бо без коштів не можна в принципі зробити й забезпечити ті напрямки служіння, які ми вважаємо пріоритетними. Тому ми звернулися за підтримкою до відділу освіти й попросили допомогти Фінансовому комітету в розробці матеріалів для розвитку нашого стратегічного бачення. Нам важливо

своїх можливостей має служити. Та й навіть якщо є певна категорія людей, які кажуть, що потрібно давати більше десятини, ми це вітаємо та приймаємо, розуміючи, що це нормальний підхід. Проте, організовуючи фінансове служіння, за основу беремо принцип десятини, на основі якого можна спрогнозувати бюджет принаймні на рік, щоб уже відповідно до цього можна було формувати бачення та довгострокові цілі.

Діалоги про актуальне

Фінанси в церкві

Цього року вийшла друком книга «Фінанси в церкві». Я думаю, що це одна з перших книг на пострадянському просторі на цю тему.

Якщо ви вважаєте, що фінанси для віруючої людини нічого не значать, якщо думаєте, що Біблія не вділяє цьому уваги, ви помиляєтеся. Понад 2300 текстів із Біблії прямо чи опосередковано говорять про фінанси, тому важливо досліджувати цю тему.

Тож про мету видання цієї книги, а також про матеріальну підтримку служіння пасторів говоримо з Олександром Григоровичем ЧЕРНЮШКОМ — очільником Фінансового комітету УЦХВЄ.

ми з-за кордону поступово слабнуть. Тож тепер виникла потреба створити фінансовий комітет, який би доніс до людей, до церков, до служителів важливість служіння фінансами.

Коли говоримо про фінанси як ресурс, то вважаємо, що пожертвування — це служіння, це те, до чого покликав Господь. Одним Бог дав здібність проповідувати, іншим співати, а ще іншим — заробляти кошти. І це все має служити для поширення Божого Царства.

І щоб це донести до церков, до членів церкви, до служителів потрібно сформулювати спільну думку щодо цього питання, — і це було ще однією причиною створення Фінансового комітету, завдання якого — навчити людей, як правильно управляти своїми фінансами й матеріально підтримувати служіння церкви.

було проговорити основні ідеї, впрацювати алгоритм, як це має діяти на практиці.

— Дедалі частіше в церквах постає питання десятини. І біблійний погляд на це питання ми розкрили у книзі. Які думки ви маєте щодо цього?

— Ми дуже виважено підходимо до цього питання, тому що розуміємо — це біблійний принцип. Десятина була ще до Закону. Та ми не робимо акценту на тому, що десятина — це обов'язок, і якщо ти не даєш десятину — то не спасешся. Ми маємо інший підхід, згідно з яким робити це слід добровільно, але враховуючи принцип рівномірності. Наприклад, у церкві є пенсіонери, бюджетники, студенти, а є й бізнесмени. І кожен відповідно до

Зі свого досвіду знаю, це діє, це працює. У церкві, у якій я пастор, добровільна десятина започаткована 30 років тому. Цей принцип успішно працює й дає свої плоди: ми можемо планувати певні заходи, певні напрямки служіння, у нас захищені основні статті бюджету, є обов'язкові програми та завдання, які ми першочергово ставимо перед собою. І не шукаємо й не просимо ні в кого коштів, бо це мені найскладніше робити.

Напевно, таких людей є багато, які не люблять просити на певні заходи, будівництво й таке інше. І вихід із цього є: якщо діє десятина — усі статті будуть захищені й служіння буде розвиватися.

— Як донести цю думку до людей?

— Хочу зауважити, що в церкві дуже багато залежить від служителя. Якщо він працює, служить, то набуває певного авторитету. І я переконаний, що кожен служитель повинен мати відкриття від Бога щодо того чи іншого питання. Не кажу про щось на зразок «Так говорить Господь...», тобто прямого наказового слова, а про ведення Духом Святим. І якщо люди бачать у церкві, що з пастором перебуває Господь, то коли він пропонує ту чи іншу ідею, навіть якщо це ідея десятини, вона не натикається на великий спротив. Тобто ми доносимо, що десятина — це посів, це те найменше, що ми можемо зробити. Що ми так даємо можливість Богові благословити нас, благословити кожну сім'ю. І я зі свого досвіду можу це підтвердити: після того, як 30 років тому в нас була запроваджена десятина, ми ні в чому ніколи не мали потреби. Бог завжди благословляв і давав фінансів стільки, скільки потрібно.

— Але ж є й такі пастори, які проти цієї ініціативи. Як бути із ними?

— Я повинен сказати, що це не викликає великого спротиву. Можливо, є певне непорозуміння, тому що ми звикли до певного стану спокою і всяка новизна викликає в нас певні підозри. Проте в усіх служителів є розуміння важливості служіння фінансами.

Тому я не думаю, що варто на когось якось тиснути. Краще вести діалог. Багато непорозумінь і суперечок часто виникає від того, що ми не спілкуємося. Тут потрібен діалог — двосторонній рух, при якому ми маємо почути один одного. Я розумію, що для когось потрібно більше часу, для когось — менше, але рано чи пізно ми приймаємо те, що Бог передбачив. Люди, які люблять Бога, обов'язково полюблять те, що від Бога, бо воно прийде до них у життя як відкриття від Нього, як усвідомлення, що це засіб для того, щоб ефективно служити.

А щоб церква ефективно служила, важливо передусім забезпечити служителів. І десятина дає змогу це зробити. Багато наших пасторів тривалий час служили як волонтери. Вони змушені були важко працюва-

ти й на вечір встигнути на зібрання. У них не було достатньо часу для того, щоб підготувати проповідь або провести якусь бесіду. Тому якраз певна матеріальна підтримка буде одним із факторів, який принаймні частково звільнить служителя від тої тяжкої фізичної праці для того, щоб пастор, проповідник, євангеліст міг підготуватися до проповіді, побути наодинці з Богом, помолитися, але разом із тим мати змогу привести додому дітям принаймні якогось гостинця. Тому що пастори та їхні сім'ї — це також люди, які не позбавлені нічого людського. Їм так само хочеться певного достатку, певного комфорту й багато-багато чого іншого. Тому сьогодні у свідомості людей багато що змінюється.

— Так, підтримка служителів лишається доволі болючим питанням у наших церквах. І якщо в радянські часи люди були більш рівні фінансово, то нині є багато можливостей заробляти кошти. Тобто перед кожним постає вибір: шукати способів заробити більше грошей або бути в служінні. Та щодо тих, хто служить, ми нерідко можемо почути аргумент: «Даром отримав — даром віддавай». Що робити пасторам із цим? І як донести думку про важливість матеріального забезпечення служителя?

— Ну, по-перше, ми багато чого успадкували з минулого — із радянщини. Тоді влада була зацікавлена в тому, щоб служителі, пастори працювали й не мали часу на церкву — тобто не могли надати церкві весь комплекс послуг як служителі. І, відповідно, зворотним боком стало те, що від членів церкви не було таких вимог до пастора.

Тепер ми бачимо, що такі тенденції певною мірою нівелюють служіння пасторів. Молоді люди, які бачать реальний стан речей, що від служителів багато вимагають, але вони не мають відповідного фінансового забезпечення, ставлять собі за мету здобути освіту й знайти хорошу роботу, де можна добре заробляти. І це природно, бо кожна людина хоче бути забезпеченою.

А якщо ми подивимося на служителів, які посвятили своє життя

для церкви, для Бога, то в них не було ні можливості, ані часу мати все те, чого тепер потребують люди в матеріальному плані. Тому небагато молодих людей бажать бути служителями. І на це потрібно звертати увагу.

І ми хочемо підняти значимість пастора в церкві, щоб він справді міг бути душеопікуном, тим, хто дає поживу людям, щоб він мав час піти помолитися за когось, щоб міг виділити час і для спілкування з людьми. Для цього має бути відповідне матеріальне забезпечення.

Саме тому в підручнику «Фінанси в церкві» ми говоримо про те, що церква має бути самодостатньою й підтримувати тих, хто служить. Звичайно, у нас є різні церкви: є мегацеркви, а є маленькі громади, тому не у всіх служителів буде однакове забезпечення. Але саме для цього ми й здійснюємо певні пожертвування в об'єднання, щоб через них можна було підтримувати служителів із менших церков.

Я вважаю, що фінансова підтримка пасторів стане й певним способом підняти статус служіння пастора. Хоча передусім тут йдеться не просто про статус, а й про рівень відповідальності та підвищення якості служіння. Якщо церква буде давати фінанси, то вона й ставитиме певні вимоги до служителів. І звісно, що це краще, коли служитель має певний професійний чи освітній рівень, тому що суспільні запити тепер доволі високі. Тобто пастору потрібно орієнтуватися в багатьох речах. Звичайно, що він не все буде знати. Його служіння в церкві доповнюють також учителі, євангелісти, але пастор повинен мати відповідний рівень і можливості його здобути.

Звісно, ми нині робимо перші кроки й почуваємося як першоходці по тонкому льоду. Але розуміємо, що треба пройти цей шлях. Звісно, ми не очікуємо, що це стане за пів року чи за рік.

— Чи є ще якісь напрямки служіння, де варто було б підтримувати людей, які служать у них? Можливо, про це недоречно говорити в маленьких церквах, але є церкви, скажімо, 500 плюс...

— Є церкви, які мають певні напрямки служіння: місіонерство, капеланство, соціальна допомога. І на все це потрібні кошти. Ми зараз переживаємо екстремальні виклики, до яких не готувалися, але коли триває розмірений ритм життя, то, я вважаю, що кожна церква має обрати певні напрямки служіння, спрямовані на виконання Великого доручення Ісуса Христа — поширення Слова Господнього. І ці напрямки мають бути забезпеченими зокрема й матеріально.

Тобто церква повинна звершувати свою місію, а не вважати, що місія — десь там. Саме завдання церкви — поширювати Добру Новину. Мож-

на реалізуватися в різних напрямках, але спочатку варто описати це служіння, підготувати його проект, який включатиме зокрема й витрати, необхідні на нього. Тоді церква має розглянути цей проект і визначити, чи вона може його забезпечити чи не може, чи потрібно від чогось відмовитися, а щось і додати.

Звісно, ми не можемо забезпечити всіх і одразу, тому наразі головний акцент робимо на забезпеченні служителів. У нас є почесні служителі, які відслужили 25–30, а хтось і більше років у церкві, які часто лишуються поза увагою. Я вважаю, що допомога цим служителям є необхідністю, особливо якщо вони матеріально не забезпечені.

Ми, безумовно, говоримо про це, що добре було б, якби церква

змогла взяти на підтримку всіх служителів. Але усвідомлюємо, що маємо обмежені можливості, бо живемо в країні, де не все так благополучно, як би хотілося. Та й завжди в людей є спокуса потребувати більше фінансів, ніж є. Тому в усьому потрібний здоровий глузд, щоб не перетворити наповнення бюджету на першочергове завдання. Першочерговим має залишатися служіння. А Бог через відповідних людей буде давати забезпечення.

І, як на мене, ми в УЦХВЕ дуже правильно вирішили звільнити старших служителів, єпископів від функції шукати гроші для забезпечення служіння. Вони мають служити

словом, давати настанови, працювати з пасторами і т. ін.

— Порухмо питання пенсійного забезпечення. От у нас є почесні служителі, яких варто було б підтримувати, бо багато років вони віддали служінню. Можливо, деякі зі служителів у доволі похилому віці бояться передавати служіння саме тому, що це позбавить їх певної матеріальної підтримки? Як організувати їм підтримку і чи, на вашу думку, це вирішить проблему передавання служіння?

— Як на мене, це один із елементів вирішення цього питання. Але є велика кількість людей, які люблять бути на виду, попереду. І для когось фінанси не настільки важливі, скільки потреба бути номером один. Тому, мені здається, тут проблема

криється трохи в інших речах. І має бути здорове навчання щодо цього. Можливо, і не треба в церкві про це говорити, прилюдно, але варто мати певне спілкування з такими служителями. Пасторів варто навчати тому, що важливо виростити собі заміну, бо іноді головною причиною, чому служителі не йдуть зі служіння, є те, що нема кому передати. Тому ми бачимо, що церквам потрібно вкладати кошти в навчання здібних молодих людей, щоб вони орієнтувалися в тому світі, де вони живуть, вивчали запиту суспільства. Оскільки для того, щоб стати водієм чи трактористом, потрібно навчатися, то тим більше треба вчитися бути служителем, пастором. Це обов'язково. І, можливо, саме це якраз і допоможе розв'язати питання, про яке ми говоримо, — вчасно піти зі служіння.

Звісно, певну роль тут відіграє й певна матеріальна підтримка. Це один із важливих моментів, тому що часто буває так, що людина відслужила, пішла — і про неї забули. Так не має бути. Має бути повага до цієї людини та підтримка.

— Можливо, варто було б створювати такі майданчики, на яких служителі, який звик бути в певній праці, міг би себе й далі реалізувати, а не просто сидіти десь позаду, що, напевно, багатьох лякає.

— Звісно, люди, які прослужили в церкві певний період, мають великий досвід. Молоді люди зазвичай мають знання, можуть знати іноземні мови, але вони не мають досвіду. І саме тим досвідом, який набули служителі за час служіння в церкві, молоде покоління обов'язково має скористатися. Тобто не варто просто відкинути старших служителів. Вони мають лишатися членами братської ради в церкві, бо їхні слова вагомі, до них дослухаються, бо ці люди вже мають авторитет у церкві. Тому дуже важливо не згубити досвіду таких людей, але зберігати тяглість від старших до молодших.

**Розмовляв Віктор ВОЗНЮК,
директор
Департаменту освіти УЦХВЕ**

«Фінанси в церкві» — книга, покликана вплинути на фінансову культуру церкви

У ході пасторської конференції УЦХВЄ відбулася презентація книги «Фінанси в церкві» — спільний проєкт Департаменту освіти і Фінансового комітету братства. У презентації взяли участь заступник директора Департаменту освіти Богдан Галюк, директор Департаменту освіти Віктор Вознюк, голова Фінансового комітету Олександр Чернюшок, старший єпископ Анатолій Козачок.

Книга складається із 5 розділів: Християнин і фінанси, Десятина, Інші види матеріального служіння, Фінансове забезпечення служителів, Церковний бюджет. Її авторами стали Віктор Вознюк, Богдан Галюк, Сергій Губеня, Василь Гуцало, Віктор Котяш, Василь Попудник.

«Ця книга — систематичне, біблійно збалансоване вчення про фінанси, адаптоване до українського кон-

тексту й церковної культури, яке містить практичні рекомендації як для членів церкви, так і для служителів щодо ставлення до фінансів як до інструменту забезпечення особистих і церковних потреб», — ідеться в анотації. За словами учасників команди, яка працювала над книгою, її метою є зміна фінансової культури в церквах та підвищення фінансової грамотності кожного окремого християнина.

«Хоча книга має в назві слово «фінанси», вона не про гроші, а про серце, яке навчилося довіряти Богу, вона про відповідальність, про впорядкованість, про партнерство в Тілі Ісуса Христа. Вона — і для служителів, і для бухгалтерів, і для церковних рад, і для кожного члена церкви», — зазначив Богдан Галюк.

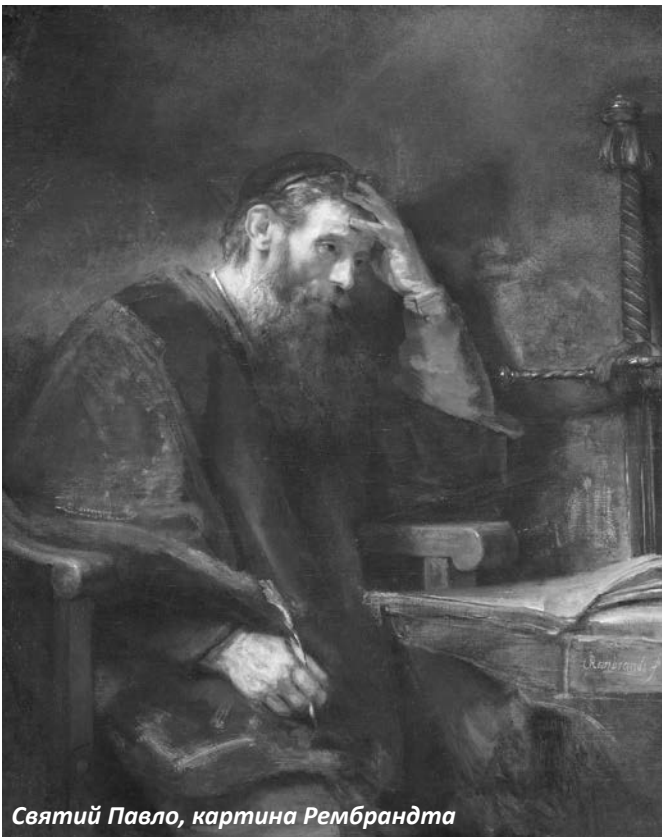
Олександр Чернюшок

**Замовити
книги
видавництва
УЦХВЄ**

Презентація книги «Фінанси в церкві»

Святий Павло, картина Рембрандта

«Бо ви пам'ятаєте, браття, наше струднення й утому: день і ніч ми робили, щоб жадного з вас не обтяжити, і проповідували вам Божу Євангелію» (1Сол.2:9).

Апостол Павло тут говорить про свій непростий шлях. У Посланні до коринтян більш детально описано — скільки разів він терпів кораблетрощу, скільки разів був побитий тощо. Були навіть церкви, перед якими він мусив захищати своє апостольство. І незважаючи на це все — він продовжував служити. У мене виникає питання: де апостол Павло черпав сили й мотивацію?

Сьогодні в різних колах, і християнських також, багато говорять про мотивацію. Є багато мотиваційних спікерів, які відкривають рецепти успіху. Деякі люди їздять від одної конференції до іншої. Це нагадує мені допінг: отримав, трохи проїхав — і знову заглох. Апостол Павло, не знаючи конференцій, не маючи таких ресурсів, робив набагато більше, ніж ми тепер. Що його мотивувало?

Почуття турботи

«Окрім зовнішнього, налягають на мене денні повинності й журба про всі Церкви» (2Кор.11:28).

«Маю велику скорботу й невпинну муку для серця свого! Бо я бажав би сам бути відлучений від Христа замість братів моїх, рідних мені тілом» (Рим.9:2,3).

Ці тексти говорять про те, що апостол Павло мав почуття турботи. Він любив людей — і звідти черпав свою мотивацію. Наша мотивація — переживання за наш народ. Тисячі гинуть у гріхах, руйнуються доли... Щоб привести людину до Бога, потрібно мінімум двоє з почуттям турботи — той, хто за неї молитиметься, і той, хто їй проповідуватиме. Іноді це два в одному.

Не раз думав: чому саме я навернувся до Бога, а не

Мотивація апостола Павла

хтось із моєї рідні, серед якої багато кращих людей. Хто ж молився за мене? Коли мені було лише кілька місяців, мої мама й тато розлучилися. Батька я навіть не бачив ніколи. І донедавна не знав нікого з родичів по його лінії. Але завдяки одній моїй проповіді, яка набрала поширення в YouTube, вони впізнали мене й вийшли на зв'язок. Сестра в Канаді, яка навіть не знає української мови й ніколи мене не бачила, натрапила на цей запис, прочитала титри — і зателефонувала своїй мамі, моїй рідній тітці, у Німеччину: «Смотри, кого я нашла!» Вони написали в сарненську церкву, попросили контакти. І 2020 року я вперше поспілкувався по телефону з тіткою, яка виявилася членом п'ятдесятницької церкви. Потім я був у неї в гостях, познайомилися. Недалеко від неї живе мій батько. Виявилось, що я дуже схожий на нього — саме тому вони мене відразу впізнали. Але він не захотів зустрітися зі мною. Тітка розповіла історію нашої родини — як Сталін виселив німців із СРСР під час Другої світової війни (автор за національністю — німець, прим. редакції). І під час її розповіді в мене склалася всі пазли в голові: мій дід був віруючим і щодня молився за усіх дітей та онуків — промовляв ім'я кожного. І моє теж. Він помер у віці 93-х років, так мене й не побачивши. Але його молитви не були марними. Хіба це випадковість, що в 1990-х роках двом німецьким дівчатам прийшло бажання поїхати на місію в Казахстан, де я жив? Саме тоді до моїх рук потрапила Біблія, я став її читати, і Бог сильно торкнувся до мого серця. Були ті люди, які мали почуття турботи — ті, хто молився за мене, і ті, хто мене проповідував. І сьогодні одна з моїх мрій — не з батьком зустрітися. Не хоче — то я не наполягаю, хай Бог його благословить. Я мрію знайти тих сестер — Ольгу та Елізу, щоб подякувати їм за Боже Слово.

Почуття відповідальності

«Бо коли я звіщаю Євангелію, то нема чим хвалитись мені, це бо повинність моя. І горе мені, коли я не звіщаю Євангелії!» (1Кор.9:16).

«А гелленам і чужоземцям, розумним і немудрим я боржник» (Рим.1:14).

Павле, хто тобі сказав, що ти комусь щось винен? Це говорить почуття відповідальності: хто, якщо не я? Сьогодні є люди, які кажуть: «Я нічого не винен цій країні!» Безвідповідальна людина ніколи нікому не винна. Це «адамова хвороба» — переводити стрілки на інших.

Я винен Україні. Ну, хоча б за те, що вона дала мені мою дружину. Я винен Україні, тому що на цій землі на-

родилися мої діти. Я дихав цим повітрям, тут я працював, тут реалізовував себе в служінні. Я винен українській церкві.

Багато людей, у тому числі християн, сьогодні поводять себе як страуси — голову в пісок. Перший час церкви були активними, а далі? «Та, втомила вже ця війна». «Це мене не стосується». Але ми не можемо робити вигляд, ніби нічого не відбувається. У житті апостола Павла також було багато викликів і спокус. Але вони його не зупиняли. Тому що його мотивація живилася почуттям відповідальності перед Богом і власним народом. Він був готовий заради ближніх навіть зазнати відлучення від Христа й піти в пекло. Я знаю, що багато наших служителів, якби це так працювало, зробили б так само.

Почуття вдячності

«Я дяку складаю Тому, Хто зміцнив мене, Христу Ісусу, Господу нашому, що мене за вірного визнав і поставив на службу, мене, що давніше був богозневажник, і гнобитель, і напасник, але був помилуваний, бо я те чинив нетямучий у невірстві» (1Тим.1:12,13).

Апостол Павло висловлює свою вдячність Ісусу Христу за те, що Він прийшов у цей світ спасти грішників, першим із яких називає себе. Що дала апостолу пам'ять про його гріховність? Берегла його від гордоців — він знав, із якого дна підняв його Господь. Приносила почуття вдячності. Спонукала до більших зусиль. Заохочувала з любов'ю та надією ставитися до інших: якщо знайшлося спасіння для мене, то знайдеться і для інших; якщо Бог довго терпів мене — то довго терпітиме й інших, якщо я, будучи грішним, став святим, будучи ворогом Євангелії, став її слугою — то це можливо й для інших.

Я пам'ятаю, Господи, звідки Ти мене підняв. Пригадую, як робив пропозицію дружині. Я сказав їй: «Є багато хлопців уже з квартирами, машинами... Я запрошую тебе вийти за мене заміж. Але в мене немає нічого, крім

Біблії і паспорта». Це справді була реальність мого життя — ні кола, ні двора. 2002 року я відмовився від громадянства Казахстану та отримав український паспорт. І вона мені сказала: «Так». Весільний костюм мені подарували друзі, бо знали, що в мене немає в чому йти під вінець. На початку нашого сімейного життя були різні моменти. Якось ідемо з дружиною із зібрання додому, вона каже: «А ти знаєш, що в нас цукор закінчився, навіть не буде з чим чаю попиту?» Через деякий час вона раптом нахиляється до землі — і піднімає гривню. Ми зайшли в магазин і купили пів кілограма цукру. Я пам'ятаю, Господи! Сьогодні я маю дружину, восьмеро дітей, будинок, автомобіль... І це мене мотивує. Якщо Бог так підняв нас, значить — Він може це зробити й з іншими!

Почуття невідкладності

«Для всього свій час, і година своя кожній справі під небом» (Еккл.3:1).

«І все, що тільки робите словом чи ділом, усе робіть у Ім'я Господа Ісуса» (Кол.3:17).

Чому першоапостольська церква, будучи обмеженою в транспортних засобах, змогла так широко поширити Євангелію? Тому що, крім сили Святого Духа, у християн було усвідомлення, що часу лишилося небагато. Почуття невідкладності давало їм поштовх.

У мене лишилося дуже мало часу! Час летить — і я не можу його зупинити. Де ми містимося на світовому годиннику? На мій погляд — за дві хвилини до дванадцятої. І це мене мотивує. Так мало часу лишилося для праці. А ще так багато хочеться зробити. Святий Дух, Який наповнює нас, нагадує, що Христос скоро прийде, — і це нас мобілізує. З одного боку, ми маємо бути поміркованими й планувати час на роки вперед, аби передати духовну спадщину нащадкам. А з іншого боку — жити так, ніби Христос прийде вже завтра. Або ж моє життя може раптом обірватися — і я матиму індивідуальний прихід Христа.

Тим більше, що кожна людина має обмежений період, коли вона може бути продуктивною. У юності — бракує знань і досвіду, у старості — сили й здоров'я. Посередині — найкращий час, коли є багато енергії, щоб застосовувати свої таланти та здібності. Тож використаємо його не тільки для того, щоб заробляти гроші.

Виконуймо наше служіння як для Господа — якісно, відповідально. Будьмо вірними в малому. Служімо без нарікання та сумніву, сповняючись силою Святого Духа і з такою ж мотивацією, яка була в апостола Павла.

**Олександр ГРОЦ,
проповідь у церкві
«Світло Христове»,
м. Кам'янець-Подільський**

Маркантоніо Раймонді, Апостол Павло проповідує в Афінах, 1520

Михайло Паночко: «Ми маємо підтримувати руки молодій команді, яка прийшла після нас...»

У християнському житті та служінні дуже важливо бути вірним до кінця. Про це ми не раз читаємо в Євангелії. Бути вірним до кінця в служінні пастора — це не просто чесно й самовіддано служити людям, а й підготувати гідну заміну й вчасно та мудро передати відповідальність тим людям, яких Господь покличе далі продовжувати цю працю в церкві.

Про це говоримо з експоловою УЦХВЕ почесним єпископом Михайлом Паночком.

— Як ви відчули, що час передавати служіння?

— Відчуття таке в мене змолodu, бо я ніколи не прагнув бути при владі. Я відмовився від посад в армії, які мені пропонували, бо бачив, що посади або доручена влада людей псує. Насправді, я не боявся, що це зіпсує мене, просто в мене не було любові до командного стилю роботи. Тому я завжди був налаштований на те, щоб не пускати коріння в крісло. А отже — і передати мені було дуже просто, бо я не був приліплений до посад чи до звань.

Найдороще для мене — бути вірним Богові й служити людям. А все решта — це деталі й інструменти, до яких не треба прикладати серця. Хто

дуже захоплюється посадами, званнями, чинами, то зростаються із ними, а Бог нам дає їх тимчасово. Я розумів, що це мені доручено, тому маю виконати це доручення, не захоплюючись у посаду й владу.

— А чи був якийсь переломний момент, коли ви відчули, що це треба зробити вже, не відкладаючи?

— Ні, такого не було. У мене було чимало відкриттів і обставин, через які Бог спрямовував мене до різної праці. Спочатку я був пастором, потім заступником старшого служителя області, згодом мене обрали старшим пресвітером церков Львівської області. І всього цього я не прагнув, не шукав, не агітував за це.

Але я сприймав це як доручене мені Богом. І це доручення хотів виконувати чесно, незалежно від посади.

Утім, із іншого боку, у мене не було явного відчуття, що я маю залишати служіння. Просто керувався тим, що статут нашого братства не дозволяє залишатися на посаді після сімдесяти років. І я не хотів порушувати певний віковий ценз. Тому, коли мені минуло сімдесят, я був готовий передавати служіння. У зв'язку з війною я рік перестрочив, але, враховуючи, що моя посада не державна, на поліг на проведенні перевиборів під час війни.

Я відчув спонукання дати цим приклад усім служителям різних рівнів, щоб вони не приліплювалися до посад і влади, а служили людям, не захоплюючись своїми званнями. Тому я прийняв таке рішення й легко передав служіння, яке виконував 25 років (а це немалий час), бо бачив, що молоді служителі готові взяти на себе відповідальність. Вони більш освічені, більш ерудовані щодо різ-

них технологій і готові служити людям.

Якщо ж люди тримаються за посаду, то, як на мене, проблема в їхньому дусі. Їхні стосунки з Богом ненормалізовані. Це тілесні люди. Вони можуть мати таланти, можуть бути успішними, але їхня мотивація плотська. Бо коли ти близький із Богом, все це для тебе другорядне.

— Чи варто готувати собі заміну?

— З одного боку, якщо міркувати логічно, то ніби треба. Але з моєї практики служіння (а це вже майже 50 років, бо мене обрали на служіння в 1976 році) основна підготовка йде від Господа. Мойсея ніхто не готував, Йосипа, Даниїла ніхто не готував. Очевидно, тут ішлося про великі доручення, які Бог мав для цих людей. І тому Він вів їх особливим шляхом, формуючи в цих людей вміння будувати близькі стосунки з Богом. Він проводив їх через такі тісні місця, що й важко уявити, але там формувалися вони як лідери.

Тому я вважаю, що тут пріоритет за Богом. Він бачить серце, готує, наділяє дарами для збудування Тіла Христового. І Бог бачить серце такої людини і прихилиє серця інших людей, які доручають їй відповідну працю.

Моїм завданням було вести роботу чесно, щиро, любити людей. Бути відкритим, простим і підзвітним, щоб дати в цьому приклад молодшим. А вже біля мене Бог собі зрощував ті кадри, які використовує тепер. Я вірю, що так Бог готував Анатолія Миколайовича (старшого єпископа УЦХВЕ — прим. ред.). Бо я не міг знати його серця, як він далі вестиме працю, тому що ми можемо бачити частково. А Бог усе знає.

Я думаю, що за 25 років нашого знайомства та спільної праці Господь працював над ним і через мене також. Не буду вимірювати свій вплив відсотками, бо не знаю цього, але впевнений, що якась лепта була внесена і мною, тому що мені завжди важливо було бути взірцем для інших. А якщо є позитивний приклад, то знайдуться люди, які захочуть його наслідувати — і продовжать працю.

Для мене особисто великим прикладом у служінні є Йосип. Будучи

другим після фараона, він ніде не заплямував себе, залишаючись вірним і у фінансових питаннях, і в інших. У його серці не було гніву, бажання помститися, хоча йому було завдано важких ран. А серед нас бувають люди, яких, коли добре, то хоч до рани прикладай, а зробиш зауваження — то «все, мені того братства не треба!» Як на мене, такі люди не зрозуміли суті Євангелії, яка полягає в тім, щоби бути близько з Богом, бути прикладом для отари й любити людей із їхніми недоліками, немощами й слабкостями. Тому не чекаймо від людей досконалості, бо ми й самі недосконалі.

— Якщо вже готувати якусь людину на служіння, то на які риси варто було б зважати по-особливому при виборі?

— Передусім чесність. Як на мене, найчастіше служителі прогоряють на тому, що бувають нечесними в різних питаннях. Тому важливо, щоб людина була чесною перед Богом і перед самим собою.

Звісно, що важливо, щоб у житті людини виявлявся й плід духа, але найголовнішим аспектом для вираження всього цього є все ж таки чесність. Без неї людина не може правильно ставитися до посади, щиро служити іншим і будувати стосунки з людьми. Далі я б назвав щирість, простоту й любов до людей. Та й, звісно, усі ті якості, які я бачу в Христі та хотів би, щоби Божий Дух зростив їх у нас. Бо за своєю природою ми не здатні на ті високі справи, до яких нас покликав Бог. Без Нього ми не можемо пройти випробування грішми, славою, владою, щоб чесно і в простоті служити людям. Не догоджати людям, як іноді виникає спокуса, а догоджати Богові.

Ми не повинні боятися людей, ми повинні їм служити, а боятися Бога. І це дасть нам відвагу сміливо казати людям правду. Варто зважати на «тонкі» гріхи, які бувають у нашому житті. Я кажу про лицемірство, подвійні стандарти, лукавство й фальш, марнославство. І якщо ми чесні в цьому, то праця Божого Духа полягає в тому, щоб мінімізувати наші плотські вибрики.

Уміння покорятися голосу Святого Духа — це теж важлива риса слу-

жителя. Нам Дух Святий даний не лише для інших мов, не лише для того, щоб ми могли прийти до Нього. Христос каже: «Прийдіть до Мене і навчіться від Мене». А для навчання важлива покірність. І цього треба вчитися, воно даром не дається.

Ну й жертовність — це те, без чого неможливе справжнє служіння. Усі ці риси ми бачимо в Ісусі Христі.

— Нині ми спостерігаємо певну кризу служіння. Небагато молодих людей хочуть бути служителями. Чому так? І як мотивувати молодих людей взяти на себе цю відповідальність?

— Очевидно, на це впливають різні фактори. Передусім причиною я назвав би те, що ми живемо в іншій системі пріоритетів. Коли є можливість добре заробити й щось надбати, молоді люди обирають цей шлях. Вони хочуть красиво й комфортно жити. А відповідальність та посвята на служіння аж ніяк цьому не сприяють. Для цього потрібен потужний особистий момент зустрічі з Богом, який, наприклад, пережив апостол Павло. Бог готує кадри — це моє переконання.

Але нам потрібно перебудовувати сам підхід до кадрів. Те, що було раніше, вже вичерпало себе. Служителі працювали на важких роботах, а потім ішли й проповідували людям. І це виснажливо. Але ми повинні змінити цю тенденцію. Я нарахував щонайменше сім підстав у Новому Заповіті, які дають служителю право отримувати оплату чи компенсацію за своє служіння. За кордоном дуже високо цінують інтелектуальну працю, зокрема й пасторське служіння. Тому що служіння людям — це важка виснажлива праця, яка вимагає багатьох зусиль і часу. А в нас певним чином знецінюють цю працю, відбиваючи охоту в молодих людей рухатися в цьому напрямку. Молода людина може думати: «Ну от мій тато був пастором. І що він мав? Завжди грошей не вистачало. Тільки критикували його, а він плакав і молився, і ніхто його не підтримував. Нащо мені таке життя?»

Тож ми маємо передусім молитися за нові кадри. У Писанні сказано: «Моліть Господаря жнив, щоб Він

вислав робітників на ниву Свою». По-друге, служителям треба докласти зусиль, щоб підготувати молоде покоління до служіння. Без навчання, без заохочення, без благословення хорошою результату не буде. Звісно, десь вийде якимось само собою, але переважно над цим треба працювати.

Для цього нам треба переформатувати пасторське служіння. Воно має перейти на професійну основу. Служителі повинні отримувати достойну заробітну плату. Бо це не нормальне явище, що служитель змушений їхати на заробітки, щоб хоч якимось забезпечити свою сім'ю. Я вважаю, що церква, яка має гарний дім молитви, куди приїжджають люди на гарних автомобілях, може гідно утримувати служителя. Над цим їй треба працювати. Звісно, служитель повинен відповідально підходити до праці, мати відповідний робочий розпорядок, чітко окреслене коло обов'язків: він має готувати проповіді, відвідувати людей, мати час для прийому людей і бесід із ними, щоб дбати про їхній духовний ріст і розвиток.

Можна з цього приводу почути аргумент, що так раніше не було. Але мене не цікавить, як було раніше. Важливо, що каже про це Писання. А Писання каже, що служителі Євангелії мають жити від Євангелії. І тоді такі служителі зможуть бачити інших людей, зрощувати їх для служіння, готувати собі заміну чи кадри, щоб відкрити дочірню церкву. Бо вони живуть служінням і не думають, як їм забезпечувати свою сім'ю матеріально.

Якщо служитель працюватиме в церкві на професійній основі, то він матиме більше ресурсів, Бог даватиме йому більше ідей. Він матиме більше часу, щоб проводити його в близькості з Богом. Бо саме в тій близькості приходить слово від Господа. Але якщо служитель далеко від Нього, якщо він літєплий, то не зможе підготувати здорової поживи для церкви.

Коли пастор близько з Богом, Господь даватиме Йому відкриття. І церква буде рости, тому що її живлять змістовними проповідями, а не водичкою із загальних фраз, на яких довго не протягнеш. Зрощувати духовно здорових людей — це велика праця та відповідальність.

— Яким має бути зв'язок попередника й наступника в служінні, якими мають бути їхні стосунки?

— Тут важливо, щоб той, хто передає, зробив це правильно, щоб якомога менше до нього було питань. Я стикався з подібним у своєму житті, тому дуже пильнував, щоб не повторити цього. У мене було що передати, тому що я старався не для себе.

Наприклад, я особисто молюся за своїх наступників, щоб вони мали правильні стосунки з Богом і один із одним і далі вели Церкву Христову та наше братство розумною Божою дорогою до вершин.

Ми маємо підтримувати руки молоді команди, яка прийшла після нас, бо це Божа справа. Бути вірним, коли ти при посаді, бути вірним, ко-

ли ти зійшов із посади, і благословляти молоде покоління — я вважаю, що це розумна позиція.

Насправді я теж не мав досвіду того, як це — бути у відставці, і також вчуся, як себе вести. Я сам бачив багато не зовсім добрих прикладів людей, які, залишивши служіння, мали образу в серці. Але я хочу й далі мати здорові стосунки з братами, підтримувати їх. І якщо просять пораду або приймають її, то я готовий ділитися своїм досвідом. Але коли я бачу, що не хочуть поради, то я їй не нав'язую.

І не раз тим людям, які мені вказували на певні моменти в служінні моїх наступників, я казав: «Не рівняйте мене з ними, тому що ми по характеру можемо бути різними. Кожен із нас має свій стиль, свій почерк, свій рівень розуміння Божої справи. Тому звикайте до нової людини, до її стилю спілкування».

А щодо поваги, то я не шукаю її від людей. Бо сьогодні люди тебе підняли, а завтра можуть опустити. Головне, щоби Бог схвалював мої вчинки. І я хочу бути вірним Богові й прикладом для людей до кінця свого життя.

— Що ви порадили б служителю, який залишає служіння, щоб йому було легше пройти цей період?

— Хай Господь буде його найбільшою цінністю, як писав апостол Павло: «Для мене життя — то Христос». Решта все треба підкорити Йому і вважати те за ніщо. Тимчасово довірена праця не має стати об'єктом нашої прив'язаності. Треба щиро любити Господа й прив'язуватися до Нього всім серцем, душею, розумом і силою.

Дехто хоче казати Богові: «Я для Тебе робив, я для Тебе співав», а не: «Ти знаєш, що я люблю Тебе...» Так, Господь знає наші діла, спонукає нас до діл, але не це головне для Нього. До Ефеської церкви Він каже: «Я знаю

Михайло Степанович з дружиною в день 45-річного ювілею подружнього життя (фото із соцмережі).

твої діла... Але маю проти тебе те, що ти залишив свою першу любов». І всі ті добрі якості, які ти мав, нічого не значитимуть, якщо ти не покаєшся й не повернешся до першої любові. Тому що стосунки з Богом — на першому місці.

Якщо ж у людини Бог не на першому місці, то вона хоче це компенсувати чимось. Вона кудись рветься, щось намагається зробити, починає, як Саул, шукати слави й визнання, тримається за певні посади. Але коли людина близько з Богом, то лишається вірною, як Павло, не зважаючи на те, чи їй щось дали, чи лишили ні з чим, чи сказали, що він міцний лише в посланнях, а особисто присутній — слабкий. І по тому, як служитель закінчує, ми можемо судити про те, ким він є насправді.

Тому порада усім служителям: не пускайте коріння в посади й не закохуйтеся в них. У цьому для мене прикладом є Авраам, про якого сказано, що він жив на землі обітованій, як на чужій, тому що чекав міста вічного, Художник і Будівничий якого Бог. Це вершина нашого життя та служіння — віра й прагнення до вічного, нетлінного, нев'яучого. Можна користуватися земним і треба робити це, але не варто закохуватися в нього.

Якщо Господь — твоя найбільша цінність, то де б ти не був, де б тебе не поставили, Господь буде з тобою. Йосип був у в'язниці, але не був у зневазі. Начальник тюрми бачив, що з ним Бог, і поставив його старшим. Потім Господь прислав туди і чашника з пекарем, щоб звільнити свого вірного слугу. А тоді послав сон цареві... Тобто Бог ніколи не залишить своїх вірних і праведних. Але нам важливо витримати свій час випробування.

Водночас нам слід відійти від світського погляду на керівництво. Бо ми вважаємо, що коли ти начальник, то ти хтось і чогось маєш очікувати від інших. Але пастор — це передусім слуга. Ми не маємо тиснути на людей, погрожувати чи лякати тих, які хочуть піти з церкви. Але Христос, коли від Нього відійшли певні учні, як почули проповідь про тіло й кров, запитав у своїх дванадцятьох: «Може, і ви б хотіли відійти?» Тобто він не нав'язував людям чогось, не вказував їм, а просив їх, не командував ними, а служив.

Христос постійно вчив своїх учнів про те, що найвищий той, хто служить. І таке мислення повністю протилежне до світського. Тому ми не повинні захоплюватися своїми чинами чи церковними званнями, а тішитися статусом Божої дитини, коли на першому місці в тебе Господь та Його цінності.

*Підготували Ольга Міцевська
та Василь Мартинюк*

Конференція Української Церкви Християн Віри Євангельської Європи

«Жниво велике — час діяти!» — конференція Української Церкви Християн Віри Євангельської Європи **15-17 травня** зібрала під цим гаслом у Парижі (Франція) священнослужителів із 20 європейських країн.

«Слова Христа «як на світ Ти послав Мене, так і Я на світ послав їх» стосуються кожного з нас і тих, хто в наших громадах», — сказав єпископ Юрій Веремій, відповідальний за роботу в європейській діаспорі, вітаючи учасників конференції в четвер увечері.

«Успіх кожного в служінні залежить від того, чи ми йдемо за Ним. Адже Христос сказав: «Ідіть за мною і зроблю вас ловцями людей», — наголосив Михайло Паночко, який 9 років тому ініціював місію до української діаспори в Європі.

Старший єпископ УЦХВЕ Анатолій Козачок акцентував на важливості місії: «Розпочавши служіння й церкви у ваших країнах проживання, ви служите для місцевих народів — це ваша місія! Адже фіни, греки та іспанці вже йдуть до українських церков».

Пастор Джерад із Ірландії, який відкрив двері свого дому молитви для українців, вітаючи конференцію, говорив про глобальність Божого доручення для Церкви.

Григорій Крецу, єпископ румунських п'ятдесятницьких церков Європи, проповідував про профіль ефективного працівника.

«Батюшка» на передовій

Українська Церква ХВЄ готує до друку книгу «Пастор на війні». У ній зібрані історії-свідчення українських пасторів, які тією чи іншою мірою виконують служіння в умовах війни: хтось на передовій — як солдат, хтось — як капелан, хтось — як волонтер, допомагаючи військовим та цивільним безпосередньо в місцях воєнних дій.

Ми публікуємо в скороченому варіанті одне зі свідчень із майбутньої книги.

Я — уродженець Рівненщини. Хоч народився й зростав у християнській родині, але до Бога прийшов, коли мені було 20 років. І в мене одразу загорілося бажання бути не просто прихожанином церкви, а хотілося служити Богові на всі сто. Прийшло розуміння, від чого мене Бог порятував, тому жити звичайним життям недільного прихожанина церкви я не хотів.

Я став активним членом церкви, і не тільки був постійно в зібраннях, а й старався служити Богу поза церквою, наприклад, допомагав нужденним членам церкви, їздив на різні регіональні служіння, співав у молодіжному хорі. Прикладом активного служіння Богу стала мені моя рідна сестра Діна, яка вже тоді служила Богові місіонеркою в селі Малютинці, що на Полтавщині. Я прийняв водне хрещення зі своїм другом, із яким ми разом покаялися, і удвох поїхали на Полтавщину (як казали — поїхали на місію), щоб насамперед допомогти моїй сестрі (саме тоді в неї загинув в автокатастрофі чоловік).

Бог мене привів на працю в церкві полтавського села Вікторія. Там жила сестра Віра, яка гаряче молилася, щоби Бог послав до них служителя церкви. І Бог не тільки дав їй служителя, але й зятья — я одружився на Оксані, її доньці. Ми разом стали служити Богу в селі Вікторія та навколишніх селах, проводили евангелізації, дитячі служіння, розповсюджували християнські газети. І через рік побачили результат служіння — до церкви стали приєднуватися нові душі, які приймали водне хрещення. Це давало наснаги в подальшому служінні Господу.

Мене рукопоклали на служіння диякона церкви. Фактично я виконував служіння пастора, і офіційне рукопокладення могло би скоро відбутися, але події з 24 лютого 2022 року розпочали новий відлік не тільки в історії нашої країни, а й у моєму житті. Наша церква активно долучилася до допомоги військовим, тим більше, що в нашому селі була військова частина. І наші домівки, і дім молитви служили

військовим. Ми навіть виготовляли в гаражі бронезилети. Потім, коли ворожі війська вже досить близько підійшли до нашої місцевості, більшість чоловіків нашого селища записалися в територіальну оборону, записався і я також. Ми робили нічні патрулювання в селищі. Потім мені прийшла повістка. Я не став шукати якихось лазівок, щоб уникнути призову в ЗСУ, а довірився Богу. Ще за десять років до цього я перебував в особливому молитовному стані й бачив видіння, як по небу летять літаки-винищувачі з червоними зірками. Я тоді подумав, що десь іде війна, не міг ні до чого прив'язати це видіння. Також Бог через пророцтва відкривав, що в моєму житті буде тяжкий період пустелі, із якого Бог мене виведе. Коли я отримав повістку, була молитва — і сестра з Володимирця пророкувала, що мене Бог проведе й поверне.

Моє уявлення про армію було зовсім не таким, яким усе виявилось насправді. Я побачив жорстоку реальність. Мене готували в піхоту. Але буквально за декілька днів до відправлення на фронт з'явилася потреба у водії БТРа, а в мене було водійське посвідчення, — і так я став водієм. Через два тижні я вже потрапив під такий обстріл градів, що інший військовий, який був зі мною і служив із 2014 року, сказав,

що під такий обстріл він раніше ніколи не потрапляв. Увесь автомобіль був прошитий осколками, а на мені не було жодної подряпини. Я тоді зрозумів, що Бог конкретно показав, що Він може мене зберегти в пеклі війни.

Коли я був в навчальній частині, то з мене насміхалися як з віруючого, не сприймали й не розуміли моєї відмови від зброї. Але з часом всі пересвідчилися, що християнин може бути корисним і на передовій. Та навіть більше корисним у деяких моментах, ніж інші. Мені дали позивний «Батюшка». Так називають православних священників.

Бог часто показував Свою охорону. Не можу порахувати, скільки разів потрапляв під обстріли — і Бог оберігав. Наприклад, ми спали в одному приміщенні — і прямо під двері цього будинку прилетіла ракета «Ураган», яка застрягла в землі й не вибухнула. Бог постійно показує Свою милість. Мене призначили водієм командира взводу, а через місяць його поставили командиром роти. Він спочатку зовсім не вірив у Бога, але з часом став більше довіряти мені й пересвідчився, що Бог реально оберігає.

Ми проїжджаємо, а одразу за нами прильоти — і так було багато разів, коли явно Бог оберігав. Треба бути глухим і сліпим, і запеклим серцем, щоб не зрозуміти, що над усім є вища сила. Коли вже був контрнаступ, ми заходили в одне село під Лиманом. Міст через річку був підірваний, тому їхали в об'їзд по насипній дамбі. Я був водієм авто, у якому сиділи одразу три командири. Ми спокійно проїхали той відрізок шляху. Але транспортний засіб, що рухався за нами, підірвався на міні. Мали підірватися й ми, бо проїхали по тій самій колії. Сапер, який потім на тому місці робив розмінування, побачив, що ще хтось проїжджав (а це був наш автомобіль). Він був здивований, що колеса про-

йшли прямо зверху по мінах. Для того, щоб така міна спрацювала, достатньо 200 кг, наше авто мало більшу вагу.

Приїхав комбат, ті командири йому про це розповідали й зробили висновки про надприродну охорону. Мене називали фатовим, хоч я розумію, що везіння тут ні до чого. Один військовий, який має великий досвід із 2015 року, підійшов до мене, поклав руку на мою нашивку «Батюшка» і сказав: «Напевно, ти — свята людина!» Бог знає мій рівень святості, хоч я намагаюся служити йому чистою совістю. Це не так легко, коли перебуваєш в дуже грішному середовищі. Але й тут Бог дає сили.

Потім, коли відбувалася евакуація, я не тільки возив свого командира, а й командири інших рот просили саме мене, щоб їх вивозив. У них склалася думка, що якщо я буду водієм, то вони благополучно вїдуть у безпечну зону. Стало звичним видовищем: я їду, а за декілька десятків метрів від мене лягають міни.

За ці три роки, мабуть, немає такої зброї, від якої Бог мене не поря-

тував. Це додає мені віри, бо я бачу Бога навіть у цьому. Я не лізу під обстріли, однак, коли треба їхати комусь вивозити поранених чи евакуювати наших військових, то доводиться їхати мені. Були випадки, коли водії відмовлялися їхати, тоді їхав я. Це не була моя сміливість, а довіра Богу. І всі дивляться на мене — як на представника живого Бога. Я не маю права проявляти боязливість. Напочатку страх був, але потім потенціал довіри Богу збільшився — і фізичного страху стало менше.

Було чудо Боже в Курській області. Нам дали завдання завезти на підкріплення штурмову бригаду й продукти. Ми висадили хлопців, їдемо далі, веземо продукти на наступну позицію. Нас засік дрон — і розпочався обстріл. Потім нам зателефонували й повідомили, що до нас уже летить ударний дрон «Ланцет», та наказали терміново ховатися. А як заховатися? Місцина така, що нема укриття. Бачимо стадо корів. Тільки ми доїхали до цих корів, як вони, мовби по команді, оточили наш автомобіль із усіх боків. Той дрон літав десь близько півгодини, але нас не побачив. Зі мною тоді

був друг, який не сприймав мого свідчення. Я йому казав, що все творіння свідчить про живого Бога-Творця. То ці корови переконали його в реальності Бога. Як ми вийшли в безпечне місце, то він так і каже: «Уявляєш, як нас Бог закрив!»

Я двічі був поранений, але й тут я вбачаю Божу милість. Хоч може дехто сказати, що Бог забрав від мене Свій захист. У мій автомобіль влучила міна, я отримав контузію, лікувався, але живий із Божого милосердя.

У мене був сумнів, що, може, я даремно тут, що краще, щоб я був удома, служив Богу в церкві. Звичайно, не тільки мені, а й всім так було би краще, але я бачу реальні результати дії Духа Святого. Хто скаже військовим про любов Ісуса Христа, про

прощення гріхів. Я не соромлюся Євангелії і свідчу при кожній можливості про Ісуса Христа. Командир не заперечує, коли я так роблю.

Мені доводиться часто вивозити тяжко поранених, і добре, коли біля них є той, хто пізнав живого Бога. Останні миті, слова покаяння із уст, запечених кров'ю... Дивом вселити надію в душу, яка через мить покине зранене тіло, — хто це зробить? Фактично, як таких капеланів немає серед військових на передовій. Я пересвідчуюся щодня, що я потрібний там, де нині є, — більше, ніж у церкві на пасторському служінні. Церква за мене щоденно молиться, має спеціальні години щодня, коли

Якщо бачиш покликання від Бога, розумієш, що ти неадаремно на цьому місці, що тут представляєш Божу місію — тоді легше. Це так, мовби за тобою невидимо але реально стоїть Бог. Він завжди поруч. Серед матюків, жорстокості, бруду, гріха... Я навчився бути терпимим до людей навколо, не спотикатися на їхніх вчинках, а бачити глибше, їхню душу. Я вчуся дивитися на людей очима Ісуса Христа. Я не думаю, що Бог тільки там, де святі моляться, усе так чистенько, усі відділені від грішників. Насправді Він ось тут, у цьому пеклі війни, поряд із кожним воїном.

звершують за мене молитви. Я це відчуваю. Дякую Богу за Церкву та всіх вірних, хто молиться не тільки за мене, а й за всіх військових. Молитва має силу.

Бог дав мені позивний «Батюшка» не дарма. При знайомстві мені навіть нічого казати першому не доводиться, бо одразу запитують: «Чому Батюшка?»

Я намагаюся захопити інших молитися за Божу охорону перед виїздом на передову. Не завжди це мені вдається, але завжди я сам молюся. Мое свідчення спонукує інших замислитися про Бога й побачити милість Божу в різних ситуаціях. Одні вже відкрито розповідали, як були в дуже тяжкій ситуації,

то всі молилися до Бога. Коли починаєш свідчити, раптом з'ясовується, що за багатьох моляться вдома. У когось родичі, у когось друзі, просто знайомі.

Я сприймаю своє перебування в ЗСУ як служіння Богу. Уточнюю — служіння Богу, а відповідно — людям і Україні.

Мої друзі-пастори при зустрічі зі мною, бачачи, що я нормальний, не нервуюся, не маю психологічних травм, мовби не бачив крові, смерті, а був десь на курорті, мене подеколи запитують, як мені вдається не стати жорстоким, зберегти не тільки віру, а насамперед лагідність, дух Христов. Бо, на жаль, війна — це зло, багато військових отримують не тільки поранення фізичне, а й душевне. Коли згущається темрява, чіткіше бачиш світло Божої благодаті. Я відчував і відчуваю Божу близькість. Божою милістю я той, ким є. Тут не моя заслуга, а Боже милосердя, Божий супровід. Бог не покладе тягаря понад силу. І Він дає міць усе знести, вийти переможцем. Були моменти важкі, коли доводилося десь ховатися від усіх і слізно волати до Бога, — і приходило полегшення. Якщо бачиш покликання від Бога, розумієш, що ти неадаремно на цьому місці, що тут представляєш Божу місію — тоді легше. Це так, мовби за тобою невидимо але реально стоїть Бог Духом Святим. Він завжди поруч. Серед матюків, жорстокості, бруду, гріха... Я навчився бути терпимим до людей навколо, не спотикатися на їхніх вчинках, а бачити глибше, їхню душу. Я вчуся дивитися на людей очима Ісуса Христа. Я не думаю, що насправді Бог тільки там, де святі моляться, усе так чистенько, усі відділені від грішників. Насправді Він ось тут, у цьому пеклі війни, поряд із кожним воїном. Я хочу виконати місію воїна Ісуса Христа. А не думати тільки влаштувати земне життя, зберегти його... «Хто хоче зберегти життя, той погубить його».

Основна моя служба — завозити людей на позиції, вивозити 200-х і 300-х. Іноді доводиться виносити на своїх плечах. Саме під обстрілами є нагода говорити людям про Бога.

Буває так, що не тільки скептично ставляться, а й насміхаються.

Особливо дехто зі старших командирів. А потім приходять до мене і кажуть: «Колю, я хочу покаятися...» Мені періодично доводиться слухати такі речі, які ніхто нікому не скаже. Тобто доводиться виконувати й таке служіння. І Бог дає мудрості сказати потрібні слова, не нашкодити зраненій душі. Хоч насправді я себе не вважаю здібним на це служіння, та й офіційно ніхто мене не призначав.

Коли я був на лікуванні після другого поранення, яке отримав у Курській області, то мені залишили повідомлення з нашого підрозділу: «Батюшка, приїжджай скоріше, бо як тебе не стало, у нас нічого святого не залишилося!» Але це не моя заслуга. Я бачу, як над моїм авторитетом серед командирів і рядових конкретно працює Бог. Це ж не від моєї майстерності залежить, що міни не потрапляють у мій автомобіль. І друге: Бог забирає фізичний страх. Одного разу треба було вивезти з лісу військових нацгвардії, яких накрили градами, — і вони дуже постраждали. Я поїхав, вивіз цих людей, а нас зустрічає їхній водій, який буквально тремтить від страху. Він відмовився їхати.

Я бачив реально сміливих людей, до яких мені далеко. Один такий із розвідки, який пройшов дуже багато й має чотири поранення. Він не з нашого підрозділу, але завжди просив комбата, щоб тільки «Батюшка» їх вивозив із позиції. Він ще мені казав, щоб я не ображався, що вони мене смікають.

На війні тяжко, але тяжче бачити стільки людей, які гинуть. Мені тяжко бути без сім'ї, діток, я скучаю за ними. Зустрічі бувають украй рідко. Ось мав тривалий час спілкування під час лікування. Але віра в Бога тримає мене на війні. Власне, і в тилу віра в Бога тримає людей. Молиться, щоби Бог втрутився — і ця війна закінчилася. Я оптиміст, і в мене є надія, що Бог дасть Свою допомогу Україні. Бог допоможе Україні вистояти — буде перемога. Ми будемо спільно дякувати Богу за це. Тільки з Божою силою й підтримкою ми переможемо.

**Микола ГУБЕНЯ,
записав Геннадій Андросов**

«У Кутузівці після деокупації служіння проводили під деревом, а зараз тут дім молитви...» — за три роки на Харківщині відкрилися 23 церкви

Села, селища та міста, де лунали та лунають вибухи, стали місцями надії та відновлення. Церкви починалися на вулицях, у під'їздах, підвалах і на площах — усе задля того, щоб люди могли почути Слово Боже, отримати підтримку та знайти надію у надважкий для України час.

У 2022 році відкрилися церкви в Новоіванівці, Донці та Есхарі. У цих громадах служіння починалися просто неба, та згодом Бог дав можливість орендувати або придбати приміщення.

2023 рік став роком інтенсивного зростання, адже в цей період відкрилися нові церкви у таких населених пунктах, як Кленове, Зарожне, Ізюм, Мосьпанове, Кутузівка. Деякі з них уже мають власні будівлі, ін-

ші — облаштовують модульні дома молитви або проводять служіння в орендованих приміщеннях.

Приміром, у Кутузівці одразу після деокупації служіння роз-

почалися під деревом, а нині тут стоїть мобільний будиночок для церкви. А церква в Ізюмі кілька місяців тому святкувала свій другий день народження: спочатку служіння проводилися на вулиці, пізніше — у під'їзді, а у січні цього року вдалося придбати приміщення, у якому, хоча й повільно, але ведеться ремонт...

Мобільні молитовні будинки замість зруйнованих російською армією: проєкт за підтримки Jim King Ministry дозволяє повернути надію людям на прифронтових територіях

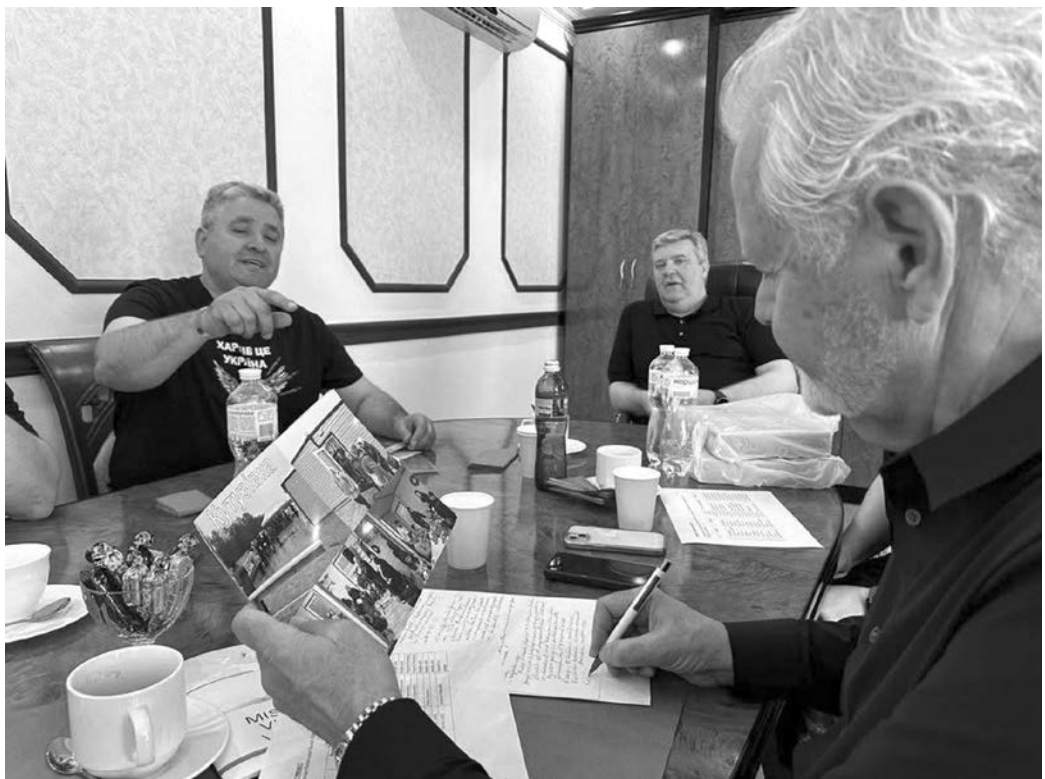
Єпископи Запорізького, Миколаївського, Сумського та Харківського об'єднань УЦХВЕ в рамках робочої зустрічі з Джимом Кінгом в офісі старшого єпископа УЦХВЕ Анатолія Козачка в понеділок, 2 червня, розповіли про служіння та ріст церков у зоні бойових дій.

«На богослужіннях люди сиділи навіть на сходах та сцені. Проповідники могли лише встати для проповіді, якщо вони мали місце для сидіння. Церква, що має 300 місць, на богослужіннях може мати тисячу. Іноді у дворі більше людей під вікнами, аніж в нашій залі», — згадує Андрій Свірдан із Миколаївщини. Область першою долучилася до проєкту

зі встановлення мобільних молитовних будинків та стала своєрід-

ним випробувальним полігоном.

«Ми маємо план зрости до 150 церков вже до 2029 року, при Господньому сприянні. Кожна новостворена громада стає місцем життя та відновлення для народу, враженого війною», — сказав Ілля Герасим із Харкова.

Степан Веремчук: «Виконувати пасторське служіння не так вже й легко, але це велике благословення...»

Історія служителя

Перший голова Волинського об'єднання церков ХВЕ Степан Васильович Веремчук багато років присвятив служінню Богові. Починав у далеких 1960-х як диякон луцької церкви ХВЕ. Потім був обраний пресвітером цієї церкви, заступником старшого пресвітера об'єднання (тоді ще ВСЕХБ). Стояв при витоках створення Української Церкви Християн Віри Євангельської, очоливши її Волинське об'єднання, до формування якого доклав багато зусиль. За його ініціативи та невтомної праці започаткувала свою діяльність іще одна церква в місті Луцьку — «Віфанія».

У червні цього року Степану Васильовичу виповнюється 89 років, проте його багаторічне служіння, посвячене життя та щирі підбадьорливі слова надихають багатьох і дотепер. У 2023 році студія «Крок назустріч» випустила фільм-розповідь служителя про його життя та працю, про його сумні та радісні будні, у яких були й Божі чудеса, і людська підтримка. А ми пропонуємо вашій увазі його розповідь.

Дитинство

Я народився в православній сім'ї 12 червня 1936 року в селі Стобихів Камінь-Каширського району Волинської області. Дитинство було звичайним, як у всіх на той час: школа, ігри з друзями, домашні обов'язки. Пас корови, вівці, допомагав по господарству батькам.

Батьки іноді брали мене до православної церкви. Пам'ятаю, як там святкували Пасху. Мама навчила мене молитися «Отче наш». У нашому селі була група віруючих п'ятдесятників. Вони вечорами збиралися у своїх домівках на зібрання.

Моя мама іноді відвідувала ці зібрання. А згодом і покалася. І після того вечірні зібрання стали проводити в нашому домі. Я завжди сидів у другій кімнаті, але двері були відчинені. Тому чув, як проповідували, як співали. І багато з цього відкладалося в моїй пам'яті. Тобто я отримав певне розуміння, хто такі віруючі, якими є їхні зібрання, а також дізнався деякі історії зі Слова Божого.

Я дуже добре запам'ятав день, коли німці окупували наше село в 1941 році. Пригадую, що то була неділя. Я сидів і дивився у вікно. З вікна було видно сусідський садок, а

в ньому — багато зайців. Такого я ніколи не бачив. Тому покликав тата: «Тату, глянь, скільки тут зайців. Чого вони тут?» Тато відповів: «Та я сам не знаю. Ніколи такого не бачив».

Минуло зовсім небагато часу, і ми почули, що в село в'їжджають німці — на мотоциклах, на підводах, тягнуть зброю, іде піше військо. Пригадую також, як вони відступали. Я заліз на вишню, бо якраз достигли плоди. Аж тут раптом почалися вибухи. Я хутенько сховався. І лише згодом дізнався, що тоді наше село було звільнене від німецької армії.

Навернення

У 1952 році ми з батьками переселилися в Дніпропетровську область — у село Вишневецьке Синельниківського району. Це було державне переселення за бажанням. Там теж у нашій хаті збиралися віруючі. Якось одного недільного дня я планував іти погуляти, але в кімнаті зібралися віруючі. І мені треба було пройти через цю кімнату, у якій проводилися зібрання, бо не встиг вийти до його початку. І коли я хотів вийти на двір через цю кім-

нату, то почув псалом (а тоді частіше співали російською): «Словно птичка, что в клетке томится, рвется, хочет на волю идти, так и ты все куда-то стремишься вдаль от этой мирской суеты». Ці слова дивно вплинули на мене. Першою думкою було: «Як вони про мене знають?» А друга думка: «А, може, це Бог говорить до мене?» Я завагався, чи то йти мені гуляти, чи лишитися, і раптом у серці зазвучали слова: «Або сьогодні, або ніколи». Тому, коли закінчився псалом, я відчинив двері в кімнату, де були зібрані віруючі, і сказав: «Помоліться за мене — я хочу служити Богові». Люди неймовірно зраділи. Мама стала плакати. Тоді мені було 16 років. Відтоді я служу Богові.

Хрещення

Це була ніч 1952 року. Хрещення я приймав після 12-ї години ночі, тому що відкрито не міг цього зробити, оскільки за це змушені були б відповідати ті, хто мене хрестив. Пам'ятаю, що хрестив мене диякон місцевої церкви Юхим Василюк. Тоді на березі ставка, де я давав Богові обітницю доброго сумління, стояло лише з десяток людей. Моя мама була вже тоді членом церкви, тато — був невірним, але не мав нічого проти того, щоб я став християнином. Він покався згодом.

Повернення на Волинь та служба в армії

Навесні 1955 року я переїхав з Дніпропетровщини в Торчин, що на Волині. Це селище тоді було райцентром, і я влаштувався на роботу шофера на цегельний завод. Відвідував торчинську церкву та інші сусідні церкви. У тому ж році мене забрали в армію, де я провів три роки. Служив у Німеччині. Спочатку мені було дуже важко, але коли нас привезли в Німеччину, стало легше. Там за нами був чіткий контроль і краще годували, ніж у СРСР. Хоча я був християнином, ніхто до мене жодних претензій не пред'являв, тому що їм були потрібні водії, які мали хоча б якийсь стаж. А в мене було вісім місяців водійського стажу, тому мене одразу ж взяли як водія для доставки продовольства.

Із собою я взяв від руки переписаний співник. Постійно читав ці псалми, молився на самоті, коли мав таку змогу, особливо коли їхав сам у автомобілі.

Після армії я зупинився на постійне проживання в місті Луцьку. Це була рання весна 1959 року. Тоді в Луцьку вже була сформована церква християн віри євангельської — п'ятдесятників. Вона налічувала приблизно 40 членів. Керівником цієї громади був Володимир Антонович Рихлюк. Я одразу приєднався до цієї церкви і влився в її життя, із якою пов'язаний і дотепер.

Церква в Луцьку

Я вважаю, що пастор Володимир Антонович був обдарованою людиною. Він був освічений, мав здібність до пасторського служіння. І якось так сталося, що він притягнув мене до служіння майже з перших днів мого прибуття в Луцьк. Я ще не був тоді проповідником, бо не мав ні Біблії, ні навіть Євангелії. Щоб прочитати Слово Боже, мені треба було його десь позичити. Тому й проповідувати мені було важко. Але я розумів, що це важливо. Тому коли брат Володимир мене постійно спонукував до проповіді, я погоджувався. І з 1959 до 1963 року зростаю як проповідник місцевої церкви в Луцьку. 1963 року мене було обрано на дияконське служіння. 1981-го — став пастором луцької церкви. 1985 року пасторська конферен-

ція служителів Волині обрала мене першим заступником старшого пресвітера Волинської області (тоді ще об'єднаного з баптистами союзу). А 1989-го прийняв служіння старшого пресвітера церков ХВЄ Волинської області, яке виконував до 2006 року.

Якщо відверто сказати, я чинив так, як Бог давав, і вважав, що все в житті було від Бога. Планувати щось наперед було важко. Бо на ті служіння, які були мені доручені, обирали мене, а не я сам прагнув цього. Я довірявся тому, як вів Бог, як Він прихилив серця людей, які голосували.

За час мого служіння було багато проблемних моментів, але й багато радісних. І Бог завжди був поруч, підбадьорював, допомагав. Особливо важкими були питання обрання чи відставки деяких служителів у церквах, церковні конфлікти, а також складні питання в подружній сфері. Але ми бачили Божу руку в тому, що Він хрестив Духом Святим, оздоровлював хворих, звільняв від злих духів. Це моменти неймовірного переживання Божої присутності.

Божі чудеса

Будучи ще молодим, я влаштувався на роботу шофером на автобазі в Луцьку. Працював на самоскиді в другу зміну. Моя робота полягала в тому, щоб возити глину з кар'єру на цегельний завод міста Луцька. І було таке, що після 12 години ночі я їхав завантажений на завод і дорогою заснув за кермом. Ко-

Степан Веремчук проповідує в луцькому домі молитви, що на вул. Кічкарівська, 1977 рік

ли я прокинувся, то дуже злякався й одразу зупинив машину. Мені спочатку здалося, що я щось вчинив не добре, але поглянувши, що машина справна й рухається рівним ходом, заспокоївся.

Ще коли я прокинувся, то ніби відчув, що хтось сидів справа зі мною поруч і раптом зник, хоча я сам був у кабіні. Відчуття сторонньої присутності ще певний час залишалося. Мені в пам'яті навіть лишилося те, як цей хтось став зникати. Я роздумував про цей випадок і, як віруюча людина, прийшов до висновку, що Бог через це хоче мені щось показати. Тому я сказав собі: «Якщо хтось був зі мною, значить він оберігав і притримував моє кермо, коли я заснув». І ця думка неймовірно мене заспокоїла. Я знав, що не зміг би подолати цього шляху без пригод, якби не Божа допомога. Там треба було переїжджати через місточок, а також було багато поворотів. Тому я щиро дякував Богові за Його присутність.

Коли їхав назад, то заміряв довжину шляху, який подолав, коли спав. Це було більше кілометра, і ніяких слідів того, що я якось не так їхав, на дорозі не було. Я щиро подякував Богові за Його охорону. Це для мене справжнє чудо.

Ще одне чудо мені по-особливому запам'яталося. Я вже тоді виконував служіння старшого пресвітера. І якось раптом відчув сильний біль у животі. Мені нічого не допомагало, тому звернувся в обласну лікарню. Після обстеження мені діагностували рак шлунку й спрямували в онкодиспансер.

Прийшовши додому (а там якраз нікого не було), я став сильно плакати й молитися. Десь ображався, про щось просив у Бога, а потім ліг на підлогу — і до мене прийшло таке почуття, якого я не можу описати. Раптом замість смутку й болю серце сповнилося невимовною радістю. Розум відчуває, що хоче плакати, але в серці втіха. Певний час у мені тривала ця боротьба, протягом якої до мене прийшло заспокоєння, і я відчув, що мій біль стих. Після цього я задрімав прямо на підлозі. Коли прокинувся, то пішов на ліжко вже без жодного болю.

Уранці, узявши всі папери з попереднього обстеження, поїхав в онколікарню. Хірурги мене оглянули й сказали, що нічого з того, що записано у висновках лікарів обласної лікарні, не знаходять у мене. Мене ще раз ретельно перевірили — і не підтвердили попереднього діагнозу.

Ще їдучи в цю лікарню, я відчував, що буде саме так, бо знав, що мене зцілив Бог. І це ж саме згодом мені підтвердив Бог через прощання, яке було до мене в одній із церков на Рівненщині. Тож із Божою милістю я живу й до сьогодні, і цих чудес, які Бог звершив у моєму житті, я ніколи не забуду.

Часи випробувань

Ще за часів атеїзму, коли в нашій країні царювала комуністична влада, церква в Луцьку зростала, хоча для віруючих, особливо для п'ятдесятників, це був дуже важкий час. Молодь не мала змоги навчатися в вищих навчальних закладах. Якщо ти віруючий, чи, як нас називали, «сектант», то не зможеш здобувати освіту, бо не складеш ні вступних, ні випускних екзаменів із атеїзму, історії партії і т. ін. Якщо ти відповідатимеш відповідно до їхніх переконань, відмовляючись від власних, тоді в тебе будуть певні шанси на вступ, а якщо ні — то дорога закрита. Крім того, було багато проблем на роботі. Місцева партійна організація завжди мала претензії до наших членів церкви. Вони не могли бути на керівних посадах. Також ми збиралися по квартирах. Був навіть

Степан Веремчук на одній із перших євангелізацій на луцькому стадіоні «Авангард», 1990 рік

короткий період часу, коли проводили зібрання в лищенському лісі. Було таке, що сусіди телефонували в міліцію — і приходили представники влади, які забирали в нас всю друковану літературу: Біблії, Євангелії, написані від руки пісенники й іншу духовну літературу. Завжди складали протоколи, штрафували. Але з Божою милості все це змінилось. Коли прийшло полегшення, то ми вирішили будувати дім молитви, тому що збиратися в хатах було дуже незручно — бракувало місця. Луцька церква була розбита на дві дільниці. Похорон і весілля ми робили разом, а причастя чи зібрання проводили по дільницях.

Будівництво дому молитви

Під час Перебудови, 1989 року ми отримали дозвіл на будівництво дому молитви і ділянку на окраїні міста. Спочатку збудували кухню, столярний цех, склад, а тоді вже звели намет, де стала збиратися молодь на служіння. А згодом, коли ми отримали дозвіл для цього, стала збиратися і вся церква для проведення зібрань.

Ділянку для будівництва нам дали не найкращу. Це була балка, але ми завезли туди багато землі, вирівняли територію, підняли її і стали зводити дім молитви відповідно до проекту. 26 травня 1990 року була звершена перша молитва за початок будівництва.

Перед нами стояло питання, хто буде вести це будівництво. Тож ми молилися й про це. І Бог дав нам таких людей. Ними стали Василь Самчук і Євген Мельничук. Брат Василь більше займався проектами, а Євген — керував на місці будівництва. Згодом Василь Самчук емігрував до Америки. А Євген Мельничук вів це будівництво аж до його закінчення. Не мали ми особливого досвіду будівництва таких великих споруд, але цей будинок міцно стоїть і дотепер і виконує своє призначення. Це дім молитви нинішньої «Церкви Христа-Спасителя».

Постачанням матеріалів займалися Петро Кравчук і Антон Харковець. На роботу щодня виходило дуже багато людей — аж до ста. Постачанням інвентарю і всього потрібно-

го для проведення робіт займався Володимир Харченко. І вже через шість місяців від початку будівництва в підвальному приміщенні провели перше зібрання. А 18 серпня 1991 року відбулося посвячення дому молитви. Це була радісна подія для всіх нас. Нас відвідала місцева влада, зарубіжні гості, брати і сестри з інших церков. Було велике й радісне зібрання.

Після відкриття дому молитви я передав служіння пресвітера церкви, тому що в той час активно формувалося об'єднання церков ХВЄ Волині, яке я очолював, і мені було дуже важко суміщати ці два служіння.

Згодом був такий момент, коли я хотів залишити служіння в об'єднанні й просто перейти в церкву. Але мені приснився сон, що я ніби хочу пересісти в інший човен, але чую голос, що це ще не мій час. Мій час прийде пізніше. Прокинувшись, я зрозумів, що це служіння — Боже доручення для мене натепер. Тому став дякувати Богові за це наставлення й молитися, щоб Господь дав мені сили впоратися з цією працею. І Він відповів на мою молитву.

Розвиток обласного об'єднання церков ХВЄ Волині

Початок діяльності Волинського об'єднання нашого братства був таким. До 1989 року державними органами була зареєстрована одна конфесія — євангельські християни баптисти. Інші, зокрема й п'ятдесятники, були розпорошені й мали різні назви. Та в 1989 році в Москві зібрали представників різних п'ятдесятницьких об'єднань і запропонували утворити єдине об'єднання ХВЄП. Ті представники, повернувшись в Україну, організували оргкомітет, що складався з 12 людей — по троє людей із кожного п'ятдесятницького напрямку, який готовий був долучитися до цього об'єднання. Там було складено графік проведення пасторських конференцій для обрання старших пресвітерів регіональних об'єднань, їхніх перших заступників та обласних рад.

На Волині ця конференція відбулася 4 липня 1989 року. Там стар-

шим пресвітером мене й було обрано. З часом було сформовано обласну раду, правління, віддали й обрано заступників. Відтоді Волинське об'єднання церков розпочало свою активну діяльність. 1995 року мене рукопоклали на єпископське служіння.

Не всі сприйняли утворення такого об'єднання однозначно, як і будь-яке нововведення. Одні раділи, що ми об'єднуємося, бо розуміли, що це сила. Інші не довіряли й казали, що це поступки державі, яка хоче нас контролювати. І це мало під собою теж певний багатолітній досвід. Тому я міг зрозуміти й таких людей. Це були перші кроки до демократії, і не всі могли довіритися владі й прийняти думку, що нарешті прийшла омріяна свобода.

Мені з різними братами довелося відвідати безліч церков та груп, пояснювати, вмовляти, переконувати їх долучитися до цього об'єднання. Правда, Бог давав мудрості й сили. І вважаю, що нам вдалося об'єднати 99% п'ятдесятницьких громад.

За час мого служіння було проведено безліч зустрічей, бесід. Можливо, не всі питання вдалося вирішити під час першої бесіди, але з Божою допомогою нам вдалося знаходити вихід із найскладніших проблем. І я щиро дякую за це Господу.

Звісно, не все було ідеально. І в будь-якій праці завжди можна щось покращити. Та й хочу сказати, що виконувати пасторське, а тим більше єпископське служіння не так вже й легко. Але це велике благословення для мене. Я завжди нагадував братам на наших конференціях, як важливо молитися за своє служіння, дякувати Богові, що Він доручив таку працю нам, удосконалювати своє служіння, вивчати Біблію, черпати з того джерела, тому що це невичерпне джерело Божої мудрості. Я думаю, що це нагадування й спонукування підтримувало багатьох братів у служінні. І хай ці слова стануть спонукою і підбадьоренням для вас, дорогі служителі, які виконуєте цю не легку працю після нас.

***За матеріалами телестудії
«Крок назустріч»***

11 травня 2025 року відбулося відкриття та посвята новозбудованого дому молитви церкви «Віфанія», м. Луцьк. Урочисте богослужіння тривало 4 години, упродовж яких громада дякувала Богові та приймала вітання від гостей.

«Сьогодні в церкві «Віфанія» святковий день, радісний день, історичний день. І перший пункт святкової програми — подякувати Богові! — наголосив у вступному слові старійшина і перший пресвітер громади Степан Веремчук. — У нашій країні війна, попри це будівництво не зупинялося. Кому подяка? Богові! Під час будівництва виникало багато складних питань, але всі вони вирішувалися. Кому подяка? Богові! Ми молилися, і будівництво минуло без нещасних випадків. Кому подяка? Богові! І сьогодні, під час відкриття, над Волиню — мирне небо, немає повітряних тривог. Кому подяка? Богові!»

Пастор Олександр Ковердюк поділився із присутніми історією церкви. Упродовж зібрання служили місцевий хор та гурт.

Серед гостей святкового богослужіння були старший єпископ УЦХВЕ Анатолій Козачок, почесний єпископ Михайло Паночко, старший пресвітер Волинського об'єднання Михайло Близнюк, старший пресвітер Львівського об'єднання Володимир Якимів, директор

місії «Голос надії» Микола Синюк. Також церкву відвідали представники місцевої влади: луцький міський голова Ігор Поліщук, сільський голова Боратинської ТГ Сергій Яручик.

«Те, що в такі часи ми маємо можливість і ресурси будувати дом молитви — це чудо від Господа, — зауважив Анатолій Козачок. — Сьогодні цей дім посвячується Богу. Ми хочемо, щоб тут проповідувалося Боже Слово, щоб люди знаходили тут спокій і спасіння душам, щоб тут діяв Святий Дух, даючи зцілення та звільнення. Щоби Бог був присутнім тут, щоб Він благословляв, будував і направляв цю церкву».

«Серед декількох варіантів значень слова «Віфанія» мені найбільше імponує «дім покор», — поді-

лився Микола Синюк. — Хочу подякувати вам, дорога церкво, що ви завжди були місіонерською громадою — людьми, які молилися, підтримували й самі служили на місії, виявляючи послух Божому поклику. Продовжуйте відповідати своїй назві, зростаючи в слухняності та любові до Бога. Нехай сюди біжать люди не лише тоді, як звучать сирени, а й коли настане мир. Знаєте, чому Ісус Христос любив бувати у Віфанії? Там були щирі й відкриті люди, там любили приймати Його і там смачно готували. Тож нехай тут завжди буде приготоване Святим Духом Слово — хліб духовний».

«Цей дім молитви — нова духовна академія для навчання Божого народу: хто ми є, куди ми йдемо, який наш обов'язок на цій землі? — сказав у завершальній проповіді Михайло Паночко. — Писання закликає навчитися від Бога — любити, прощати, терпіти, робити добро. Тому приходьмо в Божий дім як студенти. Також цей дім — місце для щирих молитов. Церква — молитвенниця. Вона має стояти в проломі за Україну. Молитва — потужна зброя. Цей дім молитви — місце для жертви. Приносьмо новозавітні жертви — спільності, подяки, добротності. Хай усі ці речі будуть на славу Божу!»

Богослужіння завершилося молитвою вдячності Богові, а також проханням благословити подальший шлях церкви.

Реалізація стратегічних ініціатив

- 1. Церковна освіта:
 - проведена конференція
 - представлення дослідження
 - представлена програма «Від ясел до служителів»
 - видана книга «Фінанси в церкві»
 - розробляється програма по відношенню до служителів
 - організувалися заходи по відношенню до служителів (Полтава, Кропивницький, Вісла, Фінляндія) для 350 подружніх пар

«Не засмучуй Духа — збудовуй Церкву!»

Нотатки з річної звітної конференції УЦХВЕ

21-23 травня 2025 року на базі церкви «Спасіння» (с. Підгайці Волинської області) відбулася звітна конференція УЦХВЕ. Понад 400 делегатів із різних областей України, у тому числі з прифронтових зон, аналізували роботу за останній рік, визначали пріоритети служіння на майбутнє, а також разом молилися та навчалися від Божого Слова.

День 1: «Поводьтєся гідно покликання»

Відкрив конференцію єпископ Михайло Близнюк, який привітав присутніх на волинській землі. Гаслом заходу обрали заклик на основі Послання до ефесян: «Не засмучуй Духа — збудовуй Церкву!»

«Автор послання говорить, що нам потрібно поводитися гідно покликання, яке дав Господь. Що має на увазі Апостол Павло? Він каже про наш характер, щоб ми зберігали єдність духа в союзі миру, берегли честь один одного. Це той контекст, у якому слід жити християнам, щоб не засмучувати Святого Духа!» — підкреслив у вітальній промові старший єпископ УЦХВЕ Анатолій Козачок.

Серед запрошених гостей конференції був єпископ Церков ХВЕ західного узбережжя Америки Василь Галанесі, голова Ради українських християнських церков штату Вашингтон Віктор Прохор, єпископ Петро Радчук.

Наприкінці зібрання делегатів закликав до молитви за мир в Україні почесний єпископ УЦХВЕ Михайло Паночко. Співом служив хор церкви м. Костопіль, а ведучим був Ігор Скоць.

День 2: Попри війну Церква зростає

Ранкове служіння 22 травня розпочав єпископ Михайло Мокієнко. Перед молитвою він поділився свідченнями про те, як Слово Боже в різні часи та за різних обставин дає людям спасіння. Співом служив гурт «Сіль землі».

Семінар про керівництво Святого Духа виголосив Віктор Прохор. «Над кожною людиною є чиясь рука, проте питання в тому, чия це рука: Господня чи людська? Бог використовує тих, хто біля Нього, тому будьмо під рукою Ісуса Христа», — закликав спікер.

Об 11:30 розпочалася звітна частина, ведучим якої був єпископ Олександр Бабійчук. Слово до молитви прочитав старший пресвітер Рівненського обласного об'єднання Олександр Коток.

Про діяльність за рік та роботу департаментів звітували старший єпископ Анатолій Козачок, його перший заступник Віталій Яцюк. «Тепер ми переживаємо жорстоку агресію Росії, однак Церква в Україні хай повільно, але кількісно зростає. Вона надає допомогу як для постраждалих цивільних, так і для воїнів, яким доставили понад сто тисяч тонн різних вантажів», — зазначив Анатолій Козачок.

Також звітували голова Фінансового комітету Олександр Чернюшок, голова Ревізійної комісії Віталій Зозуля. Про те, як живуть українські церкви в Європі, розповів координатор УЦХВЕЄ Юрій Веремій. А про діяльність благодійного фонду УЦХВЕ «єДобро» — голова його правління Іван Білик. У ході звітної конференції від-

булася презентація книги «Фінанси в церкві» — спільний проєкт Департаменту освіти і Фінансового комітету. «Хоча книга має в назві слово «фінанси», вона не про гроші, а про серце, яке навчилося довіряти Богу, вона про відповідальність, про впорядкованість, про партнерство в Тілі Ісуса Христа. Вона — і для служителів, і для бухгалтерів, і для церковних рад, і для кожного члена церкви», — зазначив заступник директора Департаменту освіти Богдан Галюк.

Після презентації делегати вислухали семінар Віктора Котяша «Матеріальне забезпечення служителів». Спікер назвав п'ять причин відсутності належної фінансової підтримки пасторів. По-перше, церкви не готові підтримувати служителів, що є наслідком відсутності біблійного навчання про фінанси. По-друге, викривлене вчення про те, що служителі мають працювати, а не користуватися підтримкою церкви. По-третє, аргумент про те, нібито раніше в братерстві так не було, хоча це не відповідає дійсності. По-четверте, відсутність фінансів у церкві, але Господь благословляє тих, хто щедро жертвує. По-п'яте, самі служителі через власні упередження часто не готові приймати підтримку від церкви.

Завершився цей блок панельною дискусією на тему семінару, у якій взяли участь Василь Гуцало, Віктор Котяш, Олександр Коток, Юрій Веремій та Анатолій Козачок.

Наступна частина конференції була присвячена темам благовістя та місіонерства. «Де люди горять духом — там ідуть, там говорять і там спасають!» — до цього закликав директор Департаменту благовістя Володимир Бобик. Про усвідомлення церквою своєї місійності говорив координатор стратегічної ініціативи розвитку місій УЦХВЕ Олександр Григорчук. Він зосереджував увагу слухачів на знаннях та силі Святого Духа як рушійних силах місіонерства.

День 3: Молитва Духом і здорове п'ятдесятництво

Темами сповнення Святим Духом та п'ятдесятницької ідентичності був ознаменований третій день звітної конференції. На богослужінні звучало пророче слово — заклик зодягнутися силою згори, що змінює серця і захищає від стихій світу. Служив молодіжний хор церкви «Віфанія» м. Луцька.

«Нам потрібно щось більше, ніж мають талановиті та здібні люди — і це те, що дароване Церкві Святим Духом, — зазначив у проповіді старший пресвітер Київського міського об'єднання УЦХВЕ Сергій Вознюк. — Ми обмежені, ми не можемо спасти, привести до Бога жодної людини. Тому закликаю, попри світові тенденції руху до міжконфесійної толерантності, молитися Духом, молитися іншими мовами, поки ми будемо на цій землі».

Заступник старшого єпископа Віталій Яцюк викладав на тему «Здорове п'ятдесятництво». «Нам важливо не просто говорити про П'ятдесятницю, а переживати її в наших церквах, — підкреслив служитель. — Відсутність дії Святого Духа — духовна катастрофа. Він дає віруючим силу і сміливість для свідчення. П'ятдесятниця — стан життя в Божій силі. Її відсутність позбавляє церкву цієї рушійної сили».

Спікер зокрема назвав нездорові прояви, які спостерігаються в п'ятдесятницькому русі: перебільшений акцент на емоціях та імітація дії Святого Духа, автоматичні мови, звеличення дарів над плодами Святого Духа, вчення, що тільки хрещені Святим Духом будуть спасеними, фінансові маніпуляції та «Євангелія процвітання», а також надмірний акцент на помазанцях, фальшиві пророцтва та «ексклюзивні» відкриття, ізоляція від суспільства, вільне тлумачення Божого Слова. «Нездорове п'ятдесятництво — надзвичайно велика проблема, яка веде до слабкості, незрілості, хвороби, збочення, фальші, заміників, фанатизму, а зрештою — до розчарування в Бозі та Церкві, духовної смерті», — наголосив єпископ.

Серед ознак здорового п'ятдесятницького вчення він назвав поєднання істини, Святого Духа та біблійного бачення; коли хрещення Святим Духом — не тільки зовнішні прояви, а внутрішнє оновлення та святість; налаштування богослужіння відповідно до потреб усіх поколінь, піклування про єдність та збереження біблійних принципів; формування церковних рад та обрання служителів відповідно до їхніх дарів та праведного життя; активне чекання Божого пробудження — не як емоційного сплеску, а як реальних змін в житті людей. «Здорове п'ятдесятництво — це баланс між дією Святого Духа, вірністю Божому Слову і зрілим духовним мисленням. Воно уникає крайнощів, тримається біблійної істини та прагне реального зростання в Христі», — підсумував Віталій Яцюк.

Під час звітної конференції було анонсовано перший освітній проєкт Пасторського департаменту УЦХВЕ — Пасторську академію. Проєкт спрямований на підвищення кваліфікації служителів, обмін досвідом, оснащення актуальними інструментами служіння. Директор Департаменту пасторського служіння Ростислав Мурах зауважив дві особливості майбутньої академії. По-перше, освітній процес буде побудований за принципом: старший пресвітер навчається разом зі своїми пасторами. По-друге: передбачається, що значна частина навчання проходитиме у форматі дискусій з участю модератора. Планується, що академія запрацює з осені 2025 року. Проєкт реалізується на базі Київського біблійного інституту.

Завершальне слово виголосив старший єпископ Анатолій Козачок, він зосередився на словах, що стали гаслом конференції: «Не засмучуйте Святого Духа». Серед речей, що засмучують Святого Духа, служитель назвав неправду, гнів, крадіжки, злі слова і приниження людської гідності. Натомість гідне поведіння — з покорюю і лагідністю, довготерпінням і любов'ю, в єдності духа і союзу миру. «Якщо хтось із нас у власній теології акцентує, що Святий Дух — це сила, то завжди буде намагання використати цю силу. Потрібно розуміти, що Святий Дух — це Бог, і ми маємо Йому покоритися, це Він має нас використовувати», — підкреслив служитель.

Богослужіння завершилося молитвою за потреби пресвітерів, зокрема за тих, хто служить у прифронтових регіонах. Конференція молилася за звільнення, відновлення і пробудження України.

***Немає сотої візці –
Десь загубилась в час негоди.
І пастир з посохом в руці
У темінь стомлено виходить...***

Володимир Сад